

મહારાજ શ્રી રૂપિરાજની ખનાવેલી

બોધ ચિંતામણી.

સોલ એજન્ટ:--

હરગોવિન્દદાસ હરજીવનદાસ બુકસેલર.

૨૬૩૦, પાનકોર નાકા--અમદાવાદ.

ગૂજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૌશીરાઝિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૬૪૪ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ જ્ઞાપ્ય ચિંતામણી

વિષય ૨ : ૩

રૂપિરાજ મહારાજની બનાવેલી બોધ ચિંતામણી.

છાપી પ્રસિદ્ધ કરનાર

હરિભાઈ દલપતરામ પટેલ.

તથા .

બુકસેલર હરગોવનદાસ હરજીવનદાસ.

૨૬૩૦, પાનકેર નાકા—અમદાવાદ.

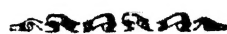
આવૃત્તિ ચોથી.

પ્રત ૧૦૦૦.

(પ્રસિદ્ધકર્તાઓ સર્વ હક પોતાને સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

સંવત ૧૯૭૩.

સને ૧૯૧૬.

અમદાવાદ-શાહાપુર વનમાળી વાંકાની પોળમાં પ્રસિદ્ધકર્તાઓ
પોતાના “અન્થોદય” પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં છાપી.

કીંમત રૂ. ૦-૬-૦.

ગુજરાતી સાહિત્યકોશ

પ્રાચીન કવિતાઓનો મોટો સંગ્રહ

કાવ્યદોહન.

ભાગ ૧-૩-૫.

આમાં નરસિંહ મહેતો, તાનસેન, સુરદાસ, છોટમ, મીરાંબાઈ, બ્રહ્માનંદ, કબીર, ધીરાલકતાદિ ૮૦ પ્રાસાદિક ભગવદ્ ભક્તોનાં ૮૨૫ પદો જેવાં કે નીતિ, ભક્તિ, શૃંગાર અને જ્ઞાનથી છલોછલ ભરેલાં હોવાથી સુસુક્ષ્મજનોને સ્વર્ગ પ્રાપ્તિ કરાવનારાં છે. આ એક અચળ ભક્તિનું સાધન છે અને પરમાત્માની અચળ ભક્તિ ભક્તજનોને સ્વર્ગીય સુખ આપનારી છે છતાં કીંમત રૂ. ૦-૧૨-૦.

સુસુક્ષ્મજનોને ઉપયોગી

ઉપદેશ ચિંતામણી.

કે જેમાં મહારાજ શ્રી ગણપતરામજીનાં બનાવેલાં જ્ઞાન, વૈરાગ્ય અને ભક્તિ રસમય પદો છે એ પણ મુંબાઈ જેવા પ્રખ્યાત ગામોમાં ભજનની મંડળીઓમાં ગવાય છે અને સગુણ નિરગુણ વિષયની આરતીઓ પણ સુસુક્ષ્મ જનહિતાર્થે દાખલ કરવામાં આવી છે. કાગળ છાપ તથા બાઈ-ડોંગ ઘણીજ સારી છતાં કીંમત માત્ર રૂ. ૦-૬-૦.

દયારામ કૃત

કવિતા સંગ્રહ.

ભાગ ૧-૫.

આમાં ભક્તિ, નીતિ, શૃંગારની ૩૦૦ કવિતાઓ છે છતાં કીંમત માત્ર રૂ. ૦-૧૨-૦ રાખવામાં આવી છે.

મળવાનું ઠેકાણું:—

બુકસેલર હરગોવિનદાસ હરજીવનદાસ.

૨૬૩૦, પાનકોર નાકા-અમદાવાદ.

અનુક્રમણિકા.

પ્રક.

વિષય.

પદની સંખ્યા.

૧	જીરે મંગળકારી મુરતી મોઢક કેરા લોગીરે.	૧
પામરનું અંગ-પ્રકરણ પહેલું.				
૧	તેંતો જાણ્યો છે શરીર ઠાઠ સાચનોરે.	૪
૩	પુન્ય મારગમાં કોડી ન પાલવેરે...	૩
૫	જન્મ દે નિત્ય ઝપાટારે, કોઈ ચેતનહારા ચેતો.	૪
૬	થોડો ફટીજા કુણુ છે થોડીરે, પ્રાણીયા પાપીરે.	૪
૮	માયા મોહનની ન્યાડીરે અક્કલ ગઈ નર કયાં ઉડી.	૩
૮	ચાકરી ચાકરી ચાકરીરે કરી લેને પ્રભુજીની ચાકરી.	૪
૧૦	જીકું જીકું જીવીત ખંડે જાણ્યમારે.	૪
૧૧	સીતારામ સગા છે સમજરે.	૪
૧૩	પાંચ તત્વનું ખંધાણું પુતળું.	૪
૧૫	ચેતીલેરે જાવું છે ચાલી.	૪
૧૬	માથે કોપી રહ્યો છે કાળરે ઉઘ તને કેમ આવે.	૬
૧૮	માયામાં મનડું મોહુંરે પામર પ્રાણી.	૮
૨૧	જીવલડા આજ કે કાલ જાવું.	૪
૨૨	માયા માયા કરતો મુરખ ઠામ ઠરી નવ બેઠોરે.	૪

વિષયોનું અંગ-પ્રકરણ બીજું.

૨૪	હારે જોને જાગીરે જોને જાગી.	૪
૨૫	લજન વિના મુરખ મરે રખડીરે.	૨
૨૬	ચાલ હમારી ચાલો હમારા હો તે.	૪
૨૭	ધીરજ ધરને અરે અધીરા.	૪
૨૮	લમતાં વિત્યા લવ કેટલારે.	૩
૩૦	સંતો લક્ષ્મી શ્રવણ પહેલી સાધારે.	૮
૩૨	ઓરા આવોને એકલશૃંગીરે મુનિરાજ.	૧

મુમુક્ષુનું અંગ-પ્રકરણ ત્રીજું.

૩૩	રામ ચરણ અનુરાગ્યા જગમાં સોધ.	૪
૩૩	વનમાં પણ માયા વળગેરે સુખ રહ્યું છે સમજણમાં.	૩
૩૪	હરિગણ ગાવામાં હૃંશીલા, જગમાં હરિનારે જન...	૪
૩૬	પકવેચે પરમાત્મા નથી છેટેરે.	૧
૩૬	સદા સુખીયા જગતમાં સંત દુરિજન દુખીયારે...	૩

પૃષ્ઠ.	વિષય.	પદની સંખ્યા.
૩૭	તજ તજરે મનવા તું જુઠી આશ.	૪
૪૦	ભક્તિ ભાળીને બહાલો મારો રીઝેછેરે વહેલો.	૪
૪૧	જાણી જાણી મેતો જાણીરે, આતો દુનિયાં દિવાની.	૪
૪૨	ઝોધા આવડલાં કુડ નહોતાં જાણ્યારે.	૮
૪૫	નરતન નગરીમાં મનભાઈ રીસાઈને બેઠા....	૧
૪૬	સર્વે સગાં બદરીપતિને સંભારેરે.	૧
૪૮	વીરા વસ્તુ વિચારીને બહોરીએ.....	૪
૫૦	ભજન કર ધીરજ ધરીરે, ભજન કર.	૨
૫૦	આણુસમજી બહુ સાધન આદરેરે.	૨
૫૨	દુનિયાં રૂઠીને શું કરશે પ્રભુ જેના બેલી....	૪
૫૩	ધર્યો મહેલ જેને થઈ ગઈ ગોડી....	૪
૫૪	આવો સંતો ઉમંગે ધુન્ય આદરીયે.	૪
૫૫	સંત કલ્પતરૂ શીતળ છાયા.	૩

મુક્ત અંગ-પ્રકરણ ચોથું.

૫૭	આનંદનો દરિયો ભલે આવો નરતન માસ.	૨
૫૮	જીવો મારા પ્રાણજીવન હુંતો વારીરે તમ પર બહાલીડા.	૨
૫૯	લાગી લાગીરે મને લટકાળાજીની પુરણ....	૪
૬૦	મારા સાચા રનેહિરે બદરીપતિ બાપલીયા.	૧
૬૧	માની લેને મનડા કહ્યું માફરે.	૪
૬૨	ધન્ય સંતોનેરે ધીરજ રાખી ધરથી.	૪
૬૩	ભલે શુકન થાઓ સારા આનંદછેરે લોલ.	૪
૬૪	નહિ કંઈ નહિ કંઈ નહિ કંઈ દુરિજનીયાંની.	૪
૬૫	કાયરનું નહિ કામ ન્યારો ભાઈ પંથ હમારો.	૪
૬૬	નરનરાયણ નરનારાયણ જીલલડી તું જપરે.	૨
૬૭	દિલમાં દેખીલ્યોરે દેખીલ્યો.	૪
૬૮	હારે દેખો સખી ડાલરીયો કાલીંદીને કાંઠે ઉભોરે....	૪
૭૦	વીરા લક્ષણ ગરૂવા જ્ઞાનનાં હો સંતોરે.	૧
૭૧	અતિ ઉત્તમ આતમ જ્ઞાન દશા જેને આવેરે.	૧
૭૧	સખી આજ સોનાનો સુરજ શોભી રહ્યો....	૪
૭૨	નિર્મળ સુંદર સંતોનાં નેણાં.	૧

બોધ ચિંતામણી.

મંગળ પદ—રાગ ધોળ.

જે મંગળકારી મુર્તી મોહકકેરા ભોગીરે, સિદ્ધિ બુદ્ધિ કેરા નાવ-
લિયા; શુંદાળા સોનાનો સુરજ ઉગિયોરે; જે રિદ્ધિ સિદ્ધિ દાતા માતા
ઉભિયા દેવીરે, આનંદ આપો મારા દેવલિયા; દુંદાળા સોનાનો સુરજ
ઉગિયોરે ૦ ૧ ચાલો ચાલો સૈયરો પ્રેમ કરીને પુજવારે, લાડકવાયો
જશેદાનો જાયો. લાલ. સોનાનો ૦ જે સોનાકેરા સિંહાસને શોભતારે,
થેયે નંદકુંવરને નિરખી નિરખી ન્યાલ. સોનાનો ૦ ૨ જે સોના કેરા
થાળ ભરી લ્યો સામટારે, મોંઘાં મોતીડાંની પશલી જોયે પાંચ. સોનાનો ૦
જે આનુનાં વધામણામાં જે કોઈ આવેરે, તેને એકે દહાડો નાવે ઉની
આંચ. સોનાનો ૦ ૩ જે કેસર કંકુ ભરી છે કંકાવટીરે, ઉજળા
ચોખલિયા તો ઝીણા અણીદાર. સોનાનો ૦ જે ગુલાબ ગજરા તોરા
રૂડા હારે; સેજે છાબ ભરો ચંબેલી પુલડે સાર. સોનાનો ૦ ૪ જે પાણીચું
શ્રીફળ ને ફેફળ પાનખીડારે, ચંપા ચંબેલીને ગુલાબ અત્તર સાર.
સોનાનો ૦ જે મોંઘા મુલો ગુલાલ ઝીણા ઝાઝો જોઈયેરે, આંખે છાંટયો
હોય તો ખટકે નહિ લગાર. સોનાનો ૦ ૫ જે સાકર કેરાં મુંદર સાતે
સુખડારે, સોના કળશ ભરી લ્યો ગંગાજનાં નીર. સોનાનો ૦ જે
અલખેલાને વાધા જોઈએ આપતારે; રૂડો રતન જોડો મુકુટ શોભે શિર.
સોનાનો ૦ ૬ જે પુજન કરીને ઉતારી છે આરતીરે; હસતે મુખે સ્હામું
જોયું એવી દેવ. સોનાનો ૦ જે ગાય શીખે ને મંગળ પદ સાંભળેરે; તેનો
ખેલી થાશે દુહાભકેરો દેવ. સોનાનો ૦ ૭

પ્રકરણ ૧ લું.

(કાળના ભય વિષે. રાગ પરજ.)

તેં તો જાણ્યો છે શરીર ઠાઠ સાચનોરે, આ તો કાચારે કુંપો છે
કાચનોરે. તેં તેજ દેક. તેં તો જાણી છે જવાની જશે નહિ ટળીરે, એક
પળમાં અલોપ થશે વીજળીરે. તેં તો. ૧ તેં તો જાણ્યું છે મોજે કરીને

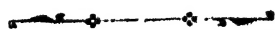
મહાલલુચું, જરૂર એક દિન છે ચડપ લઈને ચાલવું. તેં તો ૨ તું તો રીઝ્યો છે રૂપાળી બેઠ રાણિયોરે, એક દિને લેખમાં લખ્યાં છે મશાણિયાં. તેં તો ૩ તેં તો બણ્યો છે અમર ચુડા ને ચોટલોરે; એક દિન વેરાગણુ થૈશ વળશે ચોટલોરે. તેં તો ૪ તેં તો બણ્યું છે રમુંબે કરીશું રૂડીરે, એક દિન આકડાનાં તુર તો જશે ઉડીરે. તેં તો ૫ તેં તો બણી છે કમાણી તારા કામનીરે, એક દિન ભમરો ભુંસાવે ચીઠી રામનીરે. તેં તો ૬ છાજે કેટલા દહાડા તે બેલ છાજતીરે, રૂદે શિખામણુ ધરને રૂપિરાજનીરે. તેં તો ૭

પ્રભુ વિના બીજ કુણ તારી બેલ છેરે, હરીને ભજે તો સુખડાની રેલ છેરે. પ્રભુ. ટેક. સગાં સંબંધી મતલબ કેરાં સ્વારથીરે, નાડી તુટે ત્યારે કોઈ કોઈનું નથીરે. પ્રભુ. ૧ ગાડી રથડા વળિ હાથી ને ઘોડલારે, મહેલીને મરવું રહેવું છે દહાડા થોડલારે. પ્રભુ. ૨ મોટાં રંગનાં ભરેલાં રૂડાં માણિયાંરે, એક દિન સુવું છે મશાણુમાં અકાળીયાંરે. પ્રભુ. ૩ ઘણા દેશોમાં હુકમ જેના ગાજ્યારે, રૂપ એવાના પિટાઈ ગયા રાજ્યારે. પ્રભુ. ૪ ભણ્યા ગણ્યા મરી ગયા કૈક ભોગિયારે, રામના શરણુ વિના ભવોભવ રોગિયારે. પ્રભુ. ૫ ડાહ્યા ડાહ્યા જે નર વખણાતા દેશમાંરે, પ્રભુને ભજ્યા વિના પેડા વ્યંતર વેશમાંરે. પ્રભુ. ૬ કાયા કોમળી આ તો અગન કેરા કાજનીરે, રૂદે શિખામણુ ધરને રૂપિરાજનીરે. પ્રભુ. ૭

તારા મનમાં જાણે છે મરવું નથીરે, જેવું પીંપળાના પત્રને ખરવું નથીરે. તારાં ટેક. જેને તારા જેતાં જેતાં કંઈક જતા રહ્યારે, અમીર કેટલાક ઉદય થૈ ઉડી ગયારે. તારાં ૧ જેને માનવી અમુલ્ય કૈક મરી ગયારે, તેમાં હુંપદ ખેવાણું તે તરી ગયારે. તારાં ૨ જેને વીરહાક કૈક દેતા બહારમાંરે, એવા બહાદુરોનાં વીતી ગયાં બારમાંરે. તારાં ૩ જેને જે ઠેકાણે ઘાડી મોડ ઘાટીરે, એક દિન એ ઠેકાણે તાણી બાંધે ઠાડીરે. તારાં ૪ જેને જે જગાએ વાજાં રૂડાં વાજ્યાંરે, એક દિન એ જગાએ લેવાનાં છે છાજ્યાંરે. તારાં ૫ જેને જે નરોની વહેંચાણી વધામણીરે, એની કાળોતરીયો લખાણી અળખામણીરે. તારાં ૬ બારે માસ કાળ ચોટય મારે બાજનીરે, રૂદે શિખામણુ ધરને રૂપિરાજનીરે. તારાં ૭

જેને જાગીને મરણની માથે ઘાતછેરે, વરતી જાણે તો નરતન વડી વાતછેરે. જેને. ટેક. નામ રૂપ તણે એક દિવસ નાશ છેરે, આતો ઉગર-વાની જગમાં જુઠી આશ છેરે. જેને. ૧ પાંચ દિવસનો પરણો તુંતો પ્રાણીયારે, જીતી ગયા જેણે જગનો જીવન જાણીયારે. જેને. ૨ ચાર ઘડીનું ચોઘડીયું આતો ઉલશેરે, જીવના ધારેલા વિચાર બધા ઝુલશેરે. જેને. ૩ કેર કરીને રહેવું છે કાળ કેડલારે, જરૂર જવાના જનમીયા છે જેટલારે. જેને. ૪ અરે આથી શું પુલે છે ભુંડા આવડોરે, તારા આધણનો ઉકળે છે તાવડોરે. જેને. ૫ ઘડી ઘડીયે આવરદા ઘડી જાયછેરે, એક દીન એમાંથી મોતનો ઉપાય છેરે. જેને. ૬ સોખત કરી લે તું સંતના સમાજ-નીરે, રૂદે શિખામણ ધરને રૂપિરાજનીરે. જેને. ૭

(પદ રાગ ગરબી--કુંડું થવા વિશે.)

પુન્ય મારગમાં કાંડી ન પાલવેરે, આડા મારગમાં વાવરે અજાણ; ભુંડું થવાનો ડોળ સંતો ભાળજ્યોરે. ટેક. ઉપજ ઓછી ને ખરચ ઘણું આહરેરે, વ્યસન ઝાઝાં ને વહેમનો વેચાણ. ભુંડું. ૧ જુઠું સાથે જડેલ જેનો જીવડોરે, કુડી સાહેદી પુર્યાના કોડ; ભુંડું. દીનોનાથ રૂઝ્યા ત્યારે ઘાલ્યાં ડાકલાંરે, ધણીધણિયાણી ધુળે જોડાજોડ. ભુંડું. ૨ દોરા ચીડીયોમાં નિત્ય વરે દોકડારે, બાધા આડીયો ચાલતી સદાય; ભુંડું. આખા ધરનાં માણસ થયાં આળસુરે, કોઈ ઉદમને વાયરે ન જાય. ભુંડું. ૩ ખાવા સર્વેને જોઈયે સારું સુતરેરે, આવે ભાણમાં જીતું જીતું અન્ન; ભુંડું. છતે છાણે ઉજેરા જેવું આંગણુરે, છતે પાણીએ ઢેડ જેવું તન્ન. ભુંડું. ૪ વાટે વાટે આંગણે ખળે ખેતરેરે, પડયું પાડેશીનું ચોરવાનો ચાલ; ભુંડું. નિત્ય ધરમાં કંકાસ થાય કારમોરે, લેછે તાળિયો ને લોક જીવે તાલ. ભુંડું. ૫ દેવું કરતાં ન હરે જરા દીલડુરે, લેત દેત મરો ઢાઢીયાનાં ઢાણ; ભુંડું. હરી અર્થે તો હાથ લાગે ધુજવારે, ઠૂઠા બાજીઓમાં લોડવાનાં લહાણ. ભુંડું. ૬ ચોરી ચાડી કુકર્મની ચિંતા નહિરે, મહેનત મજુરીમાં લાખ ગણી લાજ; ભુંડું. શીખ સારી નહોરને તો ના ગમેરે, રૂડું સર્વેને ચહાય રૂપિરાજ. ભુંડું. ૭

(રૂડું થવા વિશે.)

પાપ મારગમાં કાંડી ન પાલવેરે, પરમારથમાં પુરણ પ્રેમ; વેળા વળવાની સુણો કોઈ વારતારે. ટેક. ઉપજ હોય એથી ખરચ ઓછું

આદરેરે, વ્યસન અન્ન વિના નહીં નહીં કાંઈ બહેમ. વેળા. ૧ સત્ય સાથે જોડા
જેનો જીવડોરે, પવિત્રાઈ પુરી ઉજળો આચાર; વેળા. દોરા ચીઠીઓમાં
વરે નહીં દોકડોરે, નવ દેખે દેવાળાનું દાર. વેળા. ૨ આખા ધરનાં માણસ
થયાં ઉઘમીરે, કોઈ આળસને વાયરે ન જાય; વેળા. ૩ દીસે રણિયામણું
આંગણુરે, અધિકાર જેવો આવકાર થાય. વેળા. ૩ આખા ધરનાં માણસ
એક સંપનાંરે, ખરા ખોટાને ઓળખે ખચીત; વેળા. સાચા સંતોની નિત્ય
જેને સંગતીરે, ચોર કામામાં કોઈનું ન ચિત્ત. વેળા. ૪ દેવું કરતાં દુભાય
ખુબ દીલડુરે, દુધે ધોયેલા આપવા છે હામ; વેળા. હરી અર્થે તો ખરચ
કરે હર્ષમાંરે, ખૂડયા ખાતે ન વાવરે બહામ. વેળા. ૫ કર કાછડી ને જીભ
કબજે કર્યારે, ભુંડી દાનતો થાય નહીં ભાવ; વેળા. પ્રભુ હયા કરી પડે
જેને પાંસરાંરે, એજ વેળેથી સુધરે સ્વભાવ. વેળા. ૬ આપી વાત માને
એનું નામ માનવીરે, ભુંડ લવરીમાં લાખ ગણી લાજ; વેળા. શીખ
સારી નહોરને તો ના ગમેરે, ૩૬૦ સર્વેનું ચ્હાય રૂપિરાજ. વેળા. ૭

(નરકના અધિકારી વિષે.)

વેદ મરજદા જેણે મહેલી વેગળીરે, મીઠી વાણી ને પેટમાં તો પાપ.
એતો જમનાં ધરાક સંતો જાણજેરે. ટેક. કામ જેતાં શરદનાં કૂતરાંરે,
ક્રોધ જેતાં છંછેડેલો સાપ. એતો. ૧ લોભ ઝાઝો ને લાંચ કેરા લાલચુરે,
દુષ્ટ બુદ્ધિવાળા દારૂના પિનાર; એતો. જીવહત્યા કરનાર વેણુ જીડડાંરે,
ગાંજાખોર ચોરી અવેરીના ચાર. એતો. ૨ હયાહીણુ નવ વાવરે દશુંદનેરે,
દગાખોર તથા નાત તોડનાર; એતો. ૩૬૦ પરનું દેખીને ખુણે જઈ રૂવેરે,
પશુ પંખીયાંની આંખ ફાડનાર. એતો. ૩ જીવું કલંક ચઢાવે જાણી
જેઘનેરે, જીઠી સાહેદી પુર્યાનું જેને જોર; એતો. ચારચ પાણીથી ચાકરી
બને નહીંરે, નાખે નિસાસા બારણામાં ઢોર. એતો. ૪ કરી જાણે નહિ
શુભ ખટ કર્મનેરે, હાર ઓઢવામાં ખૂબ હુશિયાર; એતો. જેને માલમ
મળે નહિ મોક્ષનીરે, ધુંકે ચલમને કાન ધુંકનાર. એતો. ૫ ધન હરવામાં
બારે માસ ધાંખનારે, ચેલા મુંડવામાં લાખગણું ચિત્ત; એતો. લુણહરામી
લખાડ મુવા લાગનારે, રૂડી ગમે જેને અસુરોની રીત. એતો. ૬ ધાત કરી
જાણે વિશ્વાસઘાતનીરે, કરે ધુળધાણી રાંક કેરું કાજ; એતો. શીખ સારી
નહોરને તો ના ગમેરે, ૩૬૦ સર્વેનું ચ્હાય રૂપિરાજ. એતો. ૭

(૫૬ રાગ લાવણી-જમના ઝપાટા વિષે.)

જમ દે નિત્ય ઝપાટારે, કોઈ ચેતનહારા ચેતો; જમ દે નિત્ય ઝપાટારે. ટેક. ઠીઠી ઠીઠી હાંત કરો શું, પળમાં બગડે પીઠી; દીઠી દીઠી ઘણાંની બગડી, ચડપ આવી ગઈ ચીઠી. જમદે. ૧ માતપિતા જાણે સુત મહારો, થાય દિન દિન મોટો; મોત નજીક આવે છે એક દિન, ખેલ થશે ભાઈ ખોટો. જમદે. ૨ બંધવ જાણે બંધવ મહારો, જીવો જીવો જીવો જોડી; કાળ અચાનક આવી પકડશે, તરત નાખશે તોડી. જમદે. ૩ નારી જાણે મુજ નાવલીયો, અમર તપો અવિનાશી; એક દિન ઝડપીયાં ઝડપ ઉતરશે, કરશે કાળ ઉદાશી. જમદે. ૪ સોળ અંગ શણગાર સજીને, રોબડશાં શું રીઝો; એક દિન લાલ વેરાગણ બનવું, વેશ બદલવો બીજો. જમદે. ૫ દર્પણ લેઈ શું મુખડું દેખો, સમજો જમની શેહેમાં; એક દિન કરશે કાગ કોળા-હળ, ચડપ સુવારે ચેહેમાં. જમદે. ૬ દારા પુત્ર પરિવાર તજીને, જીવું મિલકત મહેલી; રૂપિરાજ રઘુનાથ વિના નથી, કોઈ બરાબર ખેલી. જમદે.

જખરો કાળ ઝપાટારે, માથે મરણ બીક છે મોટી, જખરો. ટેક. જંતર જાણો મંતર જાણો, તંતર જાણો ટાળા; મોત બડો મરદાન મરદ જ્યાં, ધ્રુજ પડે ધારાળા. જખરો. ૧ વૈદ બોલાવો સૈયદ બોલાવો, કરો ઉકાળો કૂટી; ખુટી તેતો જરૂર ખુટી, ખુટીની નહીં ખૂટી. જખરો. ૨ ભોંયડું ખોદો શીખો સરોદો, તત્વ વિચારો તાજાં; નાડી ભેદમાં દહાડી રમો પણ, વળશે ઊંઘાં વાજાં. જખરો. ૩ જોષ જીવો નિર્દોષ લણીને, કોશ શુકન ના કોઠો, જમકિંકરનો અજબ ઝપાટો, ગજબ કરી દે ગાઠો. જખરો. ૪ વેશ ઉતારો કેશ ઉતારો, દેશ ઉતારો દુજો; પકડે આવી મોત પલકમાં, જીવલોડો શું ઝુજો. જખરો. ૫ રોટી બદલો ચોટી બદલો, લોટી બદલો લાખો; દરદ મરદ ને ગરદ કરી દે, મોત મરદ છે આખો. જખરો. ૬ ધરમ ધરો અધરમને મહેલી, ખાંતેથી લ્યો ખેલી; રૂપિરાજ રઘુનાથ વિના નથી, કોઈ બરાબર ખેલી. જખરો. ૭

નિશ્ચે રહેવું નથીરે, માથે મોત ઝપાટો મારે. નિશ્ચે. ટેક. કાલ્યા પુલ્યા શુરે ફરો છો, જીવો વિચારી જગમાં; વણસતાં કાંઈ વાર ન લાગે, રોગ ભર્યો રગરગમાં. નિશ્ચે. ૧ હાડ ભરો ધન માટ ભરો મન-ઘાટ કરો ભલે મોટા; પાટ ઠાડ સહુ ઘાટ આટ પળ-પાણી તણા પરપોટા. નિશ્ચે. ૨

ઝગ ઝગ ઝગ મેવાડી મોળિયાં, ઝગ ઝગ દીપે ડગલા; લાકડાંની ચેહા
લાગી ત્યારે, થયા ધૂળના ઢગલા. નિશ્ચે. ૩ ડહાપણ ડહા કોમળ કાયા,
ઉઝ્યા પલકમાં એતો; કેડા મહેરે વાર નથી કાંઈ, ચુપ કરીને ચેતો. નિશ્ચે.
૪ કાશીવાસી અતિ ઉદાશી, જંગલવાસી જોગી; કાળ અપટમાં અપટ
થયા કેઈ, ભાતભાતના ભોગી. નિશ્ચે. ૫ મીઠી વાણી પુરા પુરાણી, જાણી
વાતો ઝાઝી; કાળ કોળિયો કરી ગયો કુણુ-કિતાબવાળા કાઝી. નિશ્ચે. ૬
સગાં સંબંધી રૂવે સ્વારથે, વિનતા રૂવે વરેલી; રૂપિરાજ રઘુનાથ વિના
નથી, કોઈ બરાબર બેલી. નિશ્ચે. ૭

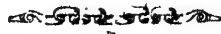
પકડે કાળ પલકમાંરે, કાંઈ અજબ અપોટો આતો. પકડે. ૧ જીવ
વિચારે અભયદાન દઈ, મેદાન કરીને મહાલુ; કાળ વિચારે મેદાન કરવા,
યોગ મળે તો ઝાલુ. પકડે. ૨ ગડ્ ગડ્ ગડ્ ગડ્ નોખત ઝાજે, જખડું
લશકર જાતું; કાળ હસેછે ખડ્ ખડ્ ખડ્ કોઈ, ભાળો મહાઈ ભાતું. પકડે.
૩ ઘોટો નાચે વરઘોટામાં, ઝગઝગ ઝળકે ઝલ્યો; જોડે જોડે જમડા નાચે,
લાડકડા શું કુલ્યો. પકડે. ૪ નારી સારી ધરમૂત્ર પુત્ર જોઈ, જીવાડો સાડું
જાળે; કાળ વિચારે ફરાળ કરવા, ત્રાસ પડાવું ટાળે. ૫ જમાદાર સરદાર
ત્યાર ત્યાંહાં, છડીદાર નિન્ય જોડે; અમલદાર બળદાર કાળ તો, ગણે
તરખલા તોડે. પકડે. ૬ રોબર રીઝે નંગ રંગ જોઈ, અંગ બરાબર
ઓપે; ખલક મલક કુરબાન કરી દે, કાળ પલક જે કોપે. પકડે. ૭ દેહ
આળ પંપાલ ખ્યાળ છે, શીખામાણુ આ છેલી; રૂપિરાજ રઘુનાથ વિના
નથી, કોઈ બરાબર બેલી. પકડે. ૭

(પાપી માણસને ઠપકો-રાગ ધોળ.)

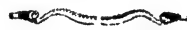
થોડો ફાટી જા કુણુ છે થોરીરે, પ્રાણિયા પાપીરે; પ્રભુ જાળે છે
ચિત્તની ચોરીરે, પ્રાણિયા પાપીરે. ૧ કાંક તારાથી પુન્યવાન પાડોરે;
પ્રાણિયા. તેં તો વાળી નાખ્યો આંક આડોરે, પ્રાણિયા. ૨ શ્વાન તારાથી
આપડાં સારારે; પ્રાણિયા. તુચ્છ તેનાથી કર્મ છે તારારે, પ્રાણિયા. ૩
કુળ ઊંચું ને કામ તારાં કાળારે; પ્રાણિયા. હૈયે વાસ્યાં છે ટંકશાળી
તાળારે, પ્રાણિયા. ૪ રૂંદે રોશન વાળે ને વેણુ રૂંડારે; પ્રાણિયા. શેઠ ભોળા
ને કાટલાં ફૂંડારે પ્રાણિયા. ૫ પશુ પાડમાં મનુષ્ય દેહ પામીરે; પ્રાણિયા.

ખરેખાત એક પુંછડાની ખામીરે, પ્રાણિયા. ૬ તારાં લક્ષણ કહેતાં મરૂં
લાજરે; પ્રાણિયા. રૂપિરાજ રામ કેમ થાય રાજરે, પ્રાણિયા. ૭

(અજ્ઞાની લેખધારીઓને ધિક્કાર.)

તારા ભેખમાં શો ભદ્રક ભાળુરે, જીવડા જીવડરે; તારૂં અંતર તો
વાસના વાળુરે, જીવડા. ૧ નથી નાક તણી ડાંડી સહામાં નેણારે; જીવડા.
નથી જહાલાં વેરાગનાં વેણારે, જીવડા. ૨ નથી રસનાનો સ્વાદ તેં તો
રોક્યોરે; જીવડા. માલ મક્તનો ખાઈ પંડ પોખ્યોરે, જીવડા. ૩ નથી શંકર
કે રામ લીધા સાધીરે; જીવડા. આતો આદરી છે ઉલટી ઉપાધીરે, જીવડા.
૪ દામ જખવામાં જાય તારા દહાડરે; જીવડા. તારા અંતરમાં ઘાટ થાય
આડરે, જીવડા. ૫ દેવ ભુંડી ને તાણીયાં ટીલાંરે; જીવડા. દોર ભડકે ને
ભોળવાય બીલાંરે. ૬ તારૂં મન ભણે હીણી વાતે હાજરે; જીવડા. રૂપિરાજ
રામ કેમ રાય રાજરે, જીવડા. ૭

(અજ્ઞાની પુરાણીઓને ધિક્કાર.)

તું તો ભણુતરની જાળમાં જૂલ્યોરે, ચાવળા ચહાવારે. વિષય વનમાંહે
માનમાં પુલ્યોરે, આં ૧ શોક અગ્નિમાં શુભ કર્મ શેક્યાંરે; આં દોષ
દીપડાં નજીક તેં ન દેખ્યાંરે, આં ૨ ધર્મદેશ જૂલ્યો થયું ધુળધાણીરે; આં
પીવા દોડે છે ઝાંઝુવાનાં પાણીરે, આં ૩ પેટ ભરવાનાં સંગ છે થોથાંરે;
આં ગજબ ગુફામાં ખૂખ ખાય ગોથાંરે, આં ૪ લોભ દુંગરીયે ચઢીને
લુટાણોરે; આં તોચે સમજે છે ભાગ્યશાળી શાણોરે, આં ૫ કાંટા કુટુંબના
ભયોભચ્ચ ભાગેરે; આં પૂર્ણ પથ્થરા તો માન તણા વાગેરે, આં ૬ જાણી
બુઝીને જક્ક કરે ઝાઝીરે; આં રૂપિરાજ રામ કેમ થાય રાજરે, આં ૭

(અજ્ઞાની માણસોને જ્ઞાન થવાના સાધન વિષે.)

લાખ વાતોની એક વાત લેજો, શીખામણ છેડીરે; દયા રાખીને
અમ્મદાન દેજો, શીખામણ. ૧ પરધન સાપ પથરો પ્રમાણો; શીખામણ.
પરનાર જનેતા જાણો, શીખામણ. ૨ જીવ સાથે જરૂર વૈર બાંધો; શીખા-
મણ. સાસ ઉસાસે રામતાર સાંધો, શીખામણ. ૩ ગુણ ગોવિંદના
આનંદભર ગાવો; શીખામણ. કામ ક્રોધ, લોભ સંગે બાંધો દાવો, શીખામણ.
૪ પોતપોતાનો ધર્મ સર્વ પાળો; શીખામણ. એમાં અવળું દેખાય તેને
પાળો, શીખામણ. ૫ શિવ વિષ્ણુનું એક નામ સાચું; શીખામણ. બીજું

ખાતલ કરોડ કામ કાચું, શીખામણ. ૬ જ્ઞાન મેળવવા સાંભળો ગિતાજી,
શીખામણ. રૂપિરાજ રામ એમ થાય રાજી, શીખામણ. ૭

(પામરને વિષયી થવાના બોધ વિષે—પદ રાગ ગરબી.)

માયા મોહનની નારીરે, અક્કલ ગઈ ક્યાં ઉડી; મૂરખ તો કહે છે
મારીરે, અક્કલ. ૧ નંદરાયનું ક્યાં ગયું નાણુરે; અક્કલ. તન છુટયું આવે
ટાણુરે, અક્કલ. ૨ રાવણની ક્યાં ગઈ રિદ્ધિરે; અક્કલ. લંગુરીયે લુટી
લીધીરે, અક્કલ. ૩ માખ્યો જાણે મધ માફરે; અક્કલ. જશે પ્રાણ સહિત
પરભાર્યુરે, અક્કલ. ૪ ખર ગુંણ ઉપાડે ખાસીરે; અક્કલ. જમનારા બેઠા
કાશીરે, અક્કલ. ૫ ઉંદર દર ગોરે આપેરે; અક્કલ. માંહી વાસ પૂર્યો જઈ
સાપેરે, અક્કલ. ૬ દમડા મારા નવ દાખેરે; અક્કલ. રૂપિરાજની શીક્ષા
રાખેરે, અક્કલ. ૭

ખરની પેઠે પોતે ખાધુરે, ખુટલને ધન શા ખપનું; બાંડે કુળ
બોળયું બાધુરે, ખુટલ. ૧ પરમારથમાં નવ પેઢોરે; ખુટલ. બગ ધ્યાન
ધરીને બેઠોરે, ખુટલ. ૨ મીયાં કણ ચોરે મુંઠોરે; ખુટલ. પછે અક્ષા ચોરે
ઊંટોરે, ખુટલ. ૩ ક્રીડી કણ સંચય કરશેરે; ખુટલ. ચટ તેતર તે કણ ચરશેરે.
૪ અક્કરમીએ આંખ્યો ઊંજરે; ખુટલ. પારકા ભોગવશે પુંજરે, ખુટલ. ૫
પશુ પંખી પેટ ભરે છેરે; ખુટલ. એમ ઠોડનું પેટ ઠરે છેરે, ખુટલ. ૬
ચિત્ત માંહી દયારસ ચાખેરે; ખુટલ. રૂપિરાજની શિક્ષા રાખેરે, ખુટલ. ૭

હથિયાર કાયરના કરમાંરે, પામરને ધન એ પેરે; જીવ નરકે જશે
જરમાંરે, પામર. ૧ રવિ તેજ ધ્રુવડને રંગોરે; પામર. બહુ ભણતરથી
ખર બગોરે, પામર. ૨ મેવાથી માંદો મરશેરે; પામર. વ્યંડળની પરને
વરશેરે, પામર. ૩ અસવારી કરશે અધોરે; પામર. હતો ધૂળ મળ્યાનો
ધધોરે, પામર. ૪ અણભણ પુસ્તક લઈ લવશેરે; પામર. નકટીને વાળી
લજવેરે. પામર. ૫ શાળો સિંહ પાંજરે પેસેરે; પામર. ખર સાકરથી
દુઃખ સેહશેરે, પામર. ૬ રૂપિરાજ શીખામણ રૂડીરે; પામર. દુરિજનીયાં
કહે છે રૂડીરે, પામર. ૭

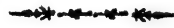
(પદ રાગ ગરબી.)

ચાકરી ચાકરી ચાકરીરે, કરી લેને પ્રભુજીની ચાકરી; જીવ્યાના
ભરૂંસા જીભ કરીરે; કરી લેને. ટેક. દીધો મનુષ્યનો દેહ તને દુર્લભ,

કમળાના સ્વામીયે કૃપા કરીરે. કરી લેને. હોઝાની ચાકરીમાં ગુણ ઉપાડતો, કંઈકિયાર વહેવા તું કાંકરીરે. કરી લેને. ૨ માંકડું થયો ત્યારે ગોડીયાને માટે, ઘેર ઘેર ભીખતો ભાખરીરે. કરી લેને. ૩ વાદીની ચાકરીમાં ધંટીઓ વહેતો, એ તો પીડા અતિ આકરીરે. કરી લેને. ૪ ભુંડા થયો ત્યારે લેંટાળાં છોકરાં, ખોળામાં તેડતો ખમા કરીરે. કરી લેને. ૫ વેઠીયાના ભવમાં પેટને વરાણીયે, ઉથામ્યા પથરા ઊંચા કરીરે. કરી લેને. ૬ વરી લેને હવે વીરનો વાલ્વમો, સાધુ સંગતે સમતા કરીરે. કરી લેને. ૭

નાવડી નાવડી નાવડીરે, તને હરી ભજ્યાની રીત નાવડી; એજે ઉમ્મર ખોઈ આવડીરે, તને હરી ભજ્યાની. ટેક. ઘોઝારા ક્યમ તું તો મુલો નહિ ગર્ભમાંરે, ભારે ભારી ભુંડા માવડીરે. તને હરી. ૧ પૂજ્યાં નહિ તેં તો પ્રેમથી પાપીયારે, ગંગા ગોદાવરી કે ગાવડીરે. તને હરી. ૨ કહોને ભજન વિના કાયા શા કામનીરે, વારી વિના જેવી વાવડીરે; તને હરી. ૩ રામના નામ વિના જીભડી રોચુવારે, ફાંચો ફાંચો કરે જેવી ફાવડીરે. તને હરી. ૪ હાથે કીધા વિના સાથે નહિ આવશે, તાવેતો ત્રાંબડી કે તાવડીરે. તને હરી. ૫ શીશે તો મ્હોંત ફરે જેવો સિંચાણારે, લેછે ઝડપમાં વાવડીરે. તને હરી. ૬ રૂઢિયા મધ્યે વાણિ વીરની રાખજેરે વિચારી આજ વાર્તા વડીરે. તને હરી. ૭

પ્રાણિયા પ્રાણિયા પ્રાણિયારે, ભજી લેને પ્રભુજીને પ્રાણિયા; આવશે જમ ઉધરાણીયારે. ભજી લેને. ટેક. નાત ને જાત કાંઈ જમ નથી જોતારે, કુણ વાઘરી ને કુણ વાણિયારે. ભજી લેને. ૧ અમરપોટા નથી લાવ્યા એકેરે, બાવા બાપુ કે બજાણિયારે. ભજી લેને. ૨ હજી લગી ડર ન વસ્યો હૈયેરે, ભંડાર્યા ભુધમાં ભાંણિયારે. ભજી લેને. ૩ ઉડી ગઈ કંઈક રાખ થઈ અબળારે, મોટા ઊપાડતી માંણિયારે. ભજી લેને. ૪ જતા રહ્યા તારી નજરે આગળરે, પાખરે તોરી પલાણિયારે. ભજી લેને. ૫ સોડયો તાણી કંઈક ભુધમાં સૂતારે. પીરાંની પાગથી પડાણિયારે. ભજી લેને. ૬ ખાધા વીર કહે છે કેટલાકરે, કાજી પંડિત ને પુરાણિયારે. ભજી લેને. ૭

જાળવી જાળવી જાળવીરે, નવ જાણી જવાની જાળવી; પ્રભુની રીત મ્હેલી પાળવીરે. નવ જાણી. ટેક. ધસ્યો નહિ કદિ ધર્મમાં દુકડોરે, ચોરીની પંચાત ચાળવીરે. નવ જાણી. ૧ ગંધ્યાં સુણ્યા વિના થઈ ગયો

ગાભરોરે, સૂતર વિના જેવો સાળવીરે. નવ જાણી. ૨ નવરાઈ મળી
ત્યારે પારકી નિંદારે, ફરીને ઘેર ઘેર ફાળવીરે. નવ જાણી. ૩ પોતાનું
મેળવેલું ભોગવશે પારકારે, મક્કે લુટાય જેવા માળવીરે. નવ જાણી. ૪
પરમારથમાં કોડી ન પાલવેરે, વાસીદે પાયલી વાળવીરે. નવ જાણી. ૫
હરીનું નામ તજ હાંસિમાં હુંશિયારે, બોલી ઘટે છે તારી બાળવીરે. નવ
જાણી. ૬ રીસે ભરાણા વીર કહે રામજીરે, ભાલાળા જમ મેલ્યા ભાળ-
વીરે. નવ જાણી. ૭

(પદ રાગ હુમરી.)

જુહું જુહું જીવીત ખરું જાણ્યમાંરે, જુહું જુહું. ટેક. જુહી જનની
જુહી જાયા, જુહી મોહ ભરેલી માયા, કાચ કુંપો છે કાચા મમતા તાણ્યમાં
રે. જુહું જુહું. ૧ સદાય તે છત કોની છાજ, તે દેખી શું થઈએ રાજ;
આતશબાજ આશા લાંબી આણ્યમાંરે. જુહું જુહું. ૨ ગગને જામ્યો
વાહળ ગોટો, પાણીમાં પ્રગટ્યો પરપોટો; ખેલ બધો એમ ખોટો મુરખા
માણ્યમાંરે. જુહું જુહું. ૩ ધીરજ રાખી મનમાં ધારે, બ્રહ્મપણું છે તનમાં
ભારે; નરક ભર્યું નવ દારે વપુ વખાણ્યમાંરે. જુહું જુહું. ૪ ફેલ કરીને
ફેગટ ફટકયો, ઈશ્વરને ચરણે નવ અટકયો; ભેદ વિના તું ભટકયો ચારે
ખાણ્યમાંરે. જુહું જુહું. ૫ પરખી લેને પુરૂષ પુરાણી, જગમાંથી ગુણ
જેને જાણી; પૃથ્વીમાં જેમ પાણી ઠરે નિચાણ્યમાંરે. જુહું જુહું. ૬ જાચે
તો જગજીવન જાચે, નાચે તો હરિ આગળ નાચે; રૂપિરાજ કહે રાચે સંત
સવાણ્યમાંરે. જુહું જુહું. ૭

૩૩૩૩૩૩૩૩૩૩૩૩

ગોવિંદ જાણ્યા વિના તેં વરસાં ગાળિયાંરે, ગોવિંદ. ટેક. ગળે પાસ
બાંધી જમ ગ્રહશે, કાપો કાપો મુખથી કહેશે; રંગ ભરેલાં રહેશે મંદિર
માળિયાંરે. ગોવિંદ. ૧ શૂરો પૂરો શૂરાપાને, કૃષ્ણ કથા નવ ગોઠે કાને;
ભજની જન ભગતાંને ખળ તેં ખાળિયાંરે. ગોવિંદ. ૨ હૈયામાં નવ ધર્મ
હરિને, લુટાઈ વહેરી જહાજ ભરીને; દયા વિના તેં દાન કરીને ખાળિ-
યાંરે. ગોવિંદ. ૩ અડબંગાઈમાં ઉંમર આખી તરતન ચિંતામણી
ખોઈ નાખી; રૂઢિયા મધ્યે રાખી તીખી પાળિયાંરે. ગોવિંદ. ૪ ધર્મરાજની
આગળ ધરશે, ત્યાંહાં તારાં ગાતર થરથરશે; કોધી જમડા કરશે અરે
ઠંઠાળિયાંરે. ગોવિંદ. ૫ મરણ ધાત તો નહિ મટવાંની, જાગી જો નથી
વાર જવાની; સાથે નાવે વાલ સવાની વાળિયાંરે. ગોવિંદ. ૬ વસ

આબૂષણ હુંટી લેશે, બહાર જઈને બાળી દેશે; રૂપિરાજ કહે ડાટયાં રહેશે રાજિયાંરે. ગોવિંદ. ૭

રટવા રટવા આવ્યો છે તુંતો રામનેરે, રટવા રટવા. ટેક. બીજાનું સુખ જોઈને બળ માં, વેદ વગરની વાટે વળમાં ચિત્ત વિષે તું ચળ માં દેખી દામનેરે. રટવા રટવા. ૧ પંચ વિષય લાગ્યાતા પ્યારા, જતા રહ્યા કોટી જનમારા; તું સમજીને કરી લે તારા કામનેરે. રટવા રટવા. ૨ કૈક જનમ તેં કેરજ કરીયા; દેખ્યા તેથી દુઃખના દરિયા; આ ભવમાં સુખ ભરિયા સેવે શ્યામનેરે. રટવા રટવા. ૩ અરે હવે નવ અખજ ઉથામે, ઝરણાં રાખી ધરંખા જામે; પૂરણ આનંદ પામે વૈકુંઠ ધામનેરે. રટવા રટવા. ૪ કાળ ગાળે નહિ કોડપતિને, જોશી ડોશી વેદ જતીને, શંખણી અને સતિ ને હુકમી હજામનેરે. રટવા રટવા. ૫ ચાર ઘડી કેરું ચોઘડીયું, નર તન વણસમજ્યેથી નડીયું; પડશે કે તન પડીયું જા પૂછ ગામનેરે. રટવા રટવા. ૬ રૂપિરાજ વાણી કર્ય વહાલી, ચેત અરે જાણું છે ચાલી; બોધશિમાં તું ખાલી આડે જામનેરે. રટવા રટવા. ૭

લાગી લાગી હરકતો લોકાં રાજનીરે, લાગી લાગી. ટેક. એ મારે વિસર્થા અવિનાશી, વિશ્વંભર વૈકુંઠના વાસી; ખખર જુવે છે ખાસી, હજી આજનીરે. લાગી લાગી. ૧ ભરમાઈશમાં દોલત ભાળી, રૂપા કેરી ખાલ્ય રૂપાળી; વાલ તણી નથી વાળી, તારા કાજનીરે. લાગી લાગી. ૨ કાયા માયા કાચી કેવી, દેવ દહિત નવ રાખે દેવી; ઝૂંપડી સળગી જેવી, શુની છાજનીરે. લાગી લાગી. ૩ લાખો જનમ ધરીને લોટચો, દીધી હતી ત્યાં મ્હોંતે દોટચો; ચકલાં ઉપર ચોટચો, જેવી બાજનીરે. લાગી લાગી. ૪ આવ્યો તો તું લાભજ લેવા, દામ કર્યા તેં ઉલટા દેવા; સહાય કરજે સેવા, સંત સમાજનીરે. લાગી લાગી. ૫ સંત પુરૂષના શબ્દ રાહે નહિ, દોષ ભીતરના તેથી દહે નહિ; રોડી ગંધ રહે નહિ, જેવી પ્યાજનીરે. લાગી લાગી. ૬ અંત સમે જમડા આવી લે, રહેવું પડશે વહને વીહિલે, શીખા-મણુ સમજી લે રૂપિરાજનીરે. લાગી લાગી. ૭

(પદ-રાગ હુંમરી.)

સીતારામ સગા છે સમજરે, સમજરે સમજરે સમજરે; હો સીતારામ. ટેક. અંત સમે કાંઈ કામ ન આવે, ઘોડા ગાડી અને ગજરે. હો સીતારામ.

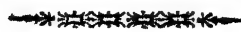
૧ આળસ મહેલીને જાગ્ય અજ્ઞાની, સતસંગમાં જવા મળે. હો સીતારામ.
 ૨ શ્રી ધનશ્યામ સદા સુખદાયક, અગમ અગોચર અળે. હો સીતારામ.
 ૩ મહાવ મળ્યા વિના મનુષ્યા જનમની, મહેનત ન આવે મળે. હો
 સીતારામ. ૪ અંતરમાં ધરી લેને અરે તું, સહગુરૂ જ્ઞાન સૂરજે. હો
 સીતારામ. ૫ રૂઢિયા મધ્યે દાસ વીરનો વાલ્યમ, ભરપૂર વસીયો છે ભજે.
 હો સીતારામ. ૭

તેં તો દેહ ધરી છે નર તરવા, તરવા તરવા તરવારે; તેં તો દેહ ધરી
 છે નર તરવા. ટેક. માન કહ્યું હવે તો નવ માંડે, ભાર ઝાઝો શિર
 ભરવારે. તેં તો. ૧ મૂઢપણું મૂકીને કર્ય મહેનત, ધ્યાન પ્રભુજીનું ધરવારે.
 તેં તો. ૨ મ્હેંતની આગળ આ જગ માંહી, એકે ન પામે ઉગરવારે. તેં તો.
 ૩ તત્પર થા અરે આળસ તજીને, હરકત ભવ તણી હરવારે. તેં તો. ૪
 જમની જમાની કરીનેરે જીવડા, આવ્યો છે ભક્તિ આહરવારે. તેં તો. ૫
 મ્હેંત ફરે તારા શિર પર મૂરખ, દિલડામાં લાગજે ડરવારે. તેં તો. ૬
 રાખી પતીજ દાસ વીરનો વાલ્યમ, સાસ ઉસાસે સમરવારે. તેં તો. ૭

ભવ માંહી ભજન વિના ભટકે, ભટકે ભટકે ભટકેરે. ભવ માંહી. ટેક.
 કૃષ્ણ કૃપા વિના કોટી જનમ લગી, લાખચોરાશીમાં ભટકેરે. ભવ માંહી. ૧
 પાપ તણાં ફળ પામીશ પ્રાણી, જમડા તો કાપશે ઝટકેરે. ભવ માંહી. ૨
 આ તનની ન કર લાંબી આશા, મોતી ફટકીયાં તો ફટકેરે. ભવ માંહી. ૩
 બેલી નથી પ્રભુ વગર બીજે, જ્યારે શરીરની નાડિયો છટકેરે. ભવ માંહી. ૪
 બાળ જીવાની વીતી થયો બુઢો, નરહરિમાં મન ન ટકેરે. ભવ માંહી. ૬
 વીર કહે પ્રભુ કૃષ્ણ વરી લે. પાપની ગાંઠડી પટકેરે. ભવ માંહી. ૭

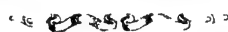
જેતાં જેતાંમાં તન પડી જશેરે, જેતાં જેતાંમાં તન પડી જશે; જશે
 જશે જશેરે. જેતાં જેતાંમાં. ટેક. જીભ ટૂંકી થઈ ગભરાશે જીવડો, બેભાન
 થઈને બકાવશેરે. જેતાં જેતાંમાં. ૧ તેલ ખૂટ્યું એટલે જ્યમ તે પળે,
 બત્તી બળીને ખૂઝશેરે. જેતાં જેતાંમાં. ૨ પ્રાણ ગયા પછી તન ખાલી
 પડશે, ખોખું જનાવર ખાશેરે. જેતાં જેતાંમાં. ૩ જે સ્થળે મંગળ જીવ-
 તીયો ગાતી, પીટણી ત્યાંહી પીડાશેરે, જેતાં જેતાંમાં. ૪ મુસા પીનારાને
 જમના સિપાઈ, પાસે ઉઠેા કરી પાશેરે. જેતાં જેતાંમાં. ૫ પાપનાં ખાતાં

ઉઠેલી પાણી ઉત્તર શોરે અપાશોરે. જોતાં જોતાંમાં. ૬ દેહ છતે દાસ વીરનો વાલમ, સમરી લે સાસ ઉસાસેરે. જોતાં જોતાંમાં. ૭

(રાગ ધોળ.)

પાંચ તત્વનું બંધાણું પૂતણું, પ્રાણી પૃથ્વીરે વાયુ અગ્ની આકાશ;
ગંદી દેહ કેરો શો ગારબો. તેં તો પરખ્યું છે વજના પાડનું, પણ રહે-
વાનીરે એક પળની ન આશ. ગંદી. ૧ લોહી મૂત્ર જીભે કહેતાં લાજીયે,
એ બે વસ્તુનોરે આતો પ્રગટ્યો છે પંડ; ગંદી. જેમ વિષ્ટાનું ભરીયું રે
જાજર, ઉપર ઓઢાડ્યોરે કિનખાખનો ખંડ. ગંદી. ૨ મળ મૂત્ર પડ અને
પાચના, ઉપર મઢીયું રે વળી ચામડું આણું; ગંદી. હાથ પગમાં તો હાલે
છે હાડકાં, નથી ચંદનરે રૂપું કનક રૂપાણું. ગંદી. ૩ આંખે પીયા ને
મુખમાં તો ઊલ છે, વળી નાકેરે નિત્ય વહે છે લેંટ; ગંદી. નવ દ્વારમાં
નરકની ખાણ છે, વળી ઘટમાંરે પાડ્યો આંનરડે વેંટ. ગંદી. ૪ ઘીનો
ભરીયોરે ડબધરી ગાડવો, નવ બગડ્યું રે વીતીયા બાર માસ; ગંદી. પાંચે
પકવાન ઉતાર્યો પેટમાં, વીતી રજનીરે આવી વિષ્ટાની વાસ. ગંદી. ૫
ક્રોડે બંધાણી શિરની ખોપરી, ભુંડા ભરીયારે વળી પેટમાં કરમ; ગંદી.
આવા તનની બતાવીરે વાનગી, ઝાઝું કહેતાંરે જીભે આવે છે શરમ.
ગંદી. ૬ ભલે માનો શરીર સોના સાવનું, મરો ફટીરે નથી ખૂટીની ખૂટી;
ગંદી. રૂપિરાજનાં વાક્ય રોકડાં, ગાંઠે બાંધજેરે સંતો ન જાય છુટી. ગંદી. ૭

જેને જતા રહ્યા તારા જોડીયા, વળી વસીયારે તારા મિત્ર મસાણું;
જીવડલા જીવું છે જાણુજે. તાળી લેતો હશી તું તો તાનમાં; એના ઉડ્યારે
એક પલકમાં પ્રાણ. જીવડલા. ૧ કામકાજે સહામા સહામી કહાવતા, હતી
હૈયેરે એક એકની ઓથ; જીવડલા. અણ બોલ્યે ગયા એતો એકલા,
લીધી લોકેરે એની શમશાને લોથ. જીવડલા. ૨ ઉંચાં ખરચ કરી મેળવી
આખર, એતો થઈ ગયારે જેને સ્વમા સમાન; જીવડલા. નાત જાતમાં
કાઢીતી નામના, એતો ઉપડ્યારે જેમ પાકેલાં પાન. જીવડલા. ૩ પગ
ધરતી ઉપર નવ ધારતા, પાઘ બાંધતારે વળી આંખળી આંટે; જીવડલા.
વળી પુષ્પની સેજમાં પોઢતા, એનાં ઓઢિયાંરે જીભે કાંટિયાં કાંટે.
જીવડલા. ૪ મોટી હુંશે કરાવ્યાંતાં માળીયાં, માંહે જડિયારે વળી તકતા
રૂપાણા; જીવડલા. એમાં વસતારે વાસ્યાં મસાણિયાં, માંહી મહાદ્યારે પછે
કાગડા કાળા. જીવડલા. ૫ તન કંઈકનાં તાવે તજવીયાં, પીડે લીધારે વળી

કંઈકના પ્રાણ; જીવડલા. કંઈક પાછા થયા પરદેશમાં, વૈરે ઉતાર્યોરે વળી કંઈકને વહાણુ. જીવડલા. ૬ બાજીગરના બનાવેલા બંગલા, સારા શોભેરે, પણ રહે પણ પાંચ; જીવડલા. રૂપિરાજ કહે તેડાં રામનાં, નવ છોડેરે એતો લીધેથી લાંચ. જીવડલા. ૭

કાયા માયા તો દેખીતી કારમી, પણ વણસતાંરે કાંઈ લાગે ન વાર; પલકની આશા નહિ પડની, સૂતાં સ્વપ્નામાં દોલત સાંપડી, જાગી જોતાંરે નવ દીડી લગાર. પલકની આશા નહિ પડની. ૧ વહાણે બેસીને ચાલ્યો વહેવારીયો, જાણું ધાર્યુંતુંરે એણે જાણે જરૂર; પલકની. મધ્ય દરિયામાં મહાંત ફરી વળ્યું, દેશ રહી ગયોરે પછે પોતાનો દૂર. પલકની. ૨ વરકન્યા બેઠાં એક વહેલમાં, નહોતો છુટ્યોરે કાંઈ કાંકણદોરે; પલકની. કર્યું ઉપરણી કેડું કાંટીયું, ચૂડો ફેડયો ત્યાંતો કન્યાએ કોરો. પલકની. ૩ રાજા દશરથે મંદપ રોપીયો, વહાણું વાતાંરે પુત્ર બેસશે પાટ; પલકની. રઘુનાથજી ચાલીયા રાનમાં, પછે પીતાએરે શોધી સ્વર્ગની વાટ. પલકની. ૪ રાજા સગરે જગન રચ્યો રૂડો, લેવા ઇંદ્રનીરે મોટી પદવી તો પેહેલી; પલકની. કાળ કોપ્યો કપીલજીને કારણે, સાઠ હજારરે મૃત થઈ ગયા સેલી. પલકની. ૫ ઉતાર્યો પીડી ચોળાવી ઉત્તરા, હૈયે હર્ષનારે મોટા અરણુવ અડિયા; પલકની. જુગોજુગ જાણ્યું જીવશે જોડણું, અભિમન્યુજીરે તરત ચકાવે ચઢીયા. પલકની. ૬ જેવો પાણીમાં પરપોટો પરગટ્યો, એને વેરાતાંરે વાર વત્તી ન થાય; પલકની. રૂપિરાજ કે રંગ પતંગનો અઠવાડિયુંરે આવતાં ઉડી જાય. પલકની. ૭

નંદરાયે નાણું નવખંડનું, લીધું લોભમાંરે દીધું દરિયામાં દાડી; અંતે તો જાણું છે એકલું, જમ ઝડપીને લેઈ ગયા જીવને, પછે પડનીરે મળી માટીમાં માટી. અંતે તો. ૧ માનઘાતાને પરણીતી પૃથ્વી, કાળ કોપીનેરે તકે લેઈ ગયા તાણી; અંતે. લાખો હૈત સગા હતા લંકમાં, રાજા રાવણુરે પીવા નવ રહ્યો પાણી. અંતે. ૨ ગણતાં નવ નીકે ઘોડારમાં, પાણી પંથીયારે તુરી બંધાતા તાજા; અંતે. આખો દેશ પડ્યો મહેલી એકલા, ચટ ચાલીયારે રાજ છોડીને રાજા. અંતે. ૩ દશ વર વચ્ચે જનમિયો દીકરો, વાજાં વગડાવ્યાંરે ગાયાં મંગળ ગાણાં; અંતે. ચાર વરસ જીવી પોતે ચાલીયો, સગાં સર્વનાંરે દિલ ખૂબ દુખાણાં. અંતે. ૪ બસે

આરીવાળો એક અંગલો, ભાતભાતનીરે માંહે સોનેરી શાભા; અંતે. પડયો મૂકીને ચાલીયો પ્રાણીયો, એના અંગનેરે ખપ આવીયા ખોભા. અંતે. ૫ પાર વિનાની પરણ્યો પ્રેમહા, મોટી મમતામાંરે હતો જીવ્યાનો હેતુ; અંતે. હજારો હતા દાસ હજુરમાં, છોડી સર્વેનેરે ચાલીયો ચિત્રકેતુ. અંતે. ૬ પુન્ય પાપ લેઈ પરલોકમાં, જીવું જીવડારે એમાં નહિ મીનમેખ; અંતે. રૂપિરાજ કહે રટ રામને, બેસી બળવંતરે અંતે અક્કલ અલેખ. અંતે તો. ૭

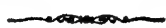

(રાગ દાદરો.)

ચેતી લેરે જીવું છે ચાલી, જીવું છે ચાલી જીવું છે ચાલી. ચેતી. ટેક. ધીંગા ધોરી તાજ તારા તોરી, મમતા દાખમાં ખાલી. જીવું છે ચાલી. ૧ ન ગણે વેળા કે ન ગણે કવેળા, જમના હૂત જશે ઝાલી. જીવું છે. ૨ બાળે કૈને જળમાં ઝીકે કૈને, ડાટે ધોરમાં ધાલી. જીવું છે. ૩ જાગ જોડિયા છૈયાં અને છોડીયો, તિરીયા તજવી છે વહાલી. ૪ વડા વેપારી ભૂપાળ ને ભીખારી, હેંડી જાય છે હાલી. જીવું છે. ૫ મંદિર મેંના કોઠાર અરે કેના, સંગ નાવે એક પાલી. જીવું છે. ૬ તારા કાજે રૂડી રૂપિરાજે, આહવી શીક્ષા ચાલી. જીવું છે. ૭

માની લેરે શિખામણુ મારી, શિખામણુ મારી શિખામણુ મારી. માની. ટેક. સુપને સંપત્તી કરોડ ફેજ કંપત્તી, જીવે જાગી તો સિખારી, શિખામણુ. ૧ વીજળીવાળું અલપ અજવાળું, ધન તન એ રીતે ધારી. શિખામણુ. ૨ જીવું જો તે પડ્યાં મહેલી પોતે, હાથી ધોડલા હજારી. શિખામણુ. ૩ લુટી લેશો કાઢો કાઢો કરશે, અંતે પ્રેમહા પ્યારી, શિખામણુ ધર્મ કેરી કારમી કચેરી ત્યાંહી શી ગતિ તારી. શિખામણુ. ૫ ચારી રામની કરોડ વશા કામની, બીજી ચારી નરક બારી. શિખામણુ. ૬ તારા કાજની રચના રૂપિરાજની, લેજે અંતરે ઉતારી. શિખામણુ. ૭

થોડું જીવિત તું આજસુ થા માં, આજસુ થા માં તું આજસુ થા માં. થોડું. ટેક. ધારી કાનને નહોર કહ્યું માનને, અવળે મારગે ઊજામાં. તું આજસુ. ૧ દુર્લભ દેવને દેહ મળી છે તને, રટી લે રામજી રૂદામાં. તું આજસુ. ૨ વડી વધામણી આ મળ્યો છે ચિંતામણી, ખોઈને હવે ખોટ ખામાં. તું આજસુ. ૩ જાણી જોઈનેરે કામધેનુ દોહિને, પાજી કૃતરાંને

પામાં. તું આળસુ. ૪ પ્રાણિ પાપી કલપ આડ કાપી, રખે ચેતવે ચૂલામાં.
તું આળસુ. ૫ વિજની જ્યોતિ પરોવી લેવું મોતી, દૃષ્ટિ રાખ દેખવામાં.
તું આળસુ. ૬ અંતર આણી રૂપિરાજની વાણી, જમને હાથ હવે જામાં.
તું આળસુ. ૭

તાડું શું છે તું જોને તપાસી, જોને તપાસી તું જોને તપાસી; તાડું શું
છે તું જોને તપાસી. ટેક. જાણું જાતે નહિ આવે સંગાથે, ઓરો ઓસરી
અગાસી. તું જોને તપાસી. ૧ પુટી દુણી લાવી ધખાવે ધુણી, જ્યારે નાજ્ય
જાત નાસી. તું જોને. ૨ વડ મધ્વર વડાં શિયાળ ગિધ કાગડા, તનને
રહ્યાં છે તકાસી. તું જોને. ૩ પાયદળ પાલખી છડી ચરમ સૂરજમુખી,
સરવે સુપના વિલાસી. તું જોને. ૪ નગર નામથી ધરા ને દામ ધામથી,
એક દીન થવું છે ઉદાસી. તું જોને. ૫ દેખત બૂલી ફોગટ મરે પુલી, રે
અજાણ વાત આ શી. તું જોને. ૬ વેદની વાચા રૂપિરાજ કહે સાચા,
વાહલા વૈકુંઠવાસી. તું જોને. ૭

(પદ-રાગ ગરબી.)

માથે કોપી રહ્યો છે કાળરે, ઉંઘ તને કેમ આવે; પાણી પહેલી આંધી
લેને પાળરે, ઉંઘ તને કેમ આવે. ૧ નથી એક ઘડીનો નિરધારરે, ઉંઘ
તને. આતો સુપના જેવો સંસારરે. ઉંઘ તને. ૨ અલ્યા એળે ખોયો
અવતારરે, ઉંઘ તને. તારા માથે છે જમનો મારરે. ઉંઘ તને. ૩ તારા
મનનું ધાર્યું થશે ધુળરે, ઉંઘ તને. ચાર તોલાં છે મણમાં બૂલરે. ઉંઘ
તને. ૪ કરી આવ્યો છે ગર્ભમાં કોલરે, ઉંઘ તને. થોલ આવેલું થાય છે
કથોલરે. ઉંઘ તને. ૫ જોતાં જોતાં આયુષ્ય ખૂટી જાયરે, ઉંઘ તને. તારા
ડાહાપણમાં લાગી લાહરે. ઉંઘ તને. ૬ કાંઠે આવેલું ખૂડશે ઝાઝરે, ઉંઘ
તને. તારે કાજે કહે છે રૂપિરાજરે. ઉંઘ તને. ૭

આભડશેટમાં ખૂડયું બધું અંગરે, સાડું થાય શી રીતે; નથી નહાતો
ગોદાવરી કે ગંગરે, સાડું થાય શી રીતે. ૧ દેવમંદિરમાં નથી કર્યા દીપરે,
સાડું. નથી કરતો તું ટેલીયાની દીપરે. સાડું. ૨ નથી ચપટી કરાવ્યાનો
ચાલરે, સાડું. ખાવા તાકે મફતનો માલરે. સાડું. ૩ દેવ દરશનનું નિત્ય
નથી નેમરે, સાડું. આખી પૃથ્વીનાં બહોરી લીધાં બહેમરે. સાડું. ૪ નથી
વાવરતો દેવની દસુધરે, સાડું. નથી વાવરતો વિપ્રની વિસુધરે. સાડું. ૫

નથી દીધાં તીરથમાં હાનરે, સાઈ. નથી આપ્યાં અતિથીને માનરે. સાઈ.
૧ નથી કરતો તું ખજાની ખેરાતરે, સાઈ. રૂપિરાજની ન રાખી રૂઢે
વાતરે. સાઈ. ૭

(પદ-રાગ પરજ.)

ગોથાં ખાધાં ભવમાં ઘણારે, થયો હાથે હેરાન ચિંતાને ડુંગરે જઈ
ચઢ્યો, હાંરે ભૂલ્યો પોતાનું ભાન, ભજન વિના મુઠો ભટકી. ૧ નાક-
કટાની ન્યાતમાંરે, ઘણે હરખે ધુંચાય; એમાં તો નહિ મળે આખરૂ, હાંરે
શીઠ અવળો ઉંજાય. ભજન વિના. ૨ કાયા દમીને કલેશ જોડીયોરે,
વિના સમજણુ વિચાર; જાળવી જાણી ન જાતરા, હાંરે જ્ઞાન વિના ગમાર.
ભજન. ૩ ઉંધે માથે ઝુલે એકલોરે, પોતે પૂજવા કાજ; મનમાની વાધે
માનતા, હાંરે એજ ફાળ્યો ઈલાજ. ભજન. ૪ નાગા ફરે કંઈક નાગડારે,
વળી વસ્તીમાં વાસ; તપસીની બંધાણી ટોળીયો, હાંરે ભુડી અંતરમાં
આશ. ભજન. ૫ જાળવે ઝીણું જીવડારે, જાણે કરીયે કલ્યાણ; તાકે
માણસનાં તુંબલાં, હાંરે પાપી પળમાં લે પ્રાણ. ભજન. ૬ વાડે પુરાણું
વેવલાંરે, બીજે જાણે નહિ બોધ; રચના સુણી રૂપિરાજની, હાંરે કરે
અંતરમાં શોધ. ભજન. ૭

મતમાં ધુંચાણું મૂરખારે, જેવી પંખીની જાળ; ઓઢીને રાખે
અભાગીયા, હાંરે ચેલા કરવા ચંડાળ, ખૂડ્યાં ચોરાશીમાં ખાપડાં. ૧
નીકળે તો દીજીયે નુંતરે, ભાવ ભક્તિ ભોજન; વિચાર વાડીમાં વધા-
મણાં, હાંરે પ્રભુ થાશે પ્રસન્ન. ખૂડ્યાં. ૨ તૃણાના તોરમાં ઢૂટી મરેરે, વળે
જરીયે ન જંપ; ધંધો કરીને ઢળી પડે, હાંરે સંત સાથે નહિ સંપ. ખૂડ્યાં.
૩ ગળાં રેશીને ઘણું કરેરે, નવ ખરચે ન ખાય; પાપનો લઈને પોટલો,
હાંરે અંતે એકીલો જાય. ખૂડ્યાં. ૪ પલટાઈ ડહોળવા પાપીયારે, ઉંધું
બોલે અજાણ; લાંચો ખાવા લાલચું, હાંરે બાંધ્યા પડંપંચે પ્રાણ. ખૂડ્યાં.
૫ હરી ભજન ક્યારે જોડીયેરે, કહે છે નથી નવરાઈ; રખડવા મુઠે રાવણે,
હાંરે આખી ઉમ્મર ગમાઈ. ખૂડ્યા. ૬ ઠૂઠાબાજમાં ઠૂઠા ઉચારે, બોલે
જહેંકેલા બોલ; રીઝે વાલ્યમ રૂપિરાજ કહે, હાંરે તેનો બાંધ્યા નહિ
તોલ. ખૂડ્યાં. ૭

ઉંધે કુળે જીવ અવતર્યોરે, કર્યા નીચેરાં કામ; લપટાણો ખૂબ
લોભમાં, હાંરે દહાડી જંખે છે દામ. ભૂલ્યો પડ્યો ભવજાળમાં. ૧ કુટુંબના
કાંઠા કારમારે, ભેધાં સુંસરાં શરીર; આખરૂને ડુંગરે આથડે, હાંરે શોક

બચકી છે શીર. ભૂલો પડ્યો. ૨ વહાલાં વરૂ વીંટી વળ્યાંરે, નથી નાકનો લાગ; ખુંચે ખુમાશના કાંકરા, હાંરે તોએ નાવે વૈરાગ. ભૂલો પડ્યો. ૩ કપડી ગુરૂ મળ્યા કાગડારે, આંખો ફેડ્યાની આશ; દશમોડયો ડાહ્યાપણને બાંઢવે, હાંરે ઉંચું ભાળે આકાશ. ભૂલો પડ્યો. ૪ આઠું જોઈને થાય આકળોરે, ધણે દુઃખે ગભરાય; ધંધા વંટોળની ધૂળમાં, હાંરે આંખો મીંચી અથડાય. ભૂલો પડ્યો. ૫ તૃણા આંતરડીયો કળકળોરે, પાડે ભૂખે પોકાર; પાપની ખાડમાં જઈ પડ્યો, હાંરે કુંણ ખમા કરનાર. ભૂલો પડ્યો. ૬ મારગ બતાવે કોઈ મહાત્મારે, તેનું માને નહિ વેંણુ; રસ્તે ચઢાવે રૂષિરાજ તો, હાંરે સ્થામાં ચઢાવે નેંણુ. ભૂલો પડ્યો. ૭

પોથી લઈને બેઠો પેટનીરે, નથી ભક્તિમાં ભાવ; બહેમ ભરાણો વાંચતાં, હાંરે દામ ઉપર છે દાવ. નહિ સરે કામ એમાં કોઈનું. ૧ આંધળી દળેને ખાય કૃતરૂરે, ન રહે થાળામાં લોટ; હોકા પીયેને હુંકારા ધરે, હાંરે થાય કર્મ તણો કોટ. નહીં. ૨ પરિક્ષીત સાત દહાડે પહોંચીયારે, હરિ ચરણે હનુર; સિત્તેર વીતી ગયાં સુણતાં, હાંરે દોષ ક્રીધા નહિ દૂર. નહીં. ૩ લોભી લંપટ ભટ લાલચુરે, એવો આપે ઉપદેશ; કરતા હોય સો ક્રીજ્યે, હાંરે માયા પીએ હમેશ. રહી. ૪ કોકો અજમેર ગયા કાગળોરે; કરી વાંચનારે કાણુ; ગીતાનો અર્થ એવો ગોઠવે, હાંરે જીવ પામરની જાણુ. નહીં. ૫ પાપી શ્રોતા હતા પહેલથીરે, ભુંડો સમજાણો ભેદ; વાંદરનો ઘા થયો વાતમાં, હાંરે ત્રાસ પામ્યા છે વેદ. નહીં. ૬ ગોપીયોના રાસ ગાઈ ગાઈનેરે, ઉરે પેઠા અવગુણુ; રહોડાં થયાં રૂષિરાજ કહે, હાંરે હવે કહું કરે કુણુ. નહીં. ૭

(પદ-રાગ પરજ.)

માયામાં મનડું મોહુરે, પામર પ્રાણી; પ્રભુ માંહે ચિત્ત ન પ્રોયુરે, પામર પ્રાણી. ટેક. જીવલડા ઊધે માથે તું દશ મહિના જૂલ્યો, તે દહાડા હવે ભૂલ્યોરે. પામર. ૧ જોને લ્યા તુંતો બળતો તો જઠરાની ઝાળે, ઉગાર્યો દીનદયાળોરે. પામર. ૨ કરડતા તારી કાયાને કંમીયા ને ક્રીડા, પસ્તાતો પામી પીડારે. પામર. ૩ ખાટું ને ખાડું તીખું જનેતા તારી ખાતી, તે થકી બળતા થાતીરે. પામર. ૪ મુંઝાતો મૂરખ આળા તે ચાંબડાની માંહી, ત્રીકમજી બેલી ત્યાંહીરે. પામર. ૫ ગોઝારા તેં તો મળ ને મૂતરમાં ખાધાં ગોથાં, પૂજાવી જોને પોથાંરે. પામર. ૬ સંભાર્યા સાતે મહિને રૂષિરાજ કહે છે સ્વામી, અલબેલો અંતરજામીરે. પામર. ૭

વહાલીડા ચઢજ્યો વહારેરે, બલવંત બેલી; કપાશે અંધન ક્યારેરે
 બેલી. ટેક. વાહાલાજી મારા નથી આ વેળે કોઈ માઈ, છે શરણું
 માઈરે. બળવંત. ૧ વાહાલાજી મારા વડાઈ આપની વિચારો,
 ન જ્ઞેશો મારોરે. બળવંત. ૨ વાહાલાજી મારા સગપણ તમાઈ
 ચું, બીજું તો સરવે કાચુરે. બળવંત. ૩ વાહાલાજી મારા પિતા
 તમે માતા, ભુધરજી મારા બ્રાતારે. બળવંત. ૪ વાહાલાજી મારા
 દીન કેરા અંધુ, શામળિયા ગુણના સિંધુરે. બળવંત. ૫ વાહાલાજી
 બળી વખતના છો નાણું, જગ સરવે મિથ્યા જાણુંરે. બળવંત.
 પ્રાગત કેરી સંભાળ સ્વામી છો લેનારા, રૂપિરાજ -હદે રહેનારાંરે.
 ૧. ૭

ભુધર હું તમને ભુલ્યોરે, ભટકું છું ભવમાં; એ માટે દુઃખમાં કુલ્યોરે,
ભટકું છું ભવમાં. ટેક. સ્થાવરના ભવમાં જીવન હું ઝાડ થઈ થપાણો,
કોહોવાડે ત્યાંહી કપાણોરે. ભટકું છું. ૧ જનાવર કેરા જનમે ન સુખની
વેળા જાણી, પામ્યો નહિ વખતે પાણીરે. ભટકું છું. ૨ લાખો ફેરા મેં
અજના અવતાર જહાલા લીધા, ત્યાં હૈત્યે ઝટકા દીધારે. ભટકું છું. ૩
ભોરંગના ભવમાં ચરણો વિના હું પેટે ચાલ્યો, ત્યાં સાણસોટથી ઝાલ્યોરે.
ભટકું છું. ૪ ફૂતરાની કાયા પામીને વીણી ખાધ કડકા, ત્યાં ભૂખના વેઠ્યા
ભડકારે. ભટકું છું. ૫ અવતાર ખરને ઊંટોના કેટલાક કાઢ્યા, અણ
તોળ્યા ભાર ઉપાડ્યારે. ભટકું છું. ૬ રૂધિરાજ સાચા સ્વામી હવે તો શરણે
રાખો, લેઈ જનમ ચૂક્યો છું લાખોરે. ભટકું છું. ૭

સાંભળજે સગા સાચારે, અલખેલા અરજ; ઋથા નહીં બોલું વાચારે,
અલખેલા અરજ. ટેક. નરકની પીડા અઠ્યાવી કુંડમાં મેં ન્યાળી, ગર્ભ-
વાસે તો હદ વાળીરે. અલખેલા. ૧ મટાડો મહેરબાની કરીને સંકટ માંડું,
બહાલા નહીં ગુણ વીસાડુંરે. અલખેલા. ૨ કથા તમારી કાન્હા હું સાંભળીશ
કરણે, તીર્થાટણ ચાહિશ ચરણેરે. અલખેલા. ૩ નારાયણ તમને નેહથી
નિરખીશ નેંણે, વળિ કીરતન ગાઢશ વેંણેરે. અલખેલા. ૪ સ્વામી તમારા
હરિજનની કરીશ હાથે સેવા, શિર નામિશ હું સુર દેવારે. અલખેલા. ૫
તથાપિ ત્રિકમ નાવે પતીજ મારી તમને, તો જમાન આપું જમનેરે.
અલખેલા. ૬ ભગવતનું અરજ સુણી રૂપિરાજ કહે દિલ ભેટયું, સંકટ
પ્રાણીનું છેદ્યુરે. અલખેલા. ૭

વીસાર્યા તેં વનમાળીરે, જીવલડા જીડા; ભરમાણો માયા ભાળીરે, જીવલડા જીડા. ૧. આઠ્યો છે તું આ દુનિયામાં દેહ ઈંદ્રી દમવા, કયમ રસ્તે લાગ્યો રમવારે. જીવલડા. ૨ આઠ્યો છે તું તો ભક્તીના ભેદ સરવે ભણવા, કયમ ગણીત ખેડો ગણવારે. જીવલડા. ૩ આઠ્યો છે તું તો ચતુરભુજને રસ્તે ચઢવા, કયમ પાછો લાગ્યો પડવારે. જીવલડા. ૪ આઠ્યો છે તું તો જમડાની આપીને જમાની, એ ભૂલ્યો કેમ અજ્ઞાનીરે. જીવલડા. ૫ આઠ્યો છે તું તો ગુણુરે ગોવિંદજીના ગાવા, કયમ લાગ્યો મોહ મચાવારે. જીવલડા. ૬ આઠ્યો છે તું તો બદરીપતીનું ધરવા બહાનું, કયમ છળ આદરિયું છાનુંરે. જીવલડા. ૭ આઠ્યો છે તું રઘુવરને રૂપિરાજ કહે રીઝાવા, કયમ જોયું જમપુર જવારે. જીવલડા. ૮

જતી રહેશે કાલ જવાનીરે, છાકે છે શાથી; દિલડાની ટાળ દિવાની રે છાકે છે શાથી. ૧. શોભીતો તેં તો માન્યો છે દેહ તારો સાચો, છે કાયા ધડુલો કાચોરે. ૨ મનસૂણો તેં તો ધાર્યો છે દેહ માટે મોટો, છે પાણીનો પરપોટોરે, છાકેછે. ૩ કોઈ દહાડો તેં તો પડવાની ધારી નથી કાયા, પણ વાદળની છે છાચારે. છાકેછે. ૪ ટળિ જશે જોતાં જોતાંમાં દેહ પ્રાણી તારો, જેમ વિજળીનો ઝબકારોરે. છાકેછે. ૫ જોને લ્યા સૂતા શમશાને કંઈક તારા જેવા, નવ કોઈ રહ્યા સુખ લેવારે. છાકેછે. ૬ હજારો ઉપર હુકમ ચલાવતા હાકમડા, પણ ઝડપી ચાલ્યા જમડારે. છાકે છે. ૭ રસનાયે જીવડા રટરે રૂપિરાજ કહે છે રસિયો, જે વિશ્વ સકળમાં વસિયોરે છાકેછે. ૮

માને છે માઈં માઈંરે, જાગીને જોને; તલભાર નથી કાંઈ તાઈંરે, જાગીને જોને. ૧. માણુક ને મોતી કેરી દુકાનો જેણે માંડી, હીંડ્યા લેઈ પુટી હાંડીરે. જાગીને જોને. ૨ ભંડાર ધનના ભરિયા ભૂખાળે બજવી ભાલા, પણ ચાલ્યા ડાલામાલારે. જાગીને. ૩ કીરતિયો જોનાં નાણાંની સંભળાતી કાને, તે સૂતા જઈ શમશાનેરે, જાગીને. ૪ સંચરતા હાથી ઘોડા હજારો જોની સાથે, તે હીંડ્યા ખાલી હાથેરે. જાગીને. ૫ સંસાર સરવે દેખીને ડરતો જોની શેહેમાં, તે ચોટ્યા જઈને ચેહેમાંરે. જાગીને. ૬ કીધાં હોય હાથે કરીને દાન પુન્ય કોડે, તે જાય જીવની જોડેરે. જાગીને. ૭ રૂપિરાજ કહે હૃદયામાં રહેનારા જેથી રીઝે, કામો તો એવાં કીજેરે. જાગીને. ૮

નારાયણ નર નારાયણરે, જીભેથી જપને; પ્રાણી થા હરિ પારાયણરે,
જીભેથી જપને. ટેક. પહેલેથી મ્હેંતે ચેતવવા મોકલ્યાં છે પળિયાં, વળિ
ગાતર સરવે ગળિયાંરે; જીભેથી. ૧ કેડયોમાં વસિયું કળતર ને પગનું
બળ પરવાર્યું, હાથોનું જોરજ હાર્યુંરે. જીભેથી. ૨ વંડી ગયાં વેણું નેણું
તેજ માંડયું ટળવા, બળ સરવે લાગ્યું બળવારે; જીભેથી. ૩ લાખેશ્રીની
પદવી તાકે છે હજી લેવા, જવ નહિ વધે વડ જેવારે; જીભેથી. ૪ અવતાર
પાછો માણસનો આવશે નહિ આવો, પછે થશે પસ્તાવોરે; જીભેથી. ૫
પરવારી લેને પ્રાણી શા સુખથી સુવે છે, જમડા તો વાટ જીવેછેરે;
જીભેથી. ૬ રૂપિરાજ કેરી રચના તું અંતરમાં ઉતારે, માં જીતી બાજી
હારેરે. જીભેથી. ૭

(કાળના લય વિષે-રાગ ગરબી.)

જીવડલા આજ કે કાલ જીવું, ઉડી જશે રાખ થઈ તન આવું;
જીવડલા ટેક. પડ્યાં જીળે પંખી તે પકડાશે, કમળ ખીલ્યાં તે તો ખચિત
કરમાશે; જનમિયા તે તો જરૂર મરિ જશે જીવડલા. ૧ ગયા જોને ગાદિપતિ
ખાઈ ગોથાં, પડ્યાં મૂકી ચાલીયા પંડિત પોથાં; થયાં પછી થોરે સડી સડી
થોથાં. જીવડલા. ૨ ખમા ખમા કહેવાતાં પડતાં આખડતા, ચતુરંગી જોને
પુંડે દળ ચઢતાં; જીવડલા. ૩ ગુણીજન જોની આગળ નિત્ય ગાતા, વળી દેશ વિદેશમાં વખણાતા, તે
તો ગયા કાળના પૂરે તણાતા. જીવડલા. ૪ નવા નવા પોશાક પહેરી
નિકળતા, મ્હેંડા મ્હેંડા મહિપતિને જઈ મળતા; બહુ એવા ભાળ્યા
મસાણામાં બળતા. જીવડલા. ૫ પુલો કાને લટકાવી ફાંકડા ફરતા, ધમક
ધમ ધરતી ઉપર પગ ધરતા; દીડા એ તો નજરે ડાહડિયોમાં ડરતા. જીવ-
ડલા. ૬ જોને ઘેર ગડગડ ત્રંબાળુ ગાજે, વળી વાજાં છત્રીશ વેગમાં
વાજે; રાજ એવા જળતા જોયા રૂપિરાજે. જીવડલા. ૭

રે મનડા માન સાચું છે મરવું, ખીલ્યાં પાંદડાં એને નહીં મટે ખર-
વુંરે. મનડા. ટેક. પડ્યા ચહેમાં કંઈક તો વરસ પચીશે, વળી કેટલાક તો
વહિ ગયા વીશે; ત્રિયા મ્હેંલી ટળવળતી કોઈયે ત્રીશેરે. મનડા. ૧ ખુટે
કાળે કૈક અગાશીથી ખસિયા, રહ્યા ખપી પરદેશમાં કૈક રસિયા, દીડા
કંઈક દેહોત વિષહરે ડસિયારે. મનડા. ૨ બાળાવયમાં શોધી લીધાં કંઈક
બળિયે, ક્યૂં જાણે વાંદર ચોળાની ફળિયે, કહાડી નાંખ્યા કંઈકના વંશ

કોગળિયેરે. મનડા. ૩ ભળી ગયા ભૂમી વિષે કંઈક ભોગી, ઉડી ગયા કંઈક તારી આગે ઉઘોગી; જતા રહ્યા જાણ દિગંબર જોગીરે. મનડા. ૪ નિચું કરિ કાંધ ન કોઈને નમતા, મહા અભિમાન અને અતિ મમતા, ભાળ્યા એના શમશાને કાગડા ભમતારે. મનડા. ૫ લખેશરી કોડપતી કંઈક લોકો, હતો જેના હાથમાં હેમનો હોકો, પડી ગઈ એવાની આચંતી પોકોરે. મનડા. ૬ સહી નહોય સુપનાની દોલત સાચી, કાયા માયા એજ રીતે જાણ કાચી, રખે રૂપિરાજ કહે જાઓ રાચીરે. મનડા. ૭

(પદ, રાગ ધોળ.)

માયા માયા કરતો મૂરખ, ઠામ ઠરી નવ બેઠોરે; સંતસભામાં સ્નેહ ન રાખ્યું, પાપસભામાં પેઠોરે. ૧ અલપ જીવનની આશા લાંબી કૌતક આતે કેવુરે; ફાંસી દેતાં ચડ્યું પુલેકું, આ જગતું સુખ એવુરે. ૨ તરવાર ઉપર મધનું ટીપું, જીભડી જુદી થાશેરે; વરણાગીમાં વાંકો ચાલે, જમડા ઝાલી જશેરે. ૩ ક્રીડા વળુદું ફૂટડું દોડે, જપે નહિ તે જરિયેરે; વિષય વળુદો વળખાં વીણે, દુખ્યો દુઃખને દરિયેરે. ૪ કલાલ કેરા ધરનો ઉંદર, દારૂ પીને ડોલેરે; ઝડપ કરીને મનિયે ઝાલ્યો, ફાડી કાળજ ફેલેરે. ૫ ભાદરવાનો ભીંડો તે તો, વિલાઈ જશે બહેલોરે; ધન જોખનના ધમધમાટમાં, ગરવ કરે તે બહેલોરે. ૬ ખારા રણમાં ખૂટલ પ્રાણી, મૃગજળ દેખી મોહોરે; રૂપિરાજની શીખ ન રાખી, અજગળ આંચળ દોહોરે. ૭

માથા ઉપર મહોત ભમે છે, પડાક પકડી જશેરે; મનનાં ધાર્યાં, મનમાં રહેશે, અવળા પડશે આશેરે. ૧ ક્યાંથી આવ્યો ક્યાંય જવાનો તપાસ કરને તેનોરે; શોધી કાઢને સદગુરૂ જોશી, ઉકેલ પાડે એનોરે. ૨ સો મણ તેલે સૂઝ પડે નહિ, વણ દીવે અંધારૂં; જ્ઞાન વિના બહુ ગોથાં ખાધાં વળગ્યાં હું ને મારૂંરે. ૩ હાપણ બધા જગતનું હોળ્યું, નજર નિર્મળી નાવીરે; વાટે વાટે વઢતો હીંડ્યો, ફેગટ ફજેતી ફાવીરે. ૪ અખોરિયાને સૂગ ન આવે, મટકે ભુંડે ડામરે; વંડલ જીવને વિચાર નાવે, કરતાં કાળું કામરે. ૫ શ્વાન પૂંછડી સોયે વરપે, કાઢી તોયે વાંકીરે; ટીલું કરતાં ત્રેપન વીત્યાં, ભુંડી વાણી ભાખીરે. ૬ કાશી જત્રા કરી કાગડે, વિષ્ટા રહી ગઈ બહાલીરે; રૂપિરાજની શીખ ન રાખી, ખોયો મનખો ખાલીરે.

અનંત જનમનું અજ્ઞાન વળગ્યું, દેખ્યા દુઃખના દહાડારે; સુપને સાચા સદગુરૂ ન મળ્યા, વંઠેલ મળિયા વાડારે. ૧ એ માટે આથડે અભાગી, ચોરાશીને ચાકેરે; અશુભ કરમનો પાર ન આવ્યો, છળમાં હજીયે છાકેરે. ૨ કોક પુન્યના જોગે કરીને, નરતન મળિયું નાવરે; ખેવટીને ખોળી જીવે તો, લાખેણો છે લહાવરે. ૩ રસ્તે જતાં રતન ચિંતામણ, મળિયું જેને માણીરે; ભીખારણ થઈ સ્વપ્ને ભોગી, રાજા કેરી રાણીરે. ૪ જાગી જીવે તો ઝુંપડી દીડી, ઓઝલ ન મળે એકરે; મનખા ટાણું મટી જશે તો, દુઃખના દરીયા દેખેરે. અક્કરમીને અમૃત લાક્યું પીતાં આળસ આણીરે, ઢળી ગયું ને રૂવે ધ્રુશકે કામ થયું ધૂળધાણીરે. ૬ આ ભવ હારે એ તો એવો, ભાગ્ય વિના મરાળરે; રૂપિરાજ કહે ચેતીને રહેને, કોપી રહ્યો છે કાળરે. ૭

—❖❖❖❖❖—

ખટ જોજનની ખેપ કરીને, ગોધે ખેંચી ધાણીરે; સુગુરૂ વિનાનું સાધન શિખ્યો, પથર ઉપર પાણીરે. ૧ દમડા માટે દેશવિદેશે, ચિંતા લઈને ચાલેરે; ઝોંટ હોઠની આશા જેવી, શિયાળુ વાને સાલેરે. ૨ દિશ ભૂલીને અવળી દિશાએ, ધમ ધમ કરતો ધાયોરે; મનમાં જાણે મજલ કંઈ છું, દેખીતો છે ડાહ્યોરે. ૩ પરગામ જઈને છોભો પડીયો, પનોતી પગને પુણીરે; સદગુરૂ કેરા સંગ વગર તો, અક્કલ એવી ઉણીરે. ૪ સાધન કરતાં છયાશી વીત્યાં, સમજણ રહી ગઈ છેટેરે; અંતર દષ્ટિ જરા ન આવી, ભગવત કયાંથી ભેટેરે. ૫ ચતુરાઈમાં શીદને ચમકે, સુગરી તુજથી સારીરે; મધનો પૂડો માખી ખનાવે, જાળી જગથી ન્યારીરે. ૬ રામ ચરણમાં રઠ નવ લાગી, ફાંફાં માર્યા ફાંકરે; રૂપિરાજની શીખ રાખજે, સમાઈ જશે શોકરે. ૭

ઈતિ પામરનું અંગ—પ્રથમ પ્રકરણ સમાપ્ત.

ખાસ હરિજનોને ઉપયોગી

જ્ઞાનોદય પદસંગ્રહ.	૧-૦-૦
ઉપદેશ ચિંતામણી...	૦-૬-૦
કાવ્ય દોહન (મ્હોટું)	૦-૧૨-૦

મળવાનું ઠેકાણું:—હરગોવિનદાસ હરજીવનદાસ બુકસેલર.

૨૬૩૦, પાનકોર નાકા—અમદાવાદ.

અથ. વિષયોનું અંગ.

પ્રકરણ ૨ નું.

(૫૬—રાગ પરજ.)

હાંરે જ્ઞેને જગીરે જ્ઞેને જગી, હાંરે ઉઠ આળસ મહેલીને અભાગીરે;
જ્ઞેને જગી. ટેક. હાંરે હલાં હલાં હલાં થાય જમનાં હકારાં, હાંરે માથે
વાગે છે મહેતાનાં નગારાંરે. જ્ઞેને. ૧ હાંરે તું તો ખાટયો છે ખેતરને ખેડી,
હાંરે હૈયાપુટ્યા ચાલી તારી હેડીરે. જ્ઞેને. ૨ હાંરે તું તો નહાલ થયો
મેળવીને નાણાં, હાંરે આજકાલ થતાં આવશે આણાંરે. જ્ઞેને. ૩ હાંરે
તું તો પુલ્યો છે આખરની ફાળે, હાંરે એ તો કળજે કીધેલ છે કાળેરે.
જ્ઞેને. ૪ હાંરે કૂડાં કર્મ કરી મેળવી કમાણી, હાંરે એ તો અંતે થવાની
ધૂળધાણીરે. જ્ઞેને. ૫ હાંરે શીઠ હરખે છે કામ કરી હીંણું, હાંરે ચેત તું તો
છે કાળનું ચવીણુંરે. જ્ઞેને. ૬ હાંરે રૂપિરાજ તણી રાખ કાંક રેહેણી, હાંરે
કશી કામ નાવે એકલી કેહેણીરે, જ્ઞેને. ૭

હાંરે લોભ લાગ્યોરે, લોભ લાગ્યો; હાંરે તારે હાથે કરીને માર માગ્યો.
લોભ લાગ્યો. ટેક. હાંરે દશ મળે તો પચીસ લેવા દોડે, હાંરે જીલમ કરી
કરી દમડા જોડેરે. લોભ લાગ્યો. ૧ હાંરે મળે સેંકડું તો ચાહે આઘી
વાતો, હાંરે તારા ઘટમાં હજાર કેરી ઘાતોરે. લોભ લાગ્યો. ૨ હાંરે ભોગજોગે
હજારને ભાળે, હાંરે પછે લાખ તણી લાલચો ઉછાળેરે. લોભ લાગ્યો. ૩
હાંરે લાખ મળે તોયે નહિ વાળે લમણો, હાંરે ખૂમ પાડી પાડી લોભ કરે
ખમણોરે. લોભ લાગ્યો. ૪ હાંરે કોડપતિ થવા આદરે ઉધામા, હાંરે મોટા
શાહુકાર આવે ઉઠી સ્હામારે. લોભ લાગ્યો. ૫ હાંરે પછે અરખ ખરખ
તણી કરે આશા, હાંરે જ્ઞાન વિના તો ના મટે નિસાસારે. લોભ લાગ્યો. ૬
હાંરે રૂપિરાજ કહે લોભ રાગ મોટો, હાંરે ત્રણલોક તણું રાજ તોએ
ટોટોરે. લોભ લાગ્યો. ૭

હાંરે જીવ પાપીરે જીવ પાપી, હાંરે કૂડી કલપના હજી તેં ન કાપીરે.
જીવ પાપી. ટેક. હાંરે દોષ બુદ્ધિયે દેખે પરાઈ દારા, હાંરે તારી આંખોમાં
ઘાસને અંગારારે. જીવ પાપી. ૧ હાંરે તારા હીણી વાતે કાન છે હીલા,
હાંરે માગે અણીદાર ખેર તણા ખીલારે. જીવ પાપી. ૨ હાંરે હુંડ લવરી

તો ગોળ જેવી લાગે, હાંરે તારીજી ભડી જરૂર ડામ માગેરે. જીવ પાપી. હાંરે ચિત્ત કરે ભાત ભાતના ચાળા, હાંરે કશું નહિ બને કર્મના કાળારે. જીવ પાપી. ૪ હાંરે હૈયે હુપદની નિત્ય બળે હોળી, હાંરે આખી ઉંમર તો રાખમાં રોળીરે. જીવ પાપી. ૫ હાંરે જુઠા બોલમાં ન વળ્યો જંપ જરીયે, હાંરે દોટ કાઢીને પડ્યો દુઃખ દરિયેરે. જીવ પાપી. ૬ હાંરે તાંડું મન ભૂત તણી પેરે ભટકે, હાંરે રૂપિરાજ તણા સંત બેઠા છટકેરે. જીવ પાપી. ૭

હાંરે લેને લહાવોરે લેને લહાવો, હાંરે હવે નહીં મળે ફરી યોગ આવોરે. લેને. ટેક. હાંરે કપટ મહેલીને કામકાજ કરીયેરે, હાંરે સાસ ઉસાસે શામળો સમરીયેરે. લેને. ૧ હાંરે સંત મેળાવો નીરખીયે સ્નેહે, હાંરે દોષ અડવા ન દીજીયે દેહેરે. લેને. ૨ હાંરે ચરણ પામ્યો છે ચાલવાને મોટે, હાંરે તીરથ સંચરીયે ન રાવણાને સોટેરે. લેને. ૩ હાંરે લોક લાજ તજી રામ નામ લીજે, હાંરે પાત્ર પરખીને અન્નદાન દીજેરે. લેને. ૪ હાંરે તન તોડીને હરીગુણ ગાધયે, હાંરે સાચા મારગમાં શીદને સંતાધયેરે. લેને. ૫ હાંરે હરી અર્થ કરી લેને તારી માયા, હાંરે પડી રહેશે તે માણસે પરાયારે. લેને. ૬ હાંરે રહેણી રહ્યા પછી કહેણી તો કથી જે, હાંરે રૂપિરાજ તણી રીતે રામ રીઝેરે. લેને. ૭

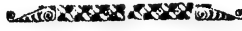
(રાગ કાગ.)

ભજન વિના મૂરખ મરે રખડીરે, ભજન વિના. ટેક. કંઈક દિવસ કંકાસમાં કાઢ્યા, કંઈક દિવસ તને ઉંઘ નડીરે ભજન વિના. ભજન વિના મૂરખ. ૧ કંઈક દિવસ તો બાળપણે બગાડ્યા, જવાની તો દીવાની જેવી બગડીરે ભજન વિના. ભજન. ૨ કંઈક દિવસ બુઢાપણે બગાડ્યા, ગોવિંદને સમર્થા ન ધડીરે ભજન વિના. ભજન. ૩ મુખમાં છળ કરમાં છળ કપટી, છાતી વચ્ચે છળોની સઘડીરે ભજન વિના. ભજન. ૪ કંઈક દિવસ ખોયા કજીયામાં, ચલમ કલમની કેફ ચઢીરે ભજન વિના. ભજન. ૫ આજકાલ કરતાંરે અધરમી, પડ જશે પણ મહી પડીરે. ભજન વિના. ભજન. ૬ સાંભળ કહે રૂપિરાજ શિખામણ, જમડા બાંધી જશે જકડીરે ભજન વિના. ભજન. ૭

ભજન વિના અફળ જનમ તારોરે ભજન વિના. ટેક. દેવ વિનાનું શુનું જ્યમ દેવળ, પાણી વિના પનઘટ આરોરે; ભજન વિના. ભજન. ૧ માન વગર મેમાન જગતમાં, દાન વગર નહિ સારોરે; ભજન વિના.

ભજન. ૨ કાન વિનાની કથા સુણુવી જ્યમ, જ્ઞાન વિના ઘોઝારોરે; ભજન વિના. ભજન. ૩ પાણી વિના કદી પ્યાસ મટે નહિ, ડહોળ ભલે દરિયો ખારોરે; ભજન વિના. ભજન. ૪ પેટ અરથ બોલે શીદ પાપી, હરી અરથે કસ્ય હોકારોરે; ભજન વિના. ભજન. ૫ માન વચન કહે મુખ ઉપર, પુષ્કળ પડશે પેંજરોરે; ભજન વિના. ભજન. ૬ ચેત ચેત રૂપિરાજ કહે છે, વિકુલ વરવાનો વારોરે; ભજન વિના. ભજન. ૭

(શ્રી રૂપિરાજ મહારાજના સંપ્રદાય વિષે-પદ, રાગ ગોડી.)

ચાલ હમારી ચાલો, હમારા હો તે ચાલ હમારી ચાલો. ટેક. છત્રીશ પાખંડ સર્વે તજીને, જીનો મારગ ઝાલો. હમારા. ૧ જે મારગે સનકાદિક સંચર્યા, પ્રેમ તણો પીતે પ્યાલો. હમારા. ૨ જે મારગે સ્હામો આવે શામળિયો, નટવર નંદાજીનો લાલો. હમારા. ૩ જે મારગે પાંચ પાંડવ પરવર્યા, ઝાલી ભજનનો ભાલો. હમારા. ૪ જે મારગે કરે વીર વોળાવું, બળવંત લછમન ખાલો. હમારા. ૫ જે મારગે હરી ભરપૂર ભાસે, ધમ ન દીસે કોઈ ધાલો. હમારા. ૬ જે મારગે રૂપિરાજ કે વાલમો વહાલાથી લાગશે વહાલો. હમારા. ૭

(રહેણી પાળવા વિષે.)

રાખોને રીત હમારી, હમારા હો તે રાખોને રીત હમારી. ટેક. જાણી જોઈને કોઈ જીવ ન મારવો, કેફની કરશો માં ચારી. હમારા. ૧ દાડ માંસ ચોરી પર દારા, ચ્યારે હરામ જેવાં ધારી. હમારા. ૨ દેવ બ્રહ્મ વળી વેદની નિંદા, ખારાથી જાણુજે ખારી. હમારા. ૩ જીવું વચન કદી જીભે ન બોલવું, પવિત્રાઈ મ્હને પ્યારી. હમારા. ૪ પોત પોતાનો ધર્મજ પાળવો, દયા દિલમાં ઉતારી. હમારા. ૫ નારાયણની નવધા ભક્તિ, ભવ સંકટ ભાગનારી. હમારા. ૬ રૂપિરાજની આ રીત પાળશો, તો તરશો સંસારી. હમારા. ૭

(શ્રી રૂપિરાજ મહારાજની ઉદાસી વિષે.)

આટલી વાતે ઉદાસી, અમારું દિલ આટલી વાતે ઉદાસી. ટેક. હરિ સ્મરણનો તાર તુટે તો, પ્રાણ જશે જાણે નાસી. હમારું. ૧ નાસ્તીકનું મુખ નજરે પડે તો, તન મન કંપે છે ત્રાસી. હમારું. ૨ ભેખ ધર્યો તોએ માયાના ભોગી, અરરર સમજણ આ શી. હમારું. ૩ કથામાં આડી વાતો કરે તો, વદન મૂકો એ વાસી. હમારું. ૪ નારી કે નર. નજરે ગમે નહિ,

રૂપ ધન રાજનાં મિજસી. હમારૂં. ૧ ધ્યાનની વેળે કોઈની વાણી ન ધાતે, તે વાણી કારમી કજ્યાશી. હમારૂં. ૬ કરજ કરે રૂપિરાજને કારણેરે, એ તો ઉઠાસી વળી ખાસી. હમારૂં. ૭

(પ્રસન્નતા વિષે.)

રહે છે જોઈ જોઈ રાજ હમારૂં દિલ રહે છે જોઈ જોઈ રાજ. ટેક. નામ મધ્યે એક નરરે નારાયણ, ધ્યાન મધ્યે એ ધરિયાજ હમારૂં ૧ વ્યાસની વાણિમાં પ્રાણથી બહાલી, ગોવિંદ ભાષેલી ગીતાજ. હમારૂં ૨ આશ્રમમાં એકલશંગીનો આશ્રમ; જામે છે ત્યાં પ્રીત ઝાજ. હમારૂં ૩ તેત્રીશ કોટીમાં સૂરજ શંકર, વિષ્ણુ વિગ્નેશ ને અંબાજ. હમારૂં ૪ પ્રેમી જનને તો પ્રાણ સોંપીશું, દુરીજન છોને બળે દાઝી. હમારૂં ૬ દુરીજનથી રૂપિરાજને દાવો, સમજી તો સંત સગાજ. હમારૂં ૭

(ધીરજ વિષે-રાગ ધોળ.)

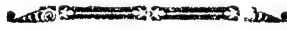
ધીરજ ધરને અરે અધીરા, ઇશ્વર દેશે અન્ન જોને; ખલક તણો છે પ્રભુને ખટકો, માને સાચું મન્ન જોને. ૧ જન્મ્યા પહેલાં જગના નાથે, ઉપાય સોધ્યો શુદ્ધ જોને; હાડ માંસના હૈયા મધ્યે, હૈયે સરજ્યું દુધ જોને. ૨ કોશંટામાં કીટ વસે છે, ઇશ્વર પુરે અહાર જોને; હાથીને માણ કીડીને કણ, ચ્યાર પગાને ચાર જોને. ૩ મસીદ કેરા કેલ મિનારા, ઉપર ઉગ્યાં ઝાડ જોને; પથરા ઉપર પાણી પામે, પરમેશ્વરનો પાડ જોને. ૪ અજગર સુતો અરણ્ય મધ્યે, ડગલું નવ દે દોટ જોને; વિશ્વંભરનું બરદ વિચારો, ખાવાની શી ખોટ જોને. ૫ અનળ જનાવર રહે આકાશે, મદઝર ભરખે મોટા જોને; જગના માટે હરિયે જમાવ્યા, ગગને જળના ગોટા જોને. ૬ મરાળ કેરો ચારો મોતી, વખતે આપે બહાલો જોને; રૂપિરાજ કહે રામ ભરસો, રાખી મગને મહાલો જોને. ૭

ખાળક રૂવે બડિવા માટે, માતા સમજે ન મર્મ જોને; પ્રાણી કેરી મરજ પરખે, ધરણીધરનો ધર્મ જોને. ૧ ચાંચ બનાવી તેને ચિંતા, કાયર મન શીદ કરિયે જોને; પેટ ઘડ્યું તે પોષણ કરશે, ફિકર તજીને ફરિયે જોને. ૨ માણક મોતી મોઢાં કીઢાં, ઘરથી સોઢાં ધાન જોને; અમૃત જેવાં પાણી અમથાં, દીનબંધુનાં દાન જોને. ૩ સુરજ આપે પ્રકાશ સહુને, દમડી ના પડે દેવી જોને; વગર બદામે વાય વાયરો, કેશવ કણ્યા કેવી જોને. ૪ સુર-પંખીને સોમણ નિત્યે, ખાવા જોઈયે ખીર જોને; દુધલડાના દરિયા કાંઠે,

સરજ્યાં એનાં શરીર જોને. ૫ જનમ્યાં તેને જીવાડવાની, માવીતરને મમતા જોને; વિશ્વપિતા છે વિશ્વંભરજી, શાથી ન ધરે શમતા જોને. ૬ અજળ હયા છે અલખેલાની, હૈયું રાખે હાથ જોને; રૂપિરાજ કહે પતીજ રાખે, ખેલી બદ્રીનાથ જોને.

૩૩૩૩૩૩૬૬૬૬૬૬

શું કરવા તું સુખને માટે, દે છે દોડા દોડ જોને; તારાં સુખ તો તુજને શોધે, સુધ રહે તાંણી શોડ જોને. ૧ માગ્યા વિના મળે મેહુલા, માગ્યે મળે તો માગી જોને; મહેાંત સરખું માગ્યે મળે, જીવડલા તું જાગી જોને. ૨ અવસર વિના ફળ નવ આવે, સો મણ પાણી સીંચી જોને; પુત્ર વિના પારણિયું ખાલી, સો મણ સાકર વેંહેચી જોને. ૩ માગ્યા વિના સુખ ન મળે તો, સંકટ આવે શ્યાથી જોને; બારણિયામાં સરવે બાંધત, હેમ ભરેલા હાથી જોને. ૪ જગમાં સર્વે પુત્ર ઝુલાવત, વાંઝણિ ન રહત વનિતા જોને; લાલચ રાખે લાભ મળે તો, કોઈ ન દેખત દીનતા જોને. ૫ ભાગ્ય પ્રમાણે ભોગવવાનું એતે ક્યમ થાય અળગું જોને; કોટી ઉપાયે કેડ ન મહેલે, વજ્ર થઈને વળગ્યું જોને. ૬ હિંમત રાખી હરી ભજી હ્યો, બીજી આશા બાળ જોને; રૂપિરાજ કે સુખ દુખ રચના, ભાવ કરીને ભાળ જોને. ૭

ધીરજ રાખે તેને ધન્ય છે, બને નહી ખેભાન જોને; પાંડવ પાંચે વન પરવરિયા, દુખને દીધાં માન જોને. ૧ હરિશ્ચંદ્રની હરી સંગાથે, લગની કેવી લાગી જોને; અંત્યજ ઘેરે આપે વસિયા, ભવની ભાવટ ભાગી જોને. પ્રહેલાદજીને પૂરણ પીડા, હૈત્યપતિયે દીધી જોને; સુખના જેવી સહન કરી તો, કેશવે રક્ષા કીધી જોને. ૩ શેર માળ્યું નહીં સુદામાને, તોપણ આનંદ તેવો જોને; મોળી ભાજી વિદુરે માની, સૂતર જેવી શેવો જોને. ૪ મયુર-ધ્વજરાયે મસ્તક મધ્યે, કરવત લીધું કોડે જોને; રાગાળશાહે સુત વધેયો, ત્યાગી દીડા ટોડે જોને. ૫ રંતીદિવના રૂઢ્યા મધ્યે, ઝરણા કેરો યોગ જોને; માધવદાસે લીધો માગી, રાજી થઈને રોગ જોને. ૬ દુખને દેખી હરિજન ન ડરે, કરે ફિકરના ફાકા જોને; રૂપિરાજ કહે રઘુવર બંદા, કાળ તણા પણ કાકા જોને. ૭

(૫૬-રાગ ગરબી)

ભમતાં વીત્યા ભવ કેટલારે, ગણુતાં પામે નહિ કોઈ પાર હોલાલ, દુખના સાગરમાં કોઈ ડુબિયોરે, અગણિત ફેરા તું આથડયોરે, ચાળવી નાંખી ખાણ્યો ચ્યાર હો લાલ; દુખના સાગરમાં ડુબિયોરે. ૧ કોટિક

કલ્પની છે કલ્પનારે, મિથ્યા મોહ ભર્યો મનમાંહિ હો લાલ; દુઃખના.
હજિયે હેત હરીથી ના કરયુંરે, અવળે મારગે શિદ્ધને ઉજ્જય હો લાલ
દુઃખના. ૨ અગણિત ફેરા તેં ઇંદ્રનીરે, ગાદી ભોગવી મૂઢ ગમાર હો
લાલ; દુઃખના. તોય તરિયાનો તરસ્યો રહ્યોરે, ધરપત નાવી પડ્યો ધિક્કાર
હો લાલ. દુઃખના. ૩ કોટિક ફેરા થયો કામનીરે, ત્યાં તો ભોગવિયા ભરતાર
હો લાલ; દુઃખના. તોયે મોહ ટાળ્યો નહિ માંસનોરે, ગરધવ જેવો તુંતો
ગમાર હો લાલ. દુઃખના. ૪ ભવ ભોગવિયા ભુંડનારે, ત્યાં તો જાણતરનો
નહિ ત્યાગ હો લાલ; દુઃખના. તોયે દીકરા કાજે દોડતોરે, જેવો કુંભ તકાસે
કાગ હો લાલ; દુઃખના. ૫ લાખો ફેરા લાખેશરીરે, થઈને નાણાં રાખ્યાં
થોક હો લાલ; તોયે દમડાની દુગધા રહીરે, પૈશા માટે મહેલે પોક હો
લાલ; દુઃખના. ૬ જળ થળ જનમ ધર્યા તેં જીવડારે, લેશ ન આવી તોયે
લાજ હો લાલ; દુઃખના. ધરપત વાળે તો ધન્ય છેરે, રામ રટણ કર કહે
રૂપિરાજ હો લાલ; દુઃખના. ૭

(વિષયીને શિખામણુ વિષે-રાગ ગરબી.)

પછે નહીં મળે હાલો જ્યોગરે, અવસર આવ્યો છે; રૂંદે વાધે છે
વાસના રોગરે. અવસર આવ્યો છે, ૧ ભલે પામ્યો તુંતો ભરતખંડરે,
અવસર આવ્યો છે, દુર થઈ જાય જમનો દંડરે; અવસર. ૨ વળિ રૂડા
દેશે મળ્યો વાસરે, અવસર. થાને દીનખંધુનો દાસરે; અવસર. ૩ નાથે
નિરખવા દીધાં વળિ નેંણુરે, અવસર. વહિ લેને તું સત્યનાં વેંણુરે;
અવસર. ૪ વળિ દીધા છે હરીયે હાથરે, અવસર. હવે શોધી લે સંતનો
સાથરે; અવસર. ૫ છતિ દેહે તું થઈ જા સંતરે, અવસર. કેડ બાંધીને
ભજ ભગવંતરે; અવસર. ૬ વેદ શાસ્ત્ર પૂરે છે સાખરે, અવસર. રૂપિરા-
જની શિખામણુ રાખરે; અવસર. ૭

નથી જાણતો 'એકાદશીનું' નામરે, રામ તને કેમ રીઝે. નથી ક્યો
પરમાત્માનાં ધામરે; રામ તને. ૧ નથી હરિજન સંગાથે હેતરે, રામ તને.
નથી કપટી સંગાથે કહેતરે. રામ તને. ૨ નથી દાસતાણી દયા દીનતાધરે;
રામ તને. નથી ખોવાણી હજી ખેચરાધરે. રામ તને. ૩ નથી પાત્ર કે
કુપાત્રની પિછાણુરે, રામ તને. નથી વાળ્યાં વૈરાગનાં બાણુરે, રામ તને. ૪
નથી તપસ્યા કે શમરણુની ટેકરે, રામ તને. નથી પામ્યો વિચાર કે વિવે-
કરે, રામ તને. ૫ નથી સાંભળ્યું ગીતાજીનું જ્ઞાનરે, રામ તને. સમજાણી

સતગુરૂની સાનરે, રામ તને. ૧ નથી સાંભળી પારાણ્ય દીન સાતરે, રામ તને. નથી બહાવી રૂપિરાજ કેરી વાતરે, રામ તને. ૭

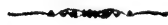

(નવધા ભક્તિ વિષે-પદ, રામ ઘોળ.)

સંતો ભક્તિ શ્રવણ પહેલી સાશારે, એક ચિત્તેથી શ્રવણે આરાધારે. ૧ વીણાજંતરની સુણી વાણીરે, મૃગલાં તજે ચારો પાણીરે. ૨ મળે એકઠાં શબ્દનાં મોહ્યારે, એક સુરતા અચળ ચિત્ત પ્રોચારે. ૩ એવા થઈને સભા માંહે આવોરે, લોને આ ટાણે લાખેણો લહાવોરે. ૪ જેવાં ચિત્તેલાં ભીંતમાં ચિત્તરે, એવા થઈને બેસો મારા મિત્રરે. ૫ પહેલી ભગતી તો પરિક્ષતે માણીરે, પીધી પ્રેમેથી શુકળની વાણીરે. ૬ રૂપિરાજની આવી છે રીતીરે, જાણી લો તો જગત જશે જીતીરે. ૭

બીજી કીરતન ભગતીમાં ખૂંજેરે, પ્રીતે પ્રભુજીને શબ્દેથી પૂજેરે. ૧ જેવી વીવાહમાં ખીલે જનડિયોરે, જાણે ચિંતામણી મણી જડિયોરે. ૨ એવા પ્રેમેથી હરિગુણ ગાયોરે, ફરી અવસર નહી મળે આવોરે. ૩ નવ ધાસે જીભડલી તો જરીયેરે, આઠે પહોર મુખેથી ઉચરીયેરે. ૪ અવતાર ચરિત્ર ઉમંગેરે, ગાતાં શીખિયે સંતોને સંગેરે. ૫ બીજી ભગતી તો નારદ બોલેરે, ગુલતાન થઈ દિલ ડોલેરે. ૬ રૂપિરાજ એવી રીતે રાયેરે, ગાતાં કીરતન નટવર નાયેરે. ૭

ત્રીજી સમરણ ભગતી તો તારેરે, ભવસાગર પાર ઉતારેરે. ૧ નવ હાલે જીભડલી તો જરિયેરે, સાસેસાસ હરીને સમરિયેરે. ૨ નાભીથી બોલો કંઠ લગણિયાંરે, આવી ભગતીનાં દ્યુરે ભામણીયાંરે. ૩ જેમ લાખો ક્રિયા કરે લોભીરે, તોયે સુરતા તો ધનપર થોભીરે. ૪ ચરે ગાવડલી વન ચારેરે, વીસરે નહિ વાછોડો પ્યારેરે. ૫ એમ બેસતાં હરતાં ને ફરતાંરે, રહેલું સંતોને સમરણ કરતાંરે. ૬ ત્રીજી ભગતી ત્રિલોચન કેરીરે, રૂપિરાજ કે' અંતરે ઘેરીરે. ૭

ચોથી ભક્તી તો સંતોની સેવારે, ઘેર બેઠે ગંગાજીને રેવારે. ૧ હાથ કણ્યા કરી દીધા હરિયેરે, કોડે કોડે સેવા નિત્ય કરિયેરે. ૨ માન મૂકીને સેવા સાંભળોરે, રીઝે નંદકુંવર લટકાળોરે. ૩ બીજી ભગતી સુગમ સુખદાઈરે, સેવા ભક્તી કઠણ છે ભાઈરે. ૪ અભિમાનીને પાસ ન આવેરે, ભલે નાચે કુદે ભલે ભલે ગાવેરે. ૫ સેવા ભગતી તો શવરીને સોધયેરે,

હમારા હો તો રાખવી જોઈયેરે. ૬ રૂપિરાજ કે' મોક્ષની દાતારે, સેવા ભક્તી કરે સુખ શાતારે. ૭

સંતો પાંચમી અર્ચન ભક્તીરે, સાચા ભાવની જોઈયે છે શક્તીરે. ૧ નંદલાલાને લાડ લડાવેરે, પુલ ચંદન થાળ ધરાવેરે. ૨ એના ભોગી તો અંબરિખ જેવારે, શુદ્ધ બુદ્ધિની પાંચમી સેવારે. ૩ છઠ્ઠી ભક્તિ તો વંદન સાચીરે, પ્રભુ પાસે ગરૂડજીયે જાયીરે. ૪ હરિ કે હરિના જન જોઈનેરે, શીશે નામાયે હુપ્પહ જોઈનેરે. ૫ છઠ્ઠી ભક્તિથી શોભે છે સૃષ્ટિરે, છઠ્ઠી ભક્તિથી વરસે છે વૃષ્ટિરે. ૬ જે કોઈ સંતોને ચરણે નમે છે રે, રૂપિરાજ કે, ગુરૂને ગમે છેરે. ૭

દાસ ભક્તી તો સાતમી દેખુંરે, એના મૂલનું નહિ થાય લેખુંરે. ૧ આતો ભક્તીની વાતો છે ઉંડીરે, દાસ ભક્તીની મુક્તી છે લુંડીરે. ૨ જ્ઞાન હેમાળે મન જેનું ગળિયુંરે, દાસ ભક્તીનું પદ તેને મળિયુંરે. ૩ આમાં પોતાપણું નવ ચાલેરે, મન આજ્ઞામાં નિત્ય મ્હાલેરે. ૪ દાસ ભક્તીના હનુમાન ભોગીરે, ત્રાસ ખેંચે ભલા જોગીરે. ૫ દાસ ભક્તીમાં ઓધવ ડાહ્યારે, જેને મુદલ ના નડી માયારે. ૬ ધન્ય આ ભક્તી જોણે જાણીરે, રૂપિરાજે વિશેષ વખાણીરે. ૭

સખા ભક્તિ છે આઠમી સંતોરે, રિઝાવા ગિરધર ગુણવંતોરે. ૧ પ્રભુ ને કરો પ્રાણથી પ્યારારે, એક નિમિષ ન મ્હેલિયે ન્યારારે. ૨ સખા ભક્ત તો ચરજીનને સાધીરે, મટી આ જગડેરી ઉપાધિરે. ૩ નવમી ભક્તિ તો આત્મનિવેદનરે, કરો તો થાય સંશ્રુતિ છેદનરે. ૪ હરિ અર્પણ સરવસ માયારે, સુત દારા ને પોતાની કાયારે. ૫ નવમી ભક્તિ શિખ્યા બળરા-જરે, જોણે જગન કર્યા હતા ઝાઝારે. ૭ છેલ્લી ભક્તિ તો ભક્તિનું છોગુરે, ભલે જડિયું રૂપિરાજનું યોગુંરે. ૭

વ્યાસ વાલ્મિકિ નારદ જેવારે, એતો નોંધે છે નવધાની સેવારે. ૧ વળી નવધા વાટ વસમીરે, પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ છે દશમીરે. ૨ એતો ગોપીએ રંગભેર રાખીરે, શુકદેવમુનિ એના સાખીરે. ૩ પ્રેમ લક્ષણમાં બુદ્ધે પ્રાણીરે. એનું નવધા ભરે છે પાણીરે. ૪ પ્રેમ ભગતીના વીરલા ઉપાશીરે, એને આંગણે કોટિક કાશીરે. ૫ મોંઘા પણ માહારા હરિજન મારેરે, કર્યા અર્પણ મેં પદ આઠેરે. ૬ ગાય શીખે સુણે નરનારીરે, રૂપિરાજ રીઝે ગીરધારીરે. ૭

(રાગ ગરબી)

ઓરા આવોને એકશંગીરે, મુનીરાજ મેવાસી; તમે સાચા માણસના સંગીરે, મુનીરાજ મેવાસી. ૧ આપે ત્રેતામાં અવતાર લીધોરે, મુની. વાસ સાબરને કાંઠે કીધોરે; મુની. ૨ તપે કરી ત્રણ ભુવન ડોલાવ્યોરે, મુની. આશીશ દેવા ગાયત્રી માત આવ્યાંરે; મુની. ૩ ઘણા વરસ લગી લોક પામ્યું છે કષ્ટીરે, મુની. આપે વરસાવી દેશમાં વૃષ્ટિરે; મુની. ૪ દશરથ પુત્ર વિના દુખીરે, મુની. ગુરૂ કહીયે જેના વાસિષ્ઠ રૂપીરે; મુની. ૫ તેણે તેડાવ્યા આપને ઉમંગેરે, મુની. પછે પધાર્યા રાજ રૂંડે રંગેરે; મુની. ૬ સારી પેઠે રાયે સનમાન કીધુરે, મુની. ચરણ ધોઈ ચરણોદક પીધુરે; મુની. ૭ પછે જગન કરાવ્યો આપ જેવારે, મુની. આખી પૃથ્વીમાં કુણુ કરે એવારે; મુની. ૮ પછી મહેર કરી બોલ્યા મુની બાવારે, મુની. ચાર થાળે કુંવર જપ ચલાવારે; મુની. ૧૦ આપ વચનથી રામચંદ્ર આપ્યારે, મુની. સાથે વૈકુંઠની સૈન્યા લાવ્યારે; મુની. ૧૧ આપે બોળામાં રામને રમાડ્યારે; મુની. ઘણી વાર જગન્નાથને જમાડ્યારે; મુની. ૧૨ વળી બળીરાજ ઈંદ્ર થશે જ્યારેરે, મુની. સાત રૂપિયોના ભુપ થશે ત્યારેરે; મુની. ૧૩ ત્યાં સુધી અહિં આશ્રમ તમારેરે, મુની. કોક સંસકાર જગીયા હમારેરે, મુની. ૧૪ ધ્યાન બહાલા તમારું ધરિયેરે, મુની. નિત ફિકરના ફાકડા ભરિયેરે; મુની. ૧૫ જેવાં છોડાં રઝળે નમાયાંરે, મુની. એવાં હતાં તે આળવે આયાંરે; મુની. ૧૬ હવે પિતા તમે ને તમે માતારે, મુની. તમે સગા સહોદર બ્રાતારે; મુની. ૧૭ તમે ગુણસાગર હમે ઘેલારે, મુની. તમે મોટા યોગીને હમે મેલાંરે, મુની. ૧૮ તમે તીખા તપેશરી ત્યાગીરે, મુની. હમે તો રાંકડાં રાગીરે; મુની. ૧૯ હમે પકડ્યો રાજનો પલ્લોરે, મુની. ભેખ પહેર્યો તમારો ભલ્લોરે; મુની. ૨૦ બિરહ બાનાનું રાખવું પડશેરે, મુની. નકે સેવકને સંસાર નડશેરે; મુની. ૨૧ હવે પાળવાં પડશે અમનેરે, મુની. ભુખ્યાં તરશ્યાં પજવીશું તમનેરે; મુની. ૨૨ ભાણુ ઉગ્યે અંધારું ન ભાગેરે, મુની. ત્યારે સુરજને શીઘ્ર પગે લાગેરે; મુની. ૨૩ કલ્પઝાડ તળે દુઃખ પામે કાચારે, મુની. તારે શીઘ્ર એની શોધીયે છાચારે, મુની. ૨૪ ગાંડા ઘેલા પણુ છૂંચે તમારાંરે, મુની. કરો કાળજી કામળ હમારાંરે; મુની. ૨૫ દયા દાસડિયાં ઉપર કીજેરે, મુની. અમે રાજને ભડંસે રહીયેરે; મુની. ૨૬ કાલાવાલા કાને ધરી લેજેરે, મુની. દયા લાવીને દરશન દેજેરે; મુની. ૨૭ જોજો અરજ સંતાડતા છાનીરે, મુની. વચ્ચે છે રૂપિરાજની જમાનીરે; મુની. ૨૮

ઈતિ વિષયનું અંગ—પ્રકરણ બીજું સમાપ્ત.

અથ મુમુક્ષુનું અંગ.

પ્રકરણ ૩ બું.

(પદ—રાગ ગરબી.)

રામ ચરણ અનુરાગ્યા, જગમાં સોઈ જાગ્યા. ટેક. સંત સમાગમ સાંભળ શ્રવણે, વિરહના ભલકા વાગ્યા. જગમાં સોઈ જાગ્યા. ૧ મનુષા જનમનો મહિમા પીછાણ્યો, ભવના ટંટા ભાગ્યા; જગમાં સોઈ જાગ્યા. ૨ ધન તન ધામ વિષય રસ ઢોળ્યા, પ્રેમ પિયાલા માગ્યા. જગમાં. ૩ દુર્લ્લભ કહે હરિદાસને દેખી, લળિ લળિ ચરણે લાગ્યા; જગમાં. ૪

ભરપુર મોહે ભરેલા; નર એજ ઊંઘેલા. ટેક. તીર ભુમી પવિત્ર તજીને, ફેગટ જ્યાં ત્યાં ફરેલા; નર. ૧ નારાયણની કથામાંથી નાડા, ડગના મંડળમાં ફરેલા; નર. ૨ મેહેનત કરતાં તને ઉઠે તણખા, ચોરીના માલ ચરેલા; નર. ૩ હરીજન છાંડી કહે દાસ દુર્લ્લભ, કપટીના સંગ કરેલા; નર.

લાલચમાં લપટાણા, નર એજ ડગાણા; ટેક. ક્રોધ ભરેલી અહોનિશ આંખ્યો, વહેમને હાથે વેચાણા; નર. ૧ કશ કથા તો ગમે નહી કાને, અવળી કથામાં ઉભાણા; નર. ૨ હું પદની જેના હૈયામાં હોળી, અજ્ઞાનમાં અવરાણો; નર. ૩ દુર્લ્લભદાસનો દેવી વીસારી, તૃશ્નાને પુરે તણાતા; નર. ૪

જેણે ભજ્યા જદુરાયા, નર એજ કમાયા; ટેક. ભજન તણાં જેણે ભુવન બનાવ્યાં, પુન્યના નાખ્યા પાયા. નર. ૧ ભરપુર એ સકળ ભ્રમ ભાસે, શંસય સરવે સમાયા; નર. ૨ પાપનું નામ સુણી વળ્યા પાછા, ધર્મના કામમાં ધાયા; નર. ૩ દુર્લ્લભ કે' દિલ શુદ્ધ કરીને, ગોવિંદના ગુણ ગાયા; નર. ૪

(રાગ ગરબી.)

વનમાં પણ માયા વળગેરે, સુખ રહું છે સમજણમાં; સંપતમાં બુદ્ધિ સળગેરે; સુખ. ૧ ગેરૂ પણ બટો લગાડેરે, સુખ. પાઘડી નરકમાં પાડેરે, સુખ. ૨ ચંચળ પણ નરકે ચાલેરે, સુખ. જડ જમનો મારગ આલેરે; સુખ. ૩ કેઈ પંડિત પાપી પુરારે, સુખ. કેઈ મુરખ છળમાં શુરારે; સુખ.

૪ કેઈ ધરબારી ઘોળારે, સુખ. કેઈ ભેખ સરપના ભારારે, સુખ. ૫ કેઈ ભુપતિ જનને ભેટેરે. સુખ. કેઈ લીખારી જમપુરી વેઠેરે; સુખ. ૬ રૂપિરાજ ગુરૂગમ રહેમીરે, સુખ. એ તો સંકટ ઉપર છેણીરે; સુખ. ૭

અરે જીવ શું કરવા આપડે, પ્રભુની ગમગુરૂ વિના નહિ પડે; ટેક. ખોજ કરી નહી ખેવટીયાની, નવ ખેડો નાવડે; તુંખડું લેધને હાથે તરતાં, અરણુવ કેમ આવડે. પ્રભુનીં ૧ બહેતાળામાં તેજ બળે પણ, દરશે દીવા વડે, આંખ્યોનો આગળો હોય પણ, અંધારે આખડે. પ્રભુનીં ૨ શિષ્ય થયો નહી શીલાટનો તે, થોર વિના થાપડે; ઔષધ દે ઉસ્તાદ વિના તો, શરીર આખું સડે. પ્રભુનીં ૩ અખાડામાં અભ્યાસ કર્યા વિના, નહી એ મલ્લ નીવડે; દાવ પેચમાં દીલ દીધા વિણ, લાતમલાતા લડે. પ્રભુનીં ૪ ગાન કળાના ગુરૂ મળ્યા વિના, તાળ ચુકે તાકડે; રાગ તણું ધર છેટે રહેશે, ઉંટ રાગે આરડે. પ્રભુનીં ૫ વગર ભણ્યે વાદીની વિદ્યા, રોપે પગ રાકડે; મણી ખોળતાં ફણી મળે તો, ઉછળીને આભડે. પ્રભુનીં ૬ રૂપિરાજ ભણતાં રસનાયે, ચૌદે વિદ્યા ચઢે; ગુરૂ વિના ભણી સર્વ ગયો પણ, જાણકુંચી નવ જડે. પ્રભુનીં ૭

જ્ઞાનમાં ગુરૂ દયાથી ગળે, ભજનમાં તેની સુરતા ભળે. ટેક. ગ્રાથ કથાના ઘાટ ઉઠે પણ, વિચારી પાછા વળે; પરધનને પરનાર પેખતાં, ચિત્ત જરા નવ ચળે. ભજનમાંં ૧ હરતાં ફરતાં હરેક કામે, રામ નામ ધન રળે; કાયાનું ગુજરાન કરે પણ, તનની મમતા ટળે. ભજનમાંં ૨ સંત તણી સુખદાઈ શીખામણ, સુરત ધરી સાંભળે; આતમ રૂપ તણોનિત આનંદ, અંતરમાં ઉછળે. ભજનમાંં ૩ હરિજન થઈ હેતે હરિજનને, માન મુકીને મળે; અંતરમાંથી ટળે અકડતા, લાવણ્યતાથી લળે. ભજનમાંં ૪ લીલાં સૂકાં સકળ લાકડાં, પાવકથી પરજળે; પ્રભુ પ્રતાપે પાપ કરમનાં, ખીજ બધાં ઇમ બળે. ભજનમાંં. ૫ ખેતીવાડી ખલક કરે પણ ખબર પડે છે બળે; ઉઘમમાંથી ફળ આવ્યાનું, કારણ કમી કળે. ભજનમાંં ૬ ગોવિંદ ગુણુતણી વંટીમાં, દોષ લીતરના દળે; રૂપિરાજ રૂપિયો કૃત રૂઠી, પ્રેમ થકી જો પળે. ભજનમાંં ૭

(રાગ ઘોળ.)

હરિગુણ ગાવામાં હુંસીલા, જગમાં હરીનારે જન; ખર શું ખાઈ જાણે ખીરને, મલકે ઉકરડે મન. પાંખર પ્રભુરસ તે શું પીએ. પાંખર હરિરસ

તે શું પીએ. ૧ કાગ મોતીને શું કરે, મોતી ભરખે મરાળ; પાન બીડાં
શ્યાં પાડાને, પોડો શોધે પરાળ. પામર. ૨ અંધા આગળ શી આરસી;
સમજે છાણા સમાન; બહેરા આગળ શું બોલવું, કેમ કરી ઉઘડશે કાન.
પામર. ૩ ભરે ગેંગાને ભોળવી, બંધા દેખાડ્યો બાગ, જેતાં વાડીનાં
ઝાંડવાં, ભાળ્યો વિષ્ણનો ભાગ. પામર. ૪ શ્વાન ન સમજે સંપમાં,
અગણિત દેતાં ઉપદેશ; નજરે ન્યાતીલા ન્યાળીને, દિલમાં દાખવશે દેશ.
પામર. ૫ અન્નનાં ભોજન શાં ઉંટને, રીઝે ઝાંખરને જોઈ; ઇતેડી વળગી
અડાણમાં, પીશે પય છાંડી લોહી. પામર. ૬ પુરૂષાતન ઇચ્છે પાવૈયો, એકે
ન મળે ઇલાજ; કાળી કાંબલ ને કીર્મજનો; રંગ ન લાગે રૂપિરાજ. પામર.

કરશે કંચનના થાળમાં ડુંગરી વાઘણ દુધ; ત્રાંબા પીતળમાં નહિ
ટકે, સો વાર કરિયે શુદ્ધ. પ્રભુ રસ પ્રેમીજન પી શકે, હરિરસ હરિના
જન. ૬ સોમવદ્ધી સંસારમાં, પયવે બ્રાહ્મણનો પુત્ર; વમશે બીજ સહુ
વર્ણ તેને, શું થાય ધર્મથી સુત્ર. પ્રભુરસ. ૨ ખારા જળનીરે માછડી
મીઠા જળમાં મરી જાય. ખાશે કુતરું ખીર તો, ઉલક એચતી થાય.
પ્રભુરસ. ૩ અક્ષિણ કેરીરે ઇયલને, મળશે ગોળેથી મ્હોંત; જળસ્તુ પામીને
જવાસા, સુકાય શાખા થડ સોત. પ્રભુરસ. ૪ આખા જળનીરે આંખોને,
સુરજ ઉગ્યે સુખ થાય; ઉલુક જગતમાં અભાગીયાં, દિવસે કાંઈ ન દેખાય.
પ્રભુરસ. ૫ સેવે સાકરને, શ્રીમંતો કરવા સુંદર કાય; ખર જે કાંકરો
ખાય તો, જીવનું જોખમ થાય. પ્રભુરસ. ૬ મોંઘા મુખમલનાં મ્હોંઢિયાં,
મઢતાં બગડે પખાજ; દંધને આટલા દાખલા, રચના કીધી રૂપિરાજ. પ્રભુરસ.

પ્રગટે સાચી જે પ્રીતડી, ભેટે સહજે ભગવંત; એવા પ્રેમી આ વિશ્વમાં
સમજી જોવલા સંત. પરખો લક્ષણ એ પ્રેમનાં; સમજે લક્ષણ એ સ્નેહનાં.
૧ ચાતક સ્વાતીની ચાહના, વિષ સમ ધરતીનાં વાર; ચંદ્રમાં સુરતા
ચંકરની, એથી ભરખે અંગાર. પરખો. ૨ હરિયલ પંખીના હૈયાનો,
ભાળો લાકડશુ ભાવ; મરતાં સુધી પણ નવ મ્હોલે, ન ધરે પ્રથવી પર
પાવ. પરખો. ૩ દિલડું બંધાણું દીવામાં, પ્રેમી દેખો પતંગ; રોક્યો તોયે
પણ નવ રહે, અર્પે પોતાનું અંગ. પરખો. ૪ શબ્દ વીણાનો સાંભળી,
ઢોટે તૃશ્નાથી તાન; મોહ્યાં નાદમાં મરગલાં. ભુલે ચરવાનું ભાન. પરખો.
૫ સતી પોતાના સ્વામીના, સાથે બાળે શરીર; શુરો દોડે સંગ્રામમાં, છોટે
પોતાનું શિર. પરખો. ૬ ભરો કમળનો ભોગીયો, પ્રેમે ખુવે છે પ્રાણ;
રચના આવી રૂપિરાજની, એ પણ પ્રીતિ એધાણ. પરખો. ૭

નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી નારદજી, સનકાદિકને શુકદેવ; પામ્યા એવાની પં-
ક્તિને, ઘેરે બેઠે ગંગેવ. સમજી તરિયા સંસારમાં બીજા બૂડ્યા સંસારમાં.
૧ સુદામાજીને સુંદરી, ઉપજ્યાં બાળક બે આઠ; જનકે રૈયતને જાળવી,
રાખ્યો ઠકુરાઈનો ઠાઠ. સમજી ૨ વાડવ કુળના વસીષ્ઠજી, વદતા વેદનો
વાદ; અસુર કુળ માંહી ઉપજ્યા, પહેલા જીગમાં પ્રહેલાદ. સમજી ૩
સતી તારાને સતરૂપા, નિરગુણ રૂપિયોની નાર; પુત્રી વેશ્યાની પીંગળા,
પહોંચી વૈકુંઠ પાર. સમજી ૪ સુવરણ લંકા સોહામણી, ભોગવી વિલિ-
ક્ષણ ભુપ; વિદુર નિરધન વૈરાગીયા, સમજ્યા આતમ સરૂપ. સમજી ૫
યોગી ભોગી જાતનો, નથી જડતો નિરધાર; સમજણ શુદ્ધિ સિદ્ધાંત એ,
પાડે નિગમ પોકાર. સમજી ૬ શવરી કોળીના સાથમાં, સમજી ભગતીનો
ભેદ; રીઝવ્યા રઘુવર રૂપિરાજ કે, જેને વરણવે વેદ. સમજી ૭

(રાગ ઘોળ.)

પડવેયે પરમાત્મા નથી છોટેરે, ભોગ્ય પ્રતાપે જે સદગુરૂ ભેટેરે. ૧
બીજે બીજી વાત મુકોને બાળીરે, હરતાં ને ફરતાં જપો વનમાળીરે. ૨
ત્રીજે ત્રિવિધિના તાપ બુઝાશેરે, સમરણ જે થાય સાસ ઉસાસેરે. ૩ ચોથે
તો ચિંતા ચોરાશીની ભોગેરે, તન ધનની લાલચ જ્યારે ત્યાગેરે. ૪ પાંચમે
પર્વત તણીને ઓઠેરે, કુંજરને જ્યમ ઢાંકિએ કોઠેરે. ૫ છઠે તો સહેજમાં
ઉકેલ એનોરે, જે નર ભાવ ભજન માંહિ ભીનોરે. ૬ સાતમે સાતમી
ભુમિકા સહેલીરે, આનંદની જેના અંતરે એહેલીરે. ૭ આઠમે આઠે છુટી
જાય પડદારે, સદગુરૂ શબ્દના જે ખમે ગડદારે. ૯ નુમે તો નરને નારાયણ
નિત્યેરે, પ્રપંચ મહેલીને સંભારે પ્રીત્યેરે. ૧૦ દશમે દોહિલી ભક્તી છે દશ-
મીરે, રાખજે આગળ ઘાંટી છે વસમીરે. ૧૧ એકાદશી વ્રત આવે છે
દહાડીરે, નાખીયે મુળ કબુદ્ધિનાં કાઠીરે. ૧૨ બારશે બાર સ્કંધનો સારરે,
કહેણી ને રહેણીથી પામીયે પારરે. ૧૩ ચૌદશે ચૌદ વિદ્યા કેરૂં સત્યરે, આ
તનથી જીહું આતમ તત્ત્વરે. ૧૪ પુનમે પુન્યનાં ફળ સહુ પામેરે. જ્ઞાન
વિના ભવ રોગ ન વામેરે. ૧૫ પંદર તિથિયોને વેદે પ્રમાણીરે, વાદ વિના
રૂપિરાજની વાણીરે. ૧૬

(અજ્ઞાનમાં દુઃખ રહ્યું છે તે વિષે - રાગ ઘોળ.)

સદા મુખિયા જગતમાં સંત, દુરીજન દુખિયારે; નાવે અકળામણનો
અંત, મુરખમાં મુખિયારે. ૧ રૂવે રાત દિવસ સહુ રાંક, ભુખે મન ભટકેરે;
વડો પુર્વ જનમનો વાંક, ખરેખરો ખટકેરે. ૨ તાલેવંતને અંતરે ત્રાસ,

ધાંખના છે ધનનીરે; રખે થૈ જાય નાણાનો નાશ, મહા વ્યાધી મનનીરે. ૩
સવાસણને ધણીનો સંતાપ, હુકમ કરે હાળીરે, વિધવાનાં પુરણ પાપ,
ઉમર ઓશિયાળીરે. ૪ વણ પરણેલા મનમાં મુંઝાય, ફેગટ જેવા ફરિયેરે;
પરણેલા પુરણ પસ્તાય, હવે શું કરિયેરે. ૫ ભોગ લાગ્યા તે લીધો ભેખ,
બોલે એવું બાવારે; પડી રાખમાં રોખડ રેખ, એથી થયા આવારે. ૬ જેને
પ્રપંચ ઉપર છે પ્રીત, જુરે એ તો ઝાઝુરે; રૂપિરાજની સમજે રીત, તેને
સુખ તાનુરે. ૭

મહા દુઃખ ધરે મહિપાળ, વણા વૈરી ગાજરે; ઝેર દીધાની અંતરે
ઝાળ, દહાડી દિલ દાઝેરે. ૧ પુત્રવંતીઓ ચુટે પેટ, છકી ગયા છેયારે; કડું
ક્યાં લગી તારી વેઠ, કાળા મોના કૈયારે. ૨ જેની રહે છે કુંવારી કુખ,
એતો ઢોળે આંસુરે; દહાડી સંભારે દાણુ દુઃખ, જનમ ગયો ફાંસુરે. ૩
કુળવંત કરે કકળાટ, દેવા માંહિ દુલ્યારે; આઠ પહોર અખંડ ઉચાટ, ભજન
એથી ભુલ્યારે. ૪ ઓછા કુળવાળા અકળાય, વધી ગયા વાંઢારે; પ્રભુ
સરજડયા શીઠ આંહિ, ન સરજડયા ઢાંડારે. ૬ જેને પ્રપંચ ઉપર છે પ્રીત,
દાણુ એતો દુખિયારે; રૂપિરાજની સમજે રીત, સદા એતો સુખિયારે. ૭

ડાહ્યાનાં દિલ દહાડી દુભાય, ભોગે થયા ડાહ્યારે; ઘડિ જપ્યા નહીં ધર
માંય, કર્યા લોકે ડાહ્યારે. ૧ મુરખા મનમાંહિ મુંઝાય, પશુ જેવા પાકયારે;
ખુણે જઈને નિસાસા ખાય, ઝુરી ઝુરી થાકયારે. ૨ ભણેલાંને જડે નહિ
ભેદ, ગયું સુખ છોટેરે; વાંચી વાંચી ઉથામ્યા વેદ, જાણ્યું બ્રહ્મ ભોટેરે. ૩
હયાવંતને અંતરે દાઝ, દુખે ભરે ડગલુરે; રાજ ભરતે તજ્યું બધું રાજ,
તોયે થયા મૃગલુરે. ૪ જોગી થઈને સાધે વનજોગ, સિદ્ધિયોના સાડરે;
વાધે અંતરે વાસના રોગ, વડું દુખ વાડરે. ૫ દેવલોકમાં વળિયો ડાટ,
જરાયે ન જપિયારે, ઈંદ્રને આઠે પહોર ઉચાટ, ત્રાસે જોઈ તપિયારે. ૬
જેને પ્રપંચ ઉપર છે પ્રીત, એને દુખ દરિયારે; રૂપિરાજની સમજે રીત,
સુખે એતો ડરિયારે. ૭

(રાગ ધુમાર.)

તજ તજરે મનવા તું જીઠી આશ, આ તો ઝાંઝુવાનાં પાણી ન મટે
પ્યાસ. તજ તજરે. ટેક. કંઈક વાર ભોગવીયા તેં રાજભોગ, તોય રંચ
મટયો નહિ લોભરોગ; કંઈક વાર થયો શાહુકાર શેઠ, તોય પૈશાને માટે
કુટે છે પેટ. તજ તજરે ૦ ૧ કંઈક વાર ભોગવિયા તેં નરકકુંડ, ત્યાંતો
જમડે દીધો તને ખુખ દંડ; તારે માથે ઉગ્યા દુખનારે ડાખ, હજી જાણેછે

લઉરે ઉંડાળે આલ. તજ તજરેં ૨ કંઈક વાર ચુંથી તેંતો ચ્યારે ખાણુ,
 તોય ન મટી હજી તારી તાણાતાણુ; ફટ ફટરે તેં તો કીધો અપાર ફેલ,
 હજી વળગેછે દિન દિન માયા મેલ. તજ તજરેં ૩ ધુમાડાની મુંઠી જેવી
 ડાલી ડમ, ગાંધવ કેરી નગરી તો ખાલી ખમ; એમ સકળ જગત કેરું
 જુઠું સુખ, અરેરે આતો દીસેછે દુખ. તજ તજરેં ૪ દશ મોડી ગયો તું
 તો હરની દેશ, અલ્યા ભુલ્યા ભમે છે તું વેશ બેશ; જાણુભેદુ ખલકમાંથી
 ગુરને ખોજ, પીલે રામકથા રસ રોજ રોજ. તજ તજરેં ૫ ઉઠ આળસ
 મરડીને જગ જગ, રૂંડો સંત સમાગમ માગ માગ; બહરીપતીનું નામ
 ખોલ ખોલ, હૈયે ખંભાતી વાસ્યાં છે ખોલ ખોલ. તજ તજરે. ૬ દ્રઢ
 અંતરમાં કર ધુનધુન, મુખે લેને ગપાટાની મુન મુન; રૂપિરાજની શીક્ષા
 તું રાખ રાખ, ભલાં સાજનાં વાક્ય ભાખ ભાખ. તજ તજરે. ૭

~~~~~

(દુષ્ટનો સંગ તજવા વિષે.)

તજ તજરે મનવા તું દુષ્ટ સંગ, એનો સંગ ભજન માંહી પાડે ભંગ;
 તજ તજરે. ટેક. એક સાધુએ ભલેરો દીઠો સાપ, દુધ પાઈ પાઈને ઉછેર્યો
 આપ; એક દહાડી તે નુગરાને ફાવ્યો લાગ, નાવી મહેર નમેરો ડસ્યોરે
 નાગ. તજ તજરેં ૧ એક બ્રાહ્મણ શીખ્યો તો અમર મંત્ર, મુવા વાઘ
 ઉપર જઈ કીધો તંત્ર; ધુવવાટો કરીને ઉઠ્યો સિંહધોર, ખાઈ ગયોરે બ્રાહ્મ-
 ણને હરામખોર. તજ તજરેં ૨ એક ઉંદરને અધે આવ્યું શીત, પાંખમાં
 વાલ્યો હશે કરીને પ્રીત; હુંક વળતાં આવી હુશીઆરી કાંક, પછે પંખી-
 રાજ કેરી કાપી પાંખ. તજ તજરેં ૩ એક કણુખીએ આંગણે પાળ્યો કાગ,
 રોજ રોજ સમાગમે બાંધ્યો રાગ; એક દહાડી તે નુગરાને ફાવ્યો લાગ,
 આંખ્યો ફોડીને ઉડી ગયોરે કાગ. તજ તજરેં ૪ એક ગામમાં એવો
 બન્યોજ ખેલ, પાયું સાંઢીયાને મણ પાંચ તેલ; કરવા લાગ્યોરે હરાઈનાં
 કામ, થોડે થોડે ઉજડ કીધું એજ ગામ. તજ તજરે. ૫ એક નારીયે પાળી
 ખીલાડી પાસ, દુધ પાય અને પોતે ખીયે છાશ; જ્યો વનિતાયે પુત્ર કેસરીયો
 વર્ણ, મનીઆઈયે તો પુત્રનું કીધું મર્ણ. તજ તજરેં ૬ ત્રીસવાર તપા-
 સીને જોઈયે તાલ, ત્યારે હાથમાં આવે અમુલ્ય માલ; રૂપિરાજની રીતેથી
 રીઝે રામ, નવ દુષ્ટનું લીજે પ્રભાતે નામ. તજ તજરે. ૭

~~~~~

(ધરમના કામમાં ઢીલ ન કરવા વિષે.)

કર કરરે મનવા તું ધરમ કાજ, કાલ કરવાનું હોય તે કરને આજ;
 કર. ટેક. વાયદે ચઢ્યે કૈકનાં વંઠ્યાં કામ, ધર્યા મુકીને જાણું ધરાને ધામ;

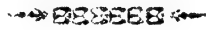
B B B B B E E E E E

જપ જપરે મનવા અજપા જપ, જૂઝે જપ થકી તારા ત્રણે તાપ, ટેક.
નવ આવે જીભડલીને જરીયે જોર, કામ કોધ બળી જાય ચાવા ચોર;
નવ જોઈએ બહામ કે સેના હામ, વળી અંતરમાં વરતે આરામ. જપ૦
૧ રાખ હરતાં ને ફરતાં અખંડ તાર, સહેજે આવશે ભવહરિયાનો પાર;
ફૂડી રાખ ચરીઆતો છે રશાણુ, માન્ય વેણુ નકે મળશે મશાણુ. જપ૦
૨ જીવહિંસા કેફ લખી જુકી વાત, દારૂ માંસ ચોરી ને છીનાળી સાત; તેને
તજવા ઉપર તુંતો રાખ તાન, ધાર ચારવાનાં હવે રાખી ધ્યાન. જપ૦ ૩
પવિત્રાઈ પ્રથમ દયા દુજી વાત, ત્રીજી પોત પોતાનોરે ધર્મ તાત; ચોથી
ભક્તી છે નવધામાં ભેળ ચિત્ત, ખટ શાસ્ત્ર તણો સાર છે ખચીત. જપ૦
૪ અગીયાર સાધન કેરું એક અંગ, શિષ્ય શિષ્ય થઈ સતગુરૂ વિના કોઈ
ન પાકે સંત, એમ ગીતામાં કહી ગયા કમળાકંત. જપ. ૫ ટુંકી વાતમાં
માન હજાર માલ, કરે આટલું તો હરી રીઝે હાલ; સાધનનું નથી કાંઈ
કામ, આમાં લાખ સાધન કેરાં આવ્યાં નામ. જપ૦ ૬ જેમ હરિયામાં
નવસે નવાણું ગંગ, જેમ ચિંતામણી માંહી સર્વે નંગ; એમ ચાર અઢા-
રનું તત્વ આજ, પરમારથ કહે પદ રૂપિરાજ.

(ભક્તિના મહિમા વિષે-ધનાશ્રી.

ભક્તિ ભાળીને વહાલો મારો રીઝેછેરે વહેલો, નવ ગણે જોગી ભોગી વળી ગાંડો કે ઘેલોરે, ભક્તીં ટેક. ધાવણાપણામાં ધ્રુવજીને મળિયા મોરારી, કુખજ કૃપી કરી વહાલે પટરાણી પ્યારીરે. ભક્તીં ૧ કૌરવે કરેલાં કુર વહાલો જમીયા ન જાણી, વિદુરની ભાજી વહાલો મારો આરો-ગ્યા વખાણીરે. ભક્તિં ૨ ભલા ભલા જોગીડે પ્રભુજીનાં મુખડાં ન ભાળ્યાં, પાંડવોને ઘેર પ્રભુજીએ વાસીદાં વાળ્યાંરે. ભક્તિં ૩ ઉંચા ઉંચા આચારી કેરાં વહાલે પીધાં નહીરે પાણી, ખીચડલો ખાધો કરમાનો ઓડકાર આણીરે. ભક્તીં ૪ ભડવાડાં ભેળા વહાલો મારો રંગેથી રમીયા, કાંગુવા સુદામા કેરા વહાલો ઝડપીને જમીયોરે. ભક્તિ. ૫ સારી સારી સતિયે વહાલાજીનાં વારણાં ન લીધાં દુષ્ટ કર્મ વાળી ગુણકાને દરશન દીધાંરે. ભક્તિં ૬ શવરીનાં બોરાં સીતાપતિ જમીયારે જાચી, રૂપિરાજ કહે છે પ્રેમેથી રાચીરે. ભક્તીં ૭

ભક્તિના ભોગી દુનિયામાં વીરલારે, દેખું તિલક ને માળા વાળા તણું લાખે ન લેખુંરે. ભક્તીં ટેક. ધીરજ ધરશે કહો કુણ જનકનારે જેવી, મહેલમાં લાગી લાલ્ય તોયે કથા સુણી કેવીરે. ભં ૧ સગાળશા શેઠે અતિથીની મરજી ના ઉથાપી, ખાંડણીયે ખાંડયું કેલૈયાનું મસ્તક કાપીરે. ભં ૨ રાજ રતિદેવે અડતાળીશ ઉપોશણ ક્રીધાં, અત્યજને આપ્યાં જળ પણ પોતે ન પીધાંરે. ભં ૩ અચુરે અતીશે દુઃખ પ્રહલાદને દીધું; પણ ન વીસર્યા પ્રભુને તો કારજ સીધુરે. ભં ૪ સુદામાના છેયા તણા ગયા ભુખે પગ ભાગી, શામળિયો સખા તોયે માયા સ્વપ્ને ન માગીરે. ભં ૫ વસીષ્ઠના સો પુત્ર વીશ્વામીત્રેરે વીદ્યાર્થી, કોધ નવ કર્યો અવગુણ ઉરમાં ન ધાર્યારે. ભં ૬ ભુપતિ બીલીકણ રાક્ષસ ભેળારે રહીને, રૂપિરાજ કહે સ્વામી ભજ્યા દુખડાં સહીનેરે. ભં ૭

ભગતી વીના તો સાધન એકે નહીરે સાચું, કરી વીના વ્યાધિ ન મટે પડે વૈદુરે કાચુરે; ભગતી વીના. ટેક. ત્રણે રૂતુ માંહી તરૂતણી તપશ્યા તપાસો, સંસાર છુટે મળે નહી વૈકુંઠ વાસોરે. ભગતીં ૧ કતરાં કરોડો મધુગરી ઘરોઘર માગે, માન ગયું મટી તોય દુઃખ ભવનાં ન ભાગેરે. ભગતીં ૨ જળ માંહી જીવે વારીચર હમેશાં વસીને; પવીત્રાઈ પાળી તોય પ્રભુ મળ્યા નહી હસીનેરે. ભગતીં ૩ ગુણકા ગાવા માંહી કુણ કાઢેરે

ખામી, રાગડા કર્યાથી રીઝે નહી સીતાનો સ્વામીરે. ભકિત ૪ ઉઘે શીરે આખો દહાડો વાગોળ ઝુલે, રામજી ન રીઝે એહવે તપે ભ્રમણામાં ભુલેરે. ભકિત ૫ નોળીકર્મ નીત્યે કરે રહે ઉઘાડેરે અંગ, બ્રહ્મચારી ભલો બહેલ તોય રીઝે ન શ્રીરંગરે. ભકિત ૬ વખાર્યો ભરીને કંઠીયો રાખેરે વેપારી, રૂપીરાજ રીઝે નહી તોય કુંજબીહારીરે. ભકિત ૭

ભક્તિ વીના તો નર તારી કાયા છે નકામી, અવર ઉપાયે રીઝે નહી અંતરજમીરે. ભકિત ૮ ટેક. હરી ને હરીજન સામાં ચરણાં ન આલ્યાં, જાણી હ્યો મુળાડાં જેવાં એ તો ઝાડોનાં ફાલ્યાંરે. ભકિત ૯ પેટમાં ન પહોંચી જ્યાં સુધી પ્રભુની પ્રસાદી, રાખોડી સરીખાં રૂડાં રૂડાં ભોજનીયાં રસાદીરે. ભકિત ૧૦ ર દામોદરજીનુ દીલડામાં ધર્યું નહીંરે ધ્યાન, તેવા નર તણી છાતી જાણો પથરા સમાનરે. ભકિત ૧૧ હાથ નવ જોડયા જ્યાં સુધી સીતારામ સહામા, શખના સરીખા કર એ તો નક્કી છે નકામારે. ભકિત ૧૨ જીભડી ન જપી જ્યાં સુધી પ્રભુજીનો જપ, મીંડકના જેવા માંનો કરો મુળમાંથી કાપરે. ભકિત ૧૩ કૃષ્ણજીનાં દરશન કરવા જેનાં લોચનીયાં ન લોભે, એથી તો અંધાપો ભલો નામ સુરદાસ શોભેરે. ભકિત ૧૪ કથા નવ સુણે કાન એતો રાફલડારે કહીયે, રૂપીરાજ ભજન વીના શીઠ રોઝડાંશાં રહીયેરે. ૭

(મુમુક્ષુને વિચારવા વિષે-રાગ કાશી હોરી.)

જાણી જાણી મેંતો જાણીરે, આ તો દુનીયાં દીવાની. ટેક. પંડીત કાજી વેરાગી પુરાણી, કુણુ રાજ કુણુ રાણીરે; આતો દુનીયાં દીવાની. ૧ મુવા કોડે મનમાન્યા મોદક, જીવતાં પાય ન પાણીરે. આ તો ૨ હોળી રમે ખુબ વાટે ને ઘાટે, વહુ બધે ગામે વખાણીરે. આ તો ૩ રામ ભજે તેને નણદીરે રગોડે, ઝગોડો આરંભે જોડાણીરે. આ તો ૪ લાજ મર્યાદા તજી કરે લવરી, વેવાણુની ભલી વાણીરે. આ તો ૫ હરીગુણ ગાતાં કરે સહુ હરકત, ધંધો એ તો ધુળધાણીરે. આ તો ૬ શું સમજે રૂપી-રાજની સમશ્યા, પાપીડાં પામર પ્રાણીરે. આ તો ૭

દુરિજનના અવગુણ વિષે.

દુરિજનિયાં છોને દાઝેરે, હુંતો ન તબ્બું હરીને. ટેક. વણુ વાંકે થયાં વેરીડાં વસમાં, લવરી કરતાં ન લાજેરે. હુંતો ૧ પોતા જેવાં એ તો જાણે છે પરને, ગાલ પુલાવિને ગાનેરે. હુંતો ૨ મુનિવ્રત લેધયે તો મુરખ ગણે

છે, બોલાવા જાયે તો બાજેરે. હું તો ૩ સાચનો મારગ સમણે ન જાણે,
બેઠેલાં જુઠંને ઝાંજેરે. હું તો ૪ શાણા થઈ વળી સમજાવવા આવે, ભજન
ભડાકેથી ભાજેરે. હું તો નિર્લજ વાતમાં ધરપત નાવે, લાજે છે સંત સમા-
જેરે. હું તો ૬ ૩૬ ઈશું તોય કુકું ગણેછે, દાવો બાંધ્યા રૂપિરાજેરે હું તો.

દુરિજનિયાં દુઃખદાધરે, પ્રભુ ભજતાં પંજેળે. ટેક. પ્રહલાદજીને બરા-
બર પુણ્યા, નથી એ આજ નવાધરે. પ્રભુ ૧ પાંડવને પરિપુરણ પુણ્યા,
પાપી હતો પિત્રાધરે. પ્રભુ ૨ ભુપ વિભીષણને ભાઈ પુણ્યો, કળ્યા
હલાલા કસાધરે. પ્રભુ ૩ નાત બહાર મેહેલ્યા નરસી મેહેતાને, એવી
નાગરની ઉંઘાધરે. પ્રભુ ૪ કપટી કઠોર રાણાજીયે કીધાં, મહા દુખિયાં
મિરાંબાધરે. પ્રભુ ૫ કુંજરને પગે બાંધ્યા કબીરને, રામ ભજ્યાની
દવાધરે. પ્રભુ ૬ દુરિજનથી રૂપિરાજને દાવો, આવો અધરમી ઉજાધરે.
પ્રભુ ૭

દુરીજનીયાં જખ મારેરે, હરીજન રાખોને હીંમત. ટેક. ધીરીયે તો
ધુળધાણી કરી દે, વીકુલ ભજતાં વારેરે. હરી ૧ પાપી પોતાને પાપેરે
બળશે, અંતે હરામી તો હારેરે. હં ૨ પીતાનું વેણ પ્રહલાદે ન પાળ્યું,
બહાલીડો આવીયા બહારેરે. હં ૩ માતાનું વાયક ભરતે ન માન્યું, જાણ-
પણું હતું જ્યારેરે. હં ૪ સાચાનાં મુળ ઉડાં છેરે સંતો, ત્રીકમ રીઝશે
ત્યારેરે. હં ૫ જુઠનું ઠામ તો તરત જણાશે, ચાવું થશે દીન ચારેરે. હં
૭ રામ રીઝે રૂપિરાજને વચને, બળ જન તો બળે ખારેરે. હં ૭

(રાગ ગરબી)

ઓધા આવડલાં કુડ નતાં જાણ્યારે, છેતર્યા છોગાળે; માવે મથુરામાં
જઈ સુખ માણ્યારે. છેતર્યા ૧ જતે કીધાતા વાયદા જુઠારે. છેતર્યા ૨ હવે
કેમ આવે પ્રભુ પડ્યા ભુંઠારે. છેતર્યા ૩ ત્યાંની ભામનીયે લાલને ભર-
માવ્યારે. છેતર્યા ૪ એજ કારણથી નાથજી નાવ્યારે. છેતર્યા ૫ ખાવા પીવાનું
મળ્યું ખાંતેરે, છેતર્યા ૬ છાશ ઘેંશ મટી ત્યાં રહ્યા નીરાંતેરે, છેતર્યા ૭
નાથ કેમ થયા આવડા નમેરારે, છેતર્યા ૮ ખૂમ કેમ કરી મુણે થયા બહેરારે,
છેતર્યા ૯ હીરાવેદ હતા હતી દયા હૈયેરે, છેતર્યા ૧૦ કરી નાખ્યાં કઠોર ત્યાંને
છૈયેરે, છેતર્યા ૧૧ પ્રપંચી નારે આપ્યો પહાણો, છેતર્યા ૧૨ દાસ દુર્લભનો
વાલ્યમો રીસાણોરે. છેતર્યા ૧૩

સખી દુખડલામાં ગયાં કુલીરે, કાનજી કેમ નાવે; ભાળી કુખજને ભાન ગયા લુલીરે, અહીં હવે શીદ આવે. ૧ નથી જાતું કપટ કાંઈ કળયુરે, કાનજીં મામો માર્યાને રાજ બંધુ મળીયુંરે, અહીં ૨ સખી ભાળીયે તો ભવ દુઃખ ભાજેરે, કાનજીં હવે લાકડીને કાંબળાથી લાજેરે, અહીં ૩ આઠે પહોર જય આપણી ઉદાસીરે, કાનજીં આપણ ગડુડાં ગામડાનાં વાસીરે, અહીં ૪ શાથી રૂડું લાગ્યું મથુરામાં રહેવુંરે, કાનજીં સખી શેહેરના સુખમાં શું કહેવુરે, અહીં ૫ શામ એટલામાં શું થયા શહેરીરે, કાનજીં ગરજ મરીને વૈદ થયા વૈરીરે, અહીં ૬ દાસ દુર્લભના બહાલે મહેલ્યાં વહેતાંરે, કાનજીં સખી શરમ આવે છાપરામાં રહેતાંરે, અહીં

એવી રીતે વીણા બોલી રહી બીજરે, ગોપીયો ગુણ લ્યોને; તરત બોલી કચડાકીમાં ત્રીજરે, ગોપીયો ગુણ લ્યોને. ૧ યોગ થોડા થયા તે ઠીક જાણેરે; ગોપીયોં નકર ભારત કપાળમાં પહાણેરે, ગોપીયોં ૨ બળીરાયે બધી મેદની દીધીરે, ગોપીયોં પછે તાણી બાંધીને લાજ લીધીરે, ગોપીયોં ૩ એવી રાખજે પતીજ એની પાકરે, ગોપીયોં રહ્યું આપણને બાંધવાનું બાકીરે. ગોપીયોં ૪ આવી સુર્પનખા કુળ જોઈ ઉંચુરે, ગોપીયો; કાન કાપીયો ને નાક કર્યું બુચુંરે, ગોપીયોં ૫ હજી આપણું તો નાક મહેલ્યું આખુંરે, ગોપીયોં આવા દાખલા તે કેટલાક દાખુરે, ગોપીયોં ૬ દાસ દુર્લભનો નાથ દગાવાળેરે, ગોપીયોં એ તો કપટી જનમનો કાળેરે, ગોપીયોં ૭

ઓધા હાડીયા ઉડાડી અમે થાક્યાંરે, કાળજની કુણ જાણે; પંથ ન્યાળી ન્યાળીને નેણ પાક્યાંરે, કાળજની કુણ જાણે. ૧ ઓધા રોઈરોઈ બાંધળાં થઈશુંરે, કાળજનીં કુણ દોરશે ને દુઃખ તેને કહીશુંરે, કાળજનીં ૨ ચિત્ત ચોરીને નંદલાલ નાકારે, કાળજનીં આવા નતા જાણ્યા કાળજના કાકારે, કાળજનીં ૩ છાંય કુવા તણી કુવામાં સમાણીરે, કાળજનીં ક્રીયા જન્મ તણી ઉવડી કમાણીરે, કાળજનીં ૪ ખાલી જમનાનો ઘાટ ધાય ખાવોરે, કાળજનીં બેસે ગભસૂડાં લાગીયે શું ગાવારે, કાળજનીં ૫ ગતી ધાયલની ધાયલને સુજેરે, કાળજનીં બીજુ અજાણ્યું તે કેમ કરી ખૂજેરે, કાળજનીં ૬ ખોળા પાથરીયે લાંચ ખુબ ખાઓરે, કાળજનીં દાસ દુર્લભના બહાલમાનો લાવોરે, કાળજનીં

૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦

બહરીપતિ નાથને કર બેલી, મરી જાવુંછે મીલકત મહેલી; બહરીપતી નાથને કર બેલી. ટેક. કેના દીકરા ને કેની દારા, સગા અંતે તો સરજન-

હારા. અદરી૦ ૧ એક ઝાડે બેડી મેં તો અંખી, પળ રહીને ઉડી ગયાં પંખી. અદરી૦ ૨ એક પર્વ ઉપર મળ્યા પંથી, ઘડી રહીને બુદ્ધાં પડ્યાં ગ્રંથી. અદરી૦ ૩ સુતનું આવ્યું વંધ્યાને સપનું, કહો એ સુખ કયાં લગી ખપનું. અદરી૦ ૪ એક સાપે ઉંદરડાને સાહ્યો, એના પ્રાણનો કયાં સુધી પાયો. અદરી૦ ૫ રૂડો રાગ શરીર રૂપાણું, એ તો વીજળીનું અજવાણું. અદરી૦ ૬ રૂપિરાજ કે' વાલ્યમ રટવા, માંડય જનમ મરણ દુઃખ મટવા. ૭

અદરીપતિ નાથનું લેને જહાનું, ચોરાશીમાં પડે નહીં પાનું; અદરીપતિ નાથનું. ટેક. કંઈક ભવમાં વિકટ દુઃખ વેઠ્યાં, પણ ભગવત ચરણ ન ભેટ્યાં. અદરી૦ ૧ તેંતો અળદ થઈ ગાડી તાણી, ધાંચીને ઘેર ખેંચતો ઘાણી. અદરી૦ ૩ ભમતો વન હરણના ભવમાં, દાઝ્યો કંઈક વખત તું તો દવમાં. અદરી૦ ૩ કંઈકવાર તરૂં થઈ કંથ્યો, જીવડા તુંતો ક્યાંહિ ન જંખ્યો. અદરી૦ ૪ ખરને ભવે શોધતો ખાંચો, તોય કાગડા ચોહોડતા ચાંચો. અદરી૦ ૫ ફર્યો સાપ થઈ ઘેર ફાંસુ, તારાં ક્યાંય મટ્યાં નથી આંસુ. અદરી૦ ૬ ભુંડા અંતરમાં ઘાટ ઉઠ્યા, રૂપિરાજ કે' રામજી રૂઠ્યા. ૭

અદરીપતિ નાથની જહીક રાખો, ચિત્તમાંહિ પ્રભુરસ ચાખો. અદરી. ટેક. જેના હુકમથી વાયરો હાલે, મરજદ મુકી નવ મહાલે. અદરી૦ ૧ જેના ડરથી અમ્મળ રહ્યા દરીયા સાતે સમજીને ઠેકાણે ઠરિયા. અદરી૦ ૨ જેના ભય થકી સુરજ ભાસે, પ્રભુ ઇચ્છાએ તેજ પ્રકાશે. અદરી૦ ૩ જેના હુકમથી સરજય સૃષ્ટી, જેની ઇચ્છાથી વરસેછે વૃષ્ટી. અદરી૦ ૪ ધર્મરાજ જેની જહીક ધારે, ઇનસાફ તો અહલ ઊતારે. અદરી૦ ૫ હર હુકમથી સૃષ્ટી હરેછે, ધરણીધર ધીરજ ધરેછે. અદરી૦ ૬ રૂપિરાજ વચન દીલ રોપે, એ તો ચૌદ ભુવનમાંહી ચોપે. અદરી૦ ૭

અદરીપતિ નામ બોલે તો બસછે, મોંધું સોનાના મેરૂંથી મસછે. અદરી. ટેક. ત્રણ લોકમાં નહીં નામ તોલે, ઉપનીષદ આવન બોલે. અદરી૦ ૧ કામધેનું દુઝણું કહીયે, હરી નામ એહેવું ધર હૈયે. અદરી૦ ૨ લાભ ચિંતામણી થકી લાધે, એવું કામ સરે નામ આરાધે. અદરી. ૩ જેવી કલ્પ તરૂંછી છાયા, વેદે નામના ગુણ બતાયા. અદરી૦ ૪ નથી વડાઈ નામની નહાની, ગાય કોટી કવી અને જ્ઞાની. અદરી૦ ૫ નામનું નથી બેસતું નાણું, તને નહીં મળેરે આવું ટાણું, અદરી૦ ૬ રૂપિરાજ કે' નાથજી રીઝે, લાજ મહેલી હરી નામ લીજે. અદરી૦ ૭

(મનના રૂસણા વિષે-રાગ ધોળ.)

નરતન નગરીમાં મનભાઈ રીસાઈને બેઠા, મોટા માનેથી મનાવું હો
લાડણ્યા, આ શી આડાઈરે તારી મનડારે મારા. ૧ રામ ચરિત્ર કહો તો
રમકડાં આપું, બે ગણાં બાજીયો મંડાવું હો લાડણ્યા, આ શી આડાઈરે
તારી મનડારે મારા. ૨ તપશા નગરીના કહો તો કંદોઈ તેડાવું, પ્રેમનાં
પકવાન પડાવું હો લાડણ્યા આ શી આડાઈરે તારી મનડા મારા. ૩ થીરતા
નગરીના કહો તો થાળ મંગાવું, ભાવતાં ભોજનીયાં પિરસાવું હો લાડણ્યા.
૪ ધીરજ નગરીનાં કહો તો ધોતિયાં મંગાવું સમજણુનો જામો શીવડાવું.
હો લાડણ્યા. ૫ મોહ વેચીને કહે તો મોળીયાં મંગાવું, સુધર્મનાં છોગલાં
સોહાવું, હો લાડણ્યા. ૬ કોમળતા કેરાં કહો તો કુંડળ કરાવું, ભુક્તિની
ચુનીયો જડાવું. હો લાડણ્યા. ૭ ઉંચી સંગતની કહો તો ઉતરી કરાવું,
પુન્યનો ટુંપીયો પહેરાવું. હો લાડણ્યા. ૮ મરજાઈ કેરી કહો તો માળા
પહેરાવું, મોક્ષનો હીરલો મઢાવું. હો લાડણ્યા. ૯ બ્યાશીમી ભક્તિ કેરા
બાબુ બનાવું, રટણના રેશમે ગંઢાવું. હો લાડણ્યા. ૧૦ પવિત્રાઈ કેરી કહો
તો પુંચીયો પહેરાવું, બુદ્ધિના વેઠ બનાવું. હો લાડણ્યા. ૧૧ કપટ વેચીને
કહો તો કંદોરો મંગાવું, ચૈતનનાં મ્હોરાં ચીતરાવું. હો લાડણ્યા. ૧૨ ત્યાગ
કનકના કહો તો તોડા કરાવું, અશોકનાં અંગુઠીયાં ઘડાવું. હો લાડણ્યા.
૧૩ શાન્તિ બનાતી કહો તો મોજડી શીવડાવું, ભલપણને તારે ભરાવું.
હો લાડણ્યા. ૧૪ જ્ઞાન સ્વરૂપી કહો તો ધોડીલો મંગાવું, કરૂણાના ચોકમાં
કુદાવું. હો લાડણ્યા. ૧૫ ધ્યાન સ્વરૂપી કહો તો છત્રી ધરાવું, વિવેકને
મોતીયે વધાવું હો લાડણ્યા. ૧૬ સતસંગ સોનાનો કહો તો તકીયો ભરાવું,
નિશ્ચેની ગાદીયો નંખાવું હો લાડણ્યા. ૧૮ નહાપદ દેશેથી કહો તો હાથીડા
મંગાવું, મુક્તિનો હોદ્દો મુકાવું. હો લાડણ્યા. ૧૯ બાવન બજારે કહો તો
પુલેકું ફેરવું, અનહદનાં વાજાં વગડાવું હો લાડણ્યા. ૨૦ સુરતા નગરીની
કહો તો સખીયો તેડાવું, જ્ઞાનીનાં ગાણાં ગવરાવું હો લાડણ્યા. ૨૧ અધર્મ
દારૂની આતસ બાજી ઉડાડું, નીતિની નાયકા નચાવું. હો લાડણ્યા. ૨૨
ચારે વેદો રૂડી ચોરી રચાવું, નીવરતી નારી પરણાવું. હો લાડણ્યા. ૨૩
બહોતેર બેઠકનો કહો તો બંગલો બનાવું, સુરજની સામે સુપાવું. હો લા-
ડણ્યા. ૨૪ છએ દોષોની કહો તો ગાદી સુંપાવું, અઢારે દહતર અપાવું. હો
લાડણ્યા. ૨૫ વિચાર વાડીમાં શીળતા પાણી છંટાવું, યોગનાં ઝાડવાં રોપા-
વું હો. લાડણ્યા. ૨૬ જેમ જેમ મનાવું તેમ તેમ જોરે પડેછે, ફંદીને ઉંછુ-
કારીયું ફાવ્યું. હો લાડણ્યા. મનો ઉસ્તાદ દાસ દુર્લભને મળીયો, સતગુરૂએ
સાનમાં સમજાવ્યું. હો લાડણ્યા. ૨૮

(રાગ ગરબી-મોક્ષ વિષે)

સર્વે સગાં બહરીપતિને સંભારેરે, જેને નામે સફળ થશે જન્મારેરે;
 પુત્ર નામે ઉધર્યો અજમેળ પાપીરે, અરધે નામે ગુણિકાને મુક્તિ આપીરે.
 ૧ પ્રભુજીના નામ વડે તર્યા પહાણુરે, બહાલીડાનાં વેદ કરે છે વખાણુરે;
 એવો મહિમા નામ તણો છે અપારરે, સમજી લેજ્યો સર્વે સાધનનો સારરે.
 ૨ ગોવિંદજીએ કહી છે ગરૂડને વાણીરે, મુવા કંઠે રૂવે જે રાગડા તાણીરે;
 છાતી કુટે મસ્તક લઈ પાહાણુરે, જનારાનાં પુરણ શત્રુ એ જાણુરે. ૩
 લેંટ પડે ને આંખે આવે આંસુરે, ફંદ કરીને મુવા ને રગડે ફાંસુરે; મરના-
 રાને પરલોક માંહે દુઃખ થાયરે, વૈતરણીમાં જમડા તાણી જાયરે. ૪ સગાં
 સંબંધી સ્વારથ સાડે રૂવેરે, જનારાનું સંકટ કોઈ ન જુવેરે; મરનારાના
 કંઠે જે રોવાણાં થાયરે, લેંટ લાળના પડીયા ભરી જમ પાયરે. ૫ એવું
 સમજી રાગ તાણી નવ રોણુરે, પ્રભુજીના ચરણમાં ચિતડું પ્રોણુરે; હરીનું
 ગમતું ધારી ધીરજ ધરો હૈયેરે, કુટુંબ મળીને કૃષ્ણનાં કીર્તન કહીયેરે. ૬
 એથી થાશે મરનારાનો ઉદ્ધારરે, ધરીને નાવે આ ભવમાં અવતારરે; દુરી-
 જન નિંદા કરશે તો કરવા દેઈશુરે, લક્ષ્મીવરનું નામ અહોનિશ લેઈશુ-
 રે. ૭ ઉછીનું નાણું રાજી થઈ પાછું આપોરે, મરનારાને પરલોકે શીદને
 સંતાપોરે; પંથી મળિયાં પરબ ઉપર પીવા પાણીરે, એક ઘડીમાં પ્રિતની
 રીત વેરાણીરે. ૮ પંખીડાનુ ટોણું બેઠું તરૂં ડાળેરે, પલક રહીને આલ્યાં
 પોતાને માળેરે; સ્વપ્ના કેરા પુત્રની જુઠી સગાઈરે, મૃગજળ જેવી આ જગની
 મિત્રાઈરે. ૯ એવું સમજી અંતરે શોક ન આણુરે, બાજીગરની માયા
 મિથ્યા જાણુરે; સગાં સંબંધી ભેગાં સંસ્કારીરે, મિથ્યા માયા કુણુ પુરૂષ
 કુણુ નારીરે. ૧૦ જુઠા જગની સગાઈ તે પણ જુઠીરે, અમર કુણુ છે જાણું
 પલકમાં ઉઠીરે; શામળીયાનું સગપણ જગમાં સાચુંરે, કોડ વશા છે
 કાયાનું કાચુરે. ૧૧ સમજી એવું સીતાપતીનું લ્યો શરણુરે, જેથી મટે
 મહાદુઃખ જનમ ને મરણુરે; શરણાંગતના બેલી છે શામ સુખણુરે, કલેશ
 હરે ને તરત કરે કલ્યાણુરે. ૧૨ નમો દયાળુ દેવ કલ્યાણુના દાતારે, પિતા
 પ્રભુજી મોહન માતાને પ્રાતારે; નગદ નાણું નારાયણુ છે અમારૂંરે, વિશ્વ
 સમરધી નામ ઉપર લેઈ વારૂંરે. ૧૩ અંતસમેના બહરીપતી છે બેલીરે,
 બિરહ વિચારી મોહન દેશો માં મ્હેલીરે; ઝુંડે ગ્રહ્યા કુંજરરાયને જ્યારેરે,
 અરજ સુણીને ચઢિયા ચતુરભુજ બહારેરે. ૧૪ સુધન્વાની તેલકઢા કરી
 ટાઢીરે, વૈશ્ણવ મોટે દાનવ નાંખ્યા વાઢીરે; મચ્છાડપે નાગનાં નેતરાં કીધાંરે,
 સાગર મથીયો વેદનાં કારજ સીધ્યાંરે. ૧૫ વરાહરૂપે ધારી ડાઢમાં ધર-

ણીરે, અસુર માર્યો ઇશ્વર અદ્ભુત કરણીરે. ૧૬ નરસિંહ રૂપે સાધુ તણી
કીધી સહાયરે, વામન રૂપે બાંધ્યો પ્રભુ બળિરાયરે; ક્ષત્રી હણિયા ફરશી
લઈને હાથેરે, સીતાપતિયે વાંદર લીધા સાથેરે. ૧૭ પથરા તાર્યા બાંધી
સાગરની પાજરે, રાવણ મારી દીધું વિભિષણને રાજરે; અબળારૂપે દેવા
ને અમૃત આપ્યુંરે, કપટી દાનવે રાહુનું મસ્તક કાપ્યુંરે. ૧૮ વૈદ થઈને
આયુર્વેદ વિસ્તાર્યોરે, કશ્ન સ્વરૂપે અવનીનો ભાર ઉતાર્યોરે; ઉદ્ધવ અર્જુન
પ્રત્યે પ્રકાશ્યું જ્ઞાનરે, જ્યેષ્ઠી મટે મોહ મમત અભિમાનરે. ૧૯ કપિરૂપે
માતાનું અજ્ઞાન કાપ્યુંરે, પૃથુ સ્વરૂપે ધર્મનું થાપન થાપ્યુંરે; દત્તગુરૂજી
જદુરાયને જ્ઞાન દીધુંરે. હંસ થઈને પાણી તજી પય પીધુંરે. ૨૦ હયગ્રીવ
રૂપે હૈત્ય હણ્યો દીનાનાથેરે, સનકાદિક તો ચારે ફરે છે સાથેરે; બ્રહ્મચારીનો
વેશ ધર્યો ભગવાનરે, નારદ રૂપે વેદાંતનું વાળ્યું વાનરે. ૨૧ વેદની શાખા
વ્યાસ રૂપે વિસ્તારીરે, પરમહંસની દ્રઢતા ઋષભદેવ ધારીરે; બુદ્ધ સરૂપે
અસુરોનું પરાક્રમ બાળ્યુંરે, જગન સરૂપે પુત્ર પ્રભાણે જગ પાળ્યુંરે. ૨૨
નરનારાયણ રૂપ ધર્યું બહુ નામીરે, તપશા કરવા બેઠા ત્રિલોકના સ્વામીરે;
ઉંઘ અહાર ને સ્ત્રી એ ત્રણનો અભાવરે, સ્વામી એવો રાખોછો સહેજ
સ્વભાવરે. ૨૩ કળિબુગ અંતે કલંકી થશે સુખકારીરે, શુરવીપ્રના શત્રુને
દેશેા સંહારીરે; જ્યારે જ્યારે અધર્મનું બળભેરે, પાપીડાંનો પંથ પાધરો
વામેરે. ૨૪ ત્યારે ત્યારે આપ ધરોછો અવતારરે, અધર્મ ટાળી સુધર્મ
થાપોછો સારરે; વારી જાઉંરે બહાલીડા વૈકુંઠ વાસીરે, નમો નમોજી અલખ
પુરૂષ અવિનાશીરે. ૨૫ નમો નમોજી હરિજનના હિતકારીરે, નમો નમોજી
અવતારના અવતારીરે; નં ભુધર બ્રહ્મણ્ય દેવરે, નં સુરવર મુનીવર
સેવ્યરે. ૨૬ નં વિશ્વંભર વિશ્વેશરે, નં શારંગપ્રાણી સુરેશરે; નં
સદ્ગુણના પ્રભુ સિંધુરે, નં દામોદર દીનબંધુરે. ૨૭ નં પતિતપાવન
કારીરે, નં ગોવિંદ ગિરિવરધારીરે; નં અનંત લોચન ઇશરે, નં જીગ-
જીવન જગદીશરે. ૨૮ નં અખિલ જગ આધારરે, નં કોટિભુવન
કરનારરે; નં સતચિત આનંદરૂપરે, નં ભુધર ભક્તના ભુપરે. ૨૯ નં
વિશ્વથી વેગળો વાસરે, નં પ્રેમીજનને છો પાસરે; નં પરબ્રહ્મ અક્ષર
પારરે, નં ભાવનથી છો બહારરે. ૩૦ નં બળવંત બેલીછો બાપરે, નં
ટાળી દો ભવના તાપરે; નં અહારમાં છો અગમ્યરે, નં સંત પ્રસંગે
સુગમ્યરે. ૩૧ નં દુરિજનથી છો દુરરે, નં ઝીણામાં ઝીણા જરૂરરે; નં
મેરૂ થકી પણ મોટારે, નં બળને તો લાગો છો ખોટારે. ૩૨ નં ઇશ્વર
અંતરજામીરે, નં શેષ મહેશના સ્વામીરે; નં અવગુણ કોટી અમારારે,

નં સદ્ગુણ સર્વે તમારારે. ૩૪ નં નાથ નિરંજન નિત્યેરે, નં પરખોછો અંતરની પ્રીતરે; નં વડાઈ આપની વિચારેરે, નં ત્રિકમ ભવજળ તારેરે. ૩૫ નં પુરણ કીધી ચોપાઈ-જે કો (આ પદ) ગાશેરે, પ્રભુ રામાનંદનો પ્રસન્ન થાશેરે.

(જ્ઞાનીને ગુરૂ કરવા પણ માયાનો ડોળ દેખીને રીઝવું નહીં તે વિષે-રાગ ધોળ.)

વીરા વસ્તુ વિચારીને બહોરિયે, પરિણામે પરમસુખ થાય; રૂપે નવ રીઝીયે. સાવધાન થઈ ગુણ શોધીયે, જેથી પોતાનો અવગુણ જાય. રૂપે નવ રીઝીયે. ૧ ઈંદ્રવરણાં કેસર જેવાં આપતાં, આખી જોતાં તે વિષ જેવી ચીજ; રૂપે. ધોળિ ધરતી જેઠ ધોરિ જોતર્યા, વાવ્યા કેડે બોવાણું છે બીજ રૂપે. ૨ દેખ્યું દુધ આકડિયાનું ઉજળું, પીતાં વાંત છુટી ગયા પ્રાણ; રૂપે. શીળી છાયા જેઠ કર્યો સાથરો, મેણો ચઢિયો ને મળિયું મસાણ. રૂપે. ૩ વણી મહેનતે ઉછેરી ઘોડલી, જાણી પંચકલ્યાણીની જોડ; રૂપે. પરદેશી મળ્યો કોઈ પારખું, ખોળિ દેખાડી ચોરાશી ખોડ. રૂપે. ૪ જાણ્યું સોનાની લાધી છે સાંકળી, આથી સરશે કાઠે માઠે અર્થ; રૂપે. જીવ જેવી જતન કરી જાળવી, તાવિ જોતાં પિતળ થયું તર્ત. રૂપે. ૫ અજાણ્યાં પંખી જઈ ખેડાં આકડે, કેરીયો જેઠ વશિયાં વાસ; રૂપે. ચાર પખવાડિયે ભરી આંચડિ, તુર દેખીને પામીયાં ત્રાસ. રૂપે. ૬ ખપ હોય તો વિવેકથી ખોળીયે, પછી ગુરૂ વચનામૃત પીજે; રૂપે. વીરા હ્યુંરે વિવેકનાં વારણાં, રૂપીરાજ કે' રામજી રીઝે. રૂપે. ૭

ડોળ દેખી વડાઈ ન દાખીયે, ગુણ જોતાં પડી જાય ગમ; ભુલાશો નહિ ભરમથી. કૈક દુંગી કરે ધ્યાન ધુતવા, શીળ સંતોષતા લેઈ સમ. ભુલાશો નહિ ભરમથી. ૧ હંસ જાણી પુજા કરી હેતમાં, મહેલી આગળ મોતીની માળા; ભુલાશો. ધ્યાન મંધ્યે માછલડીની ધાંખના, ચટ વરતાણા બગલાના ચાળા. ભુલાશો. ૨ જળ જાણ્યું ગંગાજના ઘાટનું શીશી પીધી કરીને સનેહ; ભુલાશો. એક પળમાં પડી ગયું પારખું, દાડ ચઢિયો બગડીયો છે દેહ. ભુલાશો. ૩ લીંડી પીંપરમાં ભળી લીંડીયો, ઝીંણી નજરે ભુવે તો જણાય; ભુલાશો. પેટ ચઢશે રગડશે એ રોગીને ખોળી જોયા વિના શીદ ખાય. ભુલાશો. ૪ સારી સાકર જાણીને સંઘરી, દીલ હરખ્યું ને ડોલાવી ડોક; ભુલાશો. ફકી જોતાં ફટકડીનો ફકડો, લાગી વરવી ને હસિયા છે લોક. ભુલાશો. ૫ હીરો જાણી જતન કર્યું હેતમાં, બહુ શોભીતો બીલોરી પહાણો; ભુલાશો. ઝવેરી ઘેર લઈ ગયા જ્યાહરે, વાલ ત્રાંખાને મુલે વેચાણો.

ભુલાશોં ૬ ત્રણ વાર તપાસીયે તોલડી, ત્યારે નક્કી નિરાંતજ થાય; ભુલાશોં ૭

૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭૭

(કપડીના ગુરૂને ઓળખવા વિષે.)

કણ ચરવા ટોળે મળ્યાં કોગલાં, ઝટ નાખી છે ઉપર જાળ; અધરમીનો આશરો. ઉડે તોય ઉડાય ન આપેથી, પાણિ પહેલી ન અંધાય પાળ. અધરમીનો આશરો. ૧ દુંગાનું વહાણ દરિયાને કાંકડે. ભાવ દેખાડી ભલ-પણ ભાખે; અધરમીનો આશરો. વચ્ચે લેઈ જઈ થોભાડે વહાણને, લુટી લેઈને દરિયામાં નાખે. અધરમીનો આશરો. ૨ પશુવાતીયે બોકડા પાળિયા, સારા સાચવીયા ભાવસોત; અધૃં રાંચેડું ધારી બોકડાં રીઝીયાં, ઈંદને દિને મળિયું છે મ્હોત. અધૃં ૩ કાંશિયા તણું મંદર કુટડું, સારી રીતે કર્યો સતકાર; અધૃં પ્રેમ દેખાડી ભોજન પીરસ્યાં, માંહી ખવરાવ્યો સોમલખાર. અધૃં ૪ વીણાજંતર લેઈ વન પારધી, રૂડી રીતે આલાખ્યો છે રાગ; અધૃં મોહ પામીને આવીયાં યુગલાં, તીખે બાણે થયાં તન ત્યાગ. અધૃં ૫ પહેર્યું કેદાર કંકણ કોટ્યમાં, મનીષાઈને મળિયું છે માન; અધૃં ભરૂંસો દઈ ઉંદર ભોળવ્યા, દેવા માંડ્યાં છે મ્હોતનાં દાન. અધૃં ૬ ભટ્ટ પંડિત બાવાને ભેખમાં, કહેડ બાંધી ફરે કળિકાળ; અધૃં રૂપિરાજ કે' વાંચશે વિરલા, જેને જાળવશે જગપાળ. અધૃં. ૭

(સતગુરૂને ઓળખવા વિષે.)

નવ જાળ ઝબકડીથી જામની, રવિ પ્રગટે રહે નહિ રાત; ગુરૂ એવા ગોતીયે. બોધ સુણતાં કરમ બળે બાપડાં, ઝટ બોવાય જીવની જાત; ગુરૂ એવા. ૧ પણ એકમાં પારસ પરસતાં, હથિયારનું થઈ જાળ હેમ; ગુરૂ. માયા પડદો મટાડીને મેળવે, કમળાપતિ કુશળખેમ. ગુરૂ. ૨ એક અગર-ચંદનનેરે આશરે, તરૂં થઈ જાળ ચંદન તુલ્ય; ગુરૂ. એમ સતગુરૂ શરણેથી સહેજમાં, ભવ સંભવની ટળે ભુલ્ય. ગુરૂ. ૩ આવી પાંખો ધયળ લાગી ઉડવા, સાચો મળીયો છે ભમરીનો સંગ; ગુરૂ. બ્રહ્મમંત્રે કરી પરિબ્રહ્મને, ઓળખાવીને આપે ઉમંગ. ગુરૂ. ૪ મણિદીપ મંદિર માંહી મેલીયો બારે માસમાં કદી ન બુઝાય; ગુરૂ. દીલમાં થાય જ્ઞાનનો દીવડો, માયા અંધારૂં જોતામાં જાળ. ગુરૂ. ૫ એકવાર અમૃત ગળે ઉતરે, મરવાની મટી જાળ બીક; ગુરૂ. કાળ મર્મ હવે મને શું કરે, મારો નાથ ફરે જે નજીક. ગુરૂ. ૬ ચઢે બ્રહ્મ ખુમારીની ભાવના, ટળે લોકડીયા તણી લાજ; ગુરૂ. દુર માયાનું મંડળ દેખીયે, રૂંદે વાસ કરે રૂપિરાજ. ગુરૂ. ૭

(રાગ કાશી-સુમુક્ષુને બોધ વિષે.)

ભજન કર ધીરજ ધારીરે, ભજન કર. ટેક. ધીરજ ધરી પ્રહેલાહ પ્રથમથી, પ્રભુજીયે ચિંતા કરી પરીરે; ભજન કર. ભજન કર ધીરજ. ૧ ધીરજ ધરી ભુપાળ બીલિપણ, રઘુવર જઈ લીલા લહેર કરીરે; ભજન કર. ભજન. ૨ ધીરજ ધરી રાજ કુપહની દીકરી, અસુરોના હાથ થકી ડિગરીરે; ભજન કર. ભજન. ૩ ધીરજ ધરી હરિશ્ચંદ્ર ધરાપતિ, ફરીને ધમે રદ્ધાજ કરીરે; ભજન કર. ભજન. ૪ ધીરજ ધરી પૃથ્વીપતી પાંડવ, ભંડાર સુખના લીધાજ ભરીરે; ભજન. ૫ ધીરજ ધરી વળી વીપ્ર સુદામે, હાથમાં આવ્યો હીરો હરીજ હરીરે; ભજન કર. ભજન. ૬ ધીરજ રીઝે રૂપિરાજ રઘુવર, ધીરજ ધરી તો તરી શવરીરે; ભજન કર. ભજન. ૭

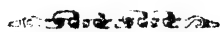

ભજન કર સતગુરુને શરણેરે ભજન કર. ટેક. સતગુરુની સર્વોપરી સમઝણ, ભારત વેદ પુરાણ ભણેરે; ભજન કર. ભજન. ૧ સતગુરુના પરતાપે સહેજમાં, બોબડો પંડિતરાજ બણેરે; ભજન કર. ૨ સતગુરુનો ઘડિ એક સમાગમ, કોટિ જનમનાં પાપ હણેરે; ભજન કર. ભજન. ૩ સતગુરુ દરશનથી પરસન છે, ત્રિભુવન નાયક દેવ ત્રણેરે; ભજન કર. ભજન. ૪ ગુરુ ગોવિંદ વચ્ચે નહિ અંતર; જ્ઞાન ગઢી ઘડિમાંહિ ચણેરે; ભજન કર. ભજન. ૫ સતગુરુનું શરણું દાતરડું, લાખ જનમનું પાપ લણેરે; ભજન કર. ભજન. ૬ બલીહારી રૂપિરાજ ગુરુપર, ગોવિંદને ગુરુ તુલ્ય ગણેરે; ભજન કર. ભજન. ૭

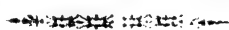
સુમુક્ષુને વિચારવા વિષે.

આણસમજી બહુ સાધન આહરેરે, ત્યમ ત્યમ મનમાં વળગે મેલ હો લાલ; મારગ ન્યારો છે મોક્ષનોરે. ટેક. ખેપ કરે પણ ત્યાંનો ત્યાં ફરેરે, જેવો ધાંચી કેરો બેલ હો લાલ; મારગ ન્યારો છે મોક્ષનોરે. ૧ વનમાં વાસ કરે છે વાંદરાંરે, શરીરે વેઠે તાપ ને શીત હો લાલ; મા. એ રીતે નર વનમાં આથડેરે, કયમ કરી પ્રગટે પ્રભુથી પ્રીત હો લાલ. મારગ. ૨ રાસભ રોજ આળોટે રાખમાંરે, સમજણ નાવે નાવે સાન હો લાલ; મારગ. જળમાં વસે હજારો જીવડાંરે, ઘટમાં પ્રગટે નહીં કાંઈ જ્ઞાન હો લાલ. મારગ. ૩ નારી વેષે ફરે બહુ ફાતડારે, હરીથી છેટું ગાડિ હજાર હો લાલ; મારગ. નરનો વેષ ધરે કંઈક નારીયોરે, એથી કયમ રીઝે ક્રીરતાર હો લાલ. મારગ. ૪ ચરણો હરિયે આપ્યા ચાલવારે, તીરથ કરવા તરવા ભવ હો લાલ; મારગ. મુરખ ઉભા રહી દુખમાં મરેરે, નારાયણ તો મળિયો નવ હો લાલ; મારગ. ૫ કિરિયા કરવા કર હરિયે કર્યારે; અક્રૂડ રાખે હાથ અબાણ

હો લાલ; મારગ. ખરડી ગુહા રહે ખરની પેઢેરે, ન પડે ધશ્વરની ઓળખાણ હો લાલ. મારગ. ૬ હરિગુણ ગાવા જીભ હરિયે રચિરે, મુનિવ્રત લેઈ ફરે કંઈક મુઠ હો લાલ; મારગ. રચના રૂઢે ધરે રૂપિરાજનીરે, આતો જ્ઞાન અર્થ છે ગુઠ હો લાલ. મારગ. ૭

મધુગરી શ્યાન ધરોધર માગતારે, આખા કુળનો એજ અભ્યાસ હો લાલ; વૈકુંઠ મારગ છે વેગળોરે. માનુનિ ત્યાગે છે મોરડારે, મરઘડાં જાગે ખારે માસ હો લાલ, વૈકુંઠ મારગ છે વેગળોરે. ૧ દંડવત કરતા દીઠા કાતરારે, બગલાં ધરે અડગ થઈ ધ્યાન હો લાલ; વૈકુંઠ. ગાડર ઊન મુંડાવે અંગનીરે, એથી શીઘ્ર ધરો અભિમાન હો લાલ. વૈકુંઠ. ૨ માકુવા તણા મંડાણમાંરે, રાત દિવસ પોકારે રામ હો લાલ. વૈકુંઠ. ગુણકા કરે રૂપાળાં ગાવણારે, કુંભીપાકે જવાનાં કામ હો લાલ. વૈકુંઠ. ૩ યોગીવેશ ભવેયા યોગવેરે, ખળ થઈ અંગ લગાવે ખાખ હો લાલ. વૈકુંઠ. ગંગાએ નહાવા જાય છે ગંડીયારે, ઉંઘે અંતરનો અભિલાખ હો લાલ, વૈકુંઠ. ૪ કવિજન ગીત બનાવે કારમાંરે, સુંદર મુર્તી ઘટે શિલાટ હો લાલ; વૈકુંઠ. પંડિત પોથી વાંચે પેટનીરે, અંતરે રળવા તણા ઉચાટ હો લાલ. વૈકુંઠ. ૫ નાગાં રાંચ ફરે છે રાનમાંરે, ભાસે બાળકને સહુ બ્રહ્મ હો લાલ; વૈકુંઠ. વૃક્ષને તપશ્યાને વૈરાગ્યછેરે, એથી કાંઈ બળે નહીં કર્મ હો લાલ. વૈકુંઠ. ૬ મનનો ગુરૂ થયા વિના માનવીરે, રખડે રોજ સરીખો થઈ હો લાલ; વૈકુંઠ. રચના રૂઢે ધરે રૂપિરાજનીરે, તેને ભવની ભાવડ ગઈ હો લાલ. વૈકુંઠ. ૭

મોક્ષદાતા સત પુરૂષનાં લક્ષણ વિષે.

સતગુરૂ ભેટે તો સહેજમાંરે, આવે ભવસાગરનો અંત હો લાલ; સતગુરૂ લક્ષણ એ સાંભળોરે. શમણે આવે તે સહેજમાંરે, સમજણ દેધને કરી દે સંત હો લાલ, સતગુરૂ લક્ષણ એ સાંભળોરે. ૧ પારસ હેમ કરી દે પલકમાંરે, ટળી જાય એક લહરકે લોહ હો લાલ; સતગુરૂ. કોટિક ભવની ટાળે કુમતીરે, મટે મમતા માયા મોહ હો લાલ સતગુરૂ. ૨ પ્રભુ સમરણમાં જેને પ્રેમછેરે, ઈંદ્રીજીત અકોધી અકામ હો લાલ; સતગુરૂ. ધર્મ સનાતન ઉપર ધારણારે, જેને લાલચ લોભ હરામ હો લાલ. સતગુરૂ. ૩ જીવ ધશ્વર ને માયા જીનુવાંરે, ચોખી રીતે સમજે ચોજ હો લાલ; સતગુરૂ. ભક્તી કરી જાણે નવ ભાતનીરે, બાળે હુંપદ કેરો બોજ હો લાલ. સતગુરૂ. ૪ વરતી રહે સદા વૈરાગનીરે, પર ઊપકારી પરમ દયાળ હો લાલ. સતગુરૂ. ક્ષમા ખડગ ધીરજની દાલડીરે, વાઢે અજ્ઞાન ફોજ વિશાળ

હો લાલ; સતગુરુ. ૫ શિખગુણ સતવાદી સંતોષિયારે, અધરમ ટાળ્યા ઉપર તાન હો લાલ; સતગુરુ. નિર્મળ નિરમાની નિસવાદીયારે, દીન બેઈ આપે અભયપદ દાન હો લાલ. સતગુરુ. ૬ જેને શોક હરખ સરખાં થયાંરે, સરખાં આદર ને અપમાન હો લાલ; સતગુરુ. રચના રૂઢે ધર રૂપિરાજનીરે, તેને મળશે ગુરુગમ જ્ઞાન હો લાલ સતગુરુ ૭

(રાગ ગરબી.)

દુનિયાં રૂઠીને શું કરશે, પ્રભુ જેના બેસી; કોઈના માર્યા કેમ મરશે, પ્રભુ જેના બેસી. ટેક. લાખાગૃહમાં પુર્યા પાંડવને, કૌરવે લાલ્ય કરેલી પ્રભુ. ૧ ચંદ્રહાસ કેરી બહારેરે ચઢિયા, વિષ ફેડી વિષયા લખેલી. પ્રભુ. ભસ્માં-ગદના ભવાનીને માટે, શામળીયે કીધી શેલી. પ્રભુ. ૩ શીતળ જેવી સુધન્વાની કાઢી, તેલ કઢા ઉકળેલી. પ્રભુ. ૪ અંબરીખને આપોઆપ ઉગાર્યા, દુર્વાસાને લહાય બેલી. પ્રભુ ૫ હરિશ્ચંદ્રરાયની હરકત જાણી, બાજી સુધારીરે છેલી. પ્રભુ. ૫ દુરિજનિયાં રૂપિરાજને દુભે, તેમ તેમ આનંદ હેલી. પ્રભુ. ૭

૩૩૩૩૩૩૬૬૬૬૬૬

દુરિજનિયાં કેમ ડરશે, અનાદિનાં અવળાં; માથાં કુટી કુટી મરશે, અનાદિનાં અવળાં. ટેક. સીતાને સંતાપી વનમાં વળાવ્યાં, ઠાર્યા એવાં એ તો ઠરશે. અનાદિનાં ૧ જ્યારે ઉગે ત્યાં તો જરીયે ન વાવે, ખારોડ ધરતીમાં ધરશે. અનાદિનાં. ૨ સંત અસંતની શીત ન સમજે, આડે ધોડેથી ઉચરશે. અનાદિનાં. ૩ સવળા ઉપાયનો સંગ ન કરે, અવળો ઉપાય આદરશે અનાદિનાં. ૪ તુચ્છમતિ પશુ પુછ વિનાનાં, ડાપણમાં પુલ્યાં ફરશે. અનાદિનાં. ૫ ગોવિંદ સરખા ગુરુને ન ગાંઠે, કોડેથી કીરતિયો કરશે. અનાદિનાં. નાજ ગમે રૂપિરાજની નજરે, હૈયોની ઓધે ઉતરશે. અનાદિનાં.

—

ચારે જુગમાંરે ચાવા અધરમી અનાદિ, આગળાં ચાવા ચાવા અધરમી. ટેક. પહેલા જુગે હીરણ્યાકંસ પાપી, ધરમીને ધાતારે ખાવા; અધરમી. ૧ ત્રેતામાં રાવણે ત્રાસ પડાવ્યા, દશરથને ઘેર દાવા. અધરમી. દ્વાપરમાં ફરયાં હૈયોનાં ટોળાં, સંતોને ત્રાસ પડાવા. અધરમી. ૨ દ્વાપર અંતે થયો દુરયોધન પાંડવને ઝેર પાવા. અધરમી. ૪ કંસ શિશુપાળ કૌરવ કેશી, લાગિયા ધરતી ધુલવા. અધરમી. ૫ કળજુગમાં પણ કૌરવ જેવા બહુ ફો બાપુ ને ખાવા. અધરમી ૬ ચારે જુગે રૂપિરાજ તણા ચોર, અધરમને ઉપજવા. અધરમી.

—

સંતના ત્રીશ લક્ષણ વિશે.

દયાવાન^૧ નિરમાન^૨ ગુણ દીનનારે, પવિત્રાઈ ધંદ્રિજીત^૩ ને અઠોધ; શુભ
લક્ષણથી ઓળખી દ્યો સંતનેરે. નિરલોભ શોકરહિત^૪ ને સંતોખિયારે;
બળે હુંપદનાં મૂળ એવો બોધ^{૧૦}, શુભ લક્ષણથી ઓ. ૧ શશી બરાબર
શીતળ સ્વભાવનારે, ક્ષમા ગુણવંત^{૧૧} પૃથ્વી પ્રમાણ. શુભલક્ષ. નિત્યનિમિત્ત
કર્મ કરે નિર્મળારે, મુખે પોતાનાં કરે વખાણ. શુભલક્ષણ. ૨ પુરી તાળી
લાગી પાંચમા વૈરાગથીરે. પરધન જેને પથરા સમાન; શુભ. પરનારી
જેને પોતા કેરી ભાવડીરે, ગળે દેહાભિમાન એવું જ્ઞાન. શુભ. ૩ કામકાજમાં
હરેક વાતચીતમાંરે, ધીરજ વિંગીવિવેકને વિચાર. શુભ. ૪ કામકાજમાં
સમરણ ગુરૂ સેવનારે, વળી અર્ચન ભક્તીનો અધિકાર. શુભ. ૪ છઠ્ઠી
વંદનને દાસભાવ સાતમીરે, સખા આડમી છે ભક્તિ ખાંડાધાર; શુભ.
છેલ્લી આત્મનિવેદન તારે સર્વનેરે, સંત તરી જાય સહેજમાં સંસાર. શુભ.
૫ ત્રીશ લક્ષણ સોહામણાં સંતનાંરે, એના સંત એનો હરીના સમાન;
શુભ. એના દર્શનથી દોષ સઘળા ટળેરે, પુન્ય પ્રાગરાજ ત્રિવેણીસેં પાન.
શુભ. ૬ એકલસંગી મહારાજના આશરેરે, એવા કરે આ સમે અનેક;
શુભ. રૂપિરાજ કેરા સંતની એ રીત છેરે, ટાળે ચૌરાશીનાં દુઃખ એવી
ટેક. શુભ. ૭

(રાગ ગોડી.)

ધર્યો મહેલ જેને થઈ ગઈ ગોડી, ધર્યો મહેલ. ટેક. ચાર પહોર કરી
પેટની ચિંતા, પંખીડાં વળ્યાં ચારો છોડીરે. ધર્યો. ૧ નસીએ લખેલા થકી
અધિકું મળે નહી, દીન થઈ શીદ મરે દોડીરે. ધર્યો. ૨ મિલકત મહેલીને
જીવુંરે જીવડા, સંગે તો નાવે એક કોડીરે. ધર્યો. ૩ ભગતી ભજન તણી
દિશા ભુલીને મૂરખ ગયો દીશ મોડીરે. ધર્યો. ૪ સંત સમાગમ કરરે શુરો
થઈ, આળસ રાખશે ઓડીરે. ધર્યો. ૫ ભાન વિના તને ભવમાં ભભાવે.
આશા ને ત્રાસની ભેડીરે. ધર્યો. ૬ અંતરયામી દાસ દુર્લભનો સ્વામી,
તેના ગુણ ગા તન તોડીરે. ધર્યો. ૭

દોહલી વેળાના બેલી દીનાનાથ દાતા. ટેક. જન મનરંજન નાથ નિરંજન, ભવભય ભંજન બ્રાતારે. દોહલી. ૧ જગમાં અસુર જેવા તજે છે તમારી સેવા, ભવો ભવ હેવા અથડાતારે. દોહલી. ૨ કોઇથી કળાતા નથી ભણ્યાથી ભણાતા નથી, અસુરોથી ઓળખાતારે. દોહલી. ૩ નટવરનાગર શુભગુણ સાગર, ત્રીકમ મુનિવર ત્રાતારે. દોહલી. ૪ હે દીનબંધુ હે કરુણાના સિંધુ, ભકતવત્સળ પિતુ માતારે. દોહલી. ૫ હે ભવતારણ અધમ ઊધારણ, ધર્મના ધારણ ધાતારે. દોહલી, ૬ અંતરયામી દાસ દુર્લ્લભના સ્વામી, સેવકને કરો શાતારે. દોહલી. ૭

હરિ નારાયણ સગાછો હમારા. ટેક. સ્વારથીયો સંસાર સકળ છે, માતા ને પિતા સુત દારારે; હરિ. ૧ ગરભ સમે પ્રભુ જ્ઞાન પ્રકાશ્યું, જઠરાથી જળવનારારે. હરિ. ૨ પ્રાણપતી પુરુષોત્તમ એક પળ, નેણાંથી નવ રહો ન્યારારે. હરિ. ૩ તન મન ધન અર્પણ છે તમને, પ્રાણથી પ્રીતમ પ્યારારે. હરિ. ૪ સુખસાગર એક આપનું શરણું, બીજે તો સુખના ઉધારારે. હરિ. ૫ શરણાંગત વત્સળ સત્યસિંધુ, ખળજનને બહુ ખારારે. હરિ. ૬ દાસવત્સળ દુર્લ્લભના દીલની, પ્રીતડી પારખનારારે; હરિ. ૭

મને તો તમારો મોટો ભડંસો મોરારી. મને તો. ટેક. જનમ ધર્મો મહોર રોજી જગાવો, પછે પ્રગટે દુધાધારીરે. મને તો. ૧ વિશ્વંભર વહાલા બિરદ તમારું, નામ ઊપર જાઉં વારીરે. મને તો. ૨ જળ પહાડ પવનનારે પ્રાણી, સરવેને પોંખોછો સંભારીરે. મને તો. ૩ શરણાંગત કેરા છો બેલી, સેવકને સુખકારીરે. મને તો. ૪ શવરી મુદામા વિદુરનારે વહાલા, અડતામાં અહલ્યા ઉદ્ધારીરે. મને તો. ૫ અસુર સભામાંથી અબળા ઉગારી, લાજભેર પાંડવ નારીરે. મને તો. ૬ ગોડી સમે દુર્લ્લભનારે ગીરવા, પ્રહલાહ વિપત્તિ વીધારીરે. મને તો. ૭

(રાગ ધુન્ય.)

આવો સંતો ઉમંગે ધુન્ય આહરિયે, ધુન્ય આહરિયે ભવજળ તરિયે આવો. ટેક. વિટભુગને પણ પંચ વિષય છે, એ સુખમાં શું પચી મરીયે. આવો. ૧ વણ મતીયાં દુનીયાંની વાદે, ફોગટ ફેરા ના ફરીએ. આવો. ૨ સંત સમાગમ દેવને દુર્લ્લભ, કોડે કોડે જરૂર કરીયે. આવો. ૩ ધુન્ય સમે ઠગ લોક અધરમી, દોડી પડે દુઃખને ફરીયે. આવો. ૪ રૂડું કરતાં રૂડું ભલે કહેતો, દુરિજનિયાં થકી શીઠ ડરીયે. આવો. ૫ જોટલી વાર સંભારીયે

શ્યામને એટલા આપણ સંભારીયે. આવો. ૬ દેવ રીઝે દાસ દુર્લભ કેરો,
વાચક એવાંરે વાવરીયે. આવો. ૭

નંદલાલા અમે તો તારાં દાસડિયાં, વ્રજબહાલા અમે તો તારાં દાસ-
ડિયાં, હરિહરિની પુરો આસડિયાં. નંદલાલા. ટેક. જે મુખે નામ નહી પ્રભુ
તારૂં, એ મુખ ઉપર ખાસડિયાં. નંદલાલા. ૧ નામ પ્રતાપથપ્રી જમ ત્રાસે,
કળિબુગ લે મુખે ધાસડિયાં. નંદલાલા. ૨ રટન કરતાં વીને દિન રજની,
દિન દિન કરતાં માસડિયાં. નંદલાલા. ૩ નામ ભુલાવે ભેગાં થઈ નુધરાં,
તો અમને પડે ત્રાસડિયાં. નંદલાલા. ૪ પ્રેમને આધીન ગોપીના પ્યારા,
પ્રેમને વશ રમ્યા રાસડિયાં. નંદલાલા. ૫ નવધામાં લાગી પુરણ લગની,
આઠે પહોર એ અભ્યાસડિયાં. નંદલાલા. ૬ જનમો જનમ દાસ દુર્લભ
જાયે, વૈશ્ણવમાં દેજ્યો વાસડિયાં. નંદલાલા. ૭

રાખો રાખો શરણે હવે શામળિયા, હરિ હરિ શામળિયાજી છો બહુ
બળીયા; રાખો રાખો. ટેક. શેષ મહેશ વડા તુમ શરણે, શરણ વિના કાળે
સહુ ગળિયા. રાખો. ૧ ધ્રુવ પ્રહલાદ જનક સનકાદિક, શરણ થકી સવળા
વળિયા. રાખો. ૨ પોતાના જોરે માયા તરે પ્રાણી, શ્રવણે નથી કોઈ સાંભ-
ળિયા. રાખો. ૩ ગીધ કપી ગુણીકા ગજ ઉપર, ધન્ય પ્રભુજી અઢળક
ઢળિયા. રાખો. ૪ અકળ સ્વરૂપ સકળ અવતારે, કુડમતિયે કદી ન કળીયા.
રાખો. ૫ સહાય કરો શરણાગતની પ્રભુ, મુળથી દાખલા બહુ મળિયા.
રાખો. ૬ મહેર કરી દાસ દુર્લભને મોહન, પુરવના વચને પળિયા. રાખો.

બોલો બોલો જય જય બહરીશ્વરની, બહરીશ્વરનીરે મુનીશ્વરની બોલો
બોલો. ટેક. જય જય મચ્છ કચ્છ જય નરહરી, જય જય ધરણીશ્વરની
બોલો. ૨ જય જદુનાથ બુદ્ધ જય કલંકી, રૂપલ કપિલ રૂપીશ્વરની બોલો.
૩ જય નારદ જય વ્યાસ વિશારદ, જય મોહની મુક્તીશ્વરની. બોલો. ૪
જય પૃથુરાજ જગન જગકર્તા, જય જય દત્ત યોગીશ્વરની. બોલો. ૫ જય
હયગ્રીવ જય હંસધનંતર, સનકાદિક શૃંગીશ્વરની. બોલો, ૬ કરબેડી
જય જય કહે જુમખ, જય જય જય તપસીશ્વરની. બોલો. ૭

(સંતના મહિમા વિષે-રાગ ધોળ.)

સંત કલ્પતરૂ શીતળ છાયા, બળતા જીવડલાના તાપ બુઝાયા; અલખ
નિરંજન આપે તિહાં આયા, તો વૈરાગનો વાય વાયરોરે. ૨ સતસંગ નિર્મળ

ગંગા સોહાવે, મધ્યમ નીર તેમાં મળી જાયે, તે પણ ગંગા સ્વરૂપ કહાવે, તો બલીહારી સંતના બિરુદનરે. ૨ શતસંગ નૌતમ નાવ અમારે, આવી ચઢે કોઈ ઊભું છે આરે; આંધળાં પાંગળાં પાર ઉતારે, તો ભવ દરિયા તણો ભય મોરે. ૩ કામધેનુ મારાં સાધુડાં કહીયે, સેવતાં સકળ મનોરથ લહીયે; જીવ મટી શિવ સ્હેજમાં થઈયે, તો રીદ્ધિ શિદ્ધિને શું કીજીએરે. અગર ચંદન મારા સાધુ ઉદાસી, વનકટી થઈ જાય ચંદન ખાસી; ના જીવે મક્કા મથુરાં કે કાશી, તો એરંડ વાંસ અભાગીયારે. ૫ સંત પારસ-મણી જગત સકળમાં, સાચેથી સેવા કે સેવોરે છળમાં; પરસતાં લોહ ટળી જાય પળમાં, તો કુંદન થઈ જાય કારમુરે. ૬ ભમરી ઈયળ કેરી જાત ભુલાડે, આપ બરાબર કરીને ઉડાડે; અંતર આંખડી સંત ઉઘાડે, તો રચના જીવો રૂપિરાજનીરે. ૭

સંત શશીસમ શીતળકારી, અમી ઝરતાં રહ્યા વાયક ધારી; શાંતિ કરે ત્રણ તાપ નિવારી, તો આનંદસાગર ઉલોરે. ૧ સંત ધન્વંતર વૈદ હમારા, મહા ભવરોગ મટાવણુહારા; ઔષધ અમૃત જ્ઞાનની ધારા છો, પરમારથ કરે પ્રેમસુરે. ૨ સંત સુરજસમ પુર્ણ પ્રકાશી, મોહ માયા મહારાજની વિનાશી; હંસતણું થાય હૈયાં હુલાસી, તો ધ્રુવડ અધરમીને ગમ નહીરે. ૩ સંત વડા સાહુકાર વેપારી, હીરા માણકની દુકાનો હજારી; સમજી ગરાક સંસકારી, તો પેટી ઉઘાડી દે પલકમાંરે. ૪ સંત હરી કેરા લાડીલા હંસા, મોતી ચુને ન ખપે મચ્છ મંસા; અળગો કરે દુધથી જળ હંસા, તે બગલાં જીવાં પડે બોલતાંરે. ૫ સંત શુરા મારા ગોવિંદ ગડિયા, બેભાન થયા પીને પ્રેમના પડિયા; અધરમના દળમાં જઈ અડિયા, તો સોળમા શામંત શોભતારે. ૬ ગ્રંથ પંથકેરી નોખતો ગાજે, પાખંડના દળને કરે પરાજે, શાખાશ રંગ દીધો રૂપિરાજે, તો જણનારીને ધન જાણીરે. ૭

સુધડ નાયતા સંત અમારા, દામ વિના પરમારથ દ્વારા; પાપ પડળ ઉતારણુહારા, તો નજર કરી દે નિર્મળીરે. ૧ સંત સમાગમ દુર્લ્ભ જગમાં, રામ અમલ ચઢિયો રગરગમાં; પૃથ્વી તોડે એવું છે બળ ગમાં, તો કીડી દુભતાં કમકમેરે. ૨ ધન્ય ધન્ય સંત ફરે એજ ધરણી, સંતસેવે એની ધન્ય ધન્ય કરણી; વહન હજારેથી ના શકે વરણી, તો એક મુખે શું ઝિચરે. ૩ ધન્ય ધન્ય ધર જેમાં વૈશ્વ વસતા, હરીજન બેસે ઉઠે નિત હસતા; ગમાર લોક ફરે ધર ધસતા, તો પાપી પોતાને પાપે બળેરે. ૪ નિર્મળ તીરથ જ્યાં

સંત ન્હાયા, મોહન સંગ અવિચળ માયા; સંત વિશ્રામ કરે જેની છાયા,
તો ધન્ય ધન્ય જગમાં એ ઝાડનેરે. ૫ જે કુળમાં પાકિયા સંત સાચા,
વિશ્નુનું નામ વદે જેની વાચા; તહાં કને તો જમ ખાય તમાચા, તે ઇક-
લંતર કુળ ઉધર્યારે. ૬ હરિ હરિ હરિ જપે સંત અમારા, ગંગ ખરાખર
મુખની ધારા; પ્રાણ થકી રૂપિરાજને પ્યારા, તો ભેટિયે ઉઠીને ભાવશુરે. ૭

ઈતિ મુમુક્ષુનું અંગ--પ્રકરણ ત્રીજું સમાપ્ત.

અથ મુક્તનું અંગ.

પ્રકરણ ૪ થું.

નરતન વસંત વિષે-રાગ વસંત.

આનંદનો દરિયો ભડે આવ્યો, નરતન માસ વસંત; વાજાં સકળ
અનહદનાંરે વાજે, સાંભળે વિરલા સંત. આનંદનો ટેક. જરણાની ઝારી
ને જ્ઞાન ગંગાજળે, સત્યનું શ્રીફળ લાવો; ક્ષમા વાડી માંહિ અક્રોધ આંખો.
નિર્ભયનો મોર મગાવો. આનંદ. ૧ ઉંચી સંગત લાવો ધઉંનીરે ઉંખી,
પ્રેમનું કુમકુમ કાઢો; સતગુરૂ શબ્દોની ફાંટયો ભરી, અખિલ ગુલાલ
ઉડાડો. આનંદ. ૨ ચોખા વિચારના મુંદર ચોખા, વહાલાને ચાલો વધાવા;
રહેણીની રંભાનો મંડપ રોપ્યો, સુરતની સચિયો નચાવા. આનંદ. ૩
અશોકનાં રૂડાં તોરણ આપે, સુધરમ સાથિયા શોભે; અંતરમહેકે નિરાશ
અરગજ, ભક્ત ભમર તહાં લોભે. આનંદ. ૪ સેવના ફુલડેથી મંડપ
છાયો, જુક્તિની ગુંથી છે જળી; વૃત્તિયો આતુર થઈ વૃજનારિયો, વસંત
ખેલે વનમાળી. આનંદ. ૫ નામ નારાયણ મીઠડા મેવા, ધ્યાનને થાળે
ધરાવો; લોભ કપુરની આરતિ લાગે, ક્રોધનો ધુપ કરાવો. આનંદ. ૬
ફળરૂચિ શેકીને ફગવા બતાયા, જમીને વખાણ્યા છે વહાલે; પોસલિયે
રૂપિરાજ પ્રસાદી, આતુર જનને ચાલે. આનંદ. ૭

નરતન ગોકુળ વિષે.

નરતન ગોકુળમાં ગિરધારી, ખેલ કરે જુઓ ખાસ; પુરણ બ્રહ્મ કરે
પરિપુરણ, આહિર ભક્તની આશ. નરતન ટેક. પ્રથમ પાપમણી હણી

પુતના, ચિંતાનું ઝેર ચુશીને; ટાળ્યો પછે તરણાવત ટંટો, રાજ કીધા છે રૂષિને. નરતન. ૧ ભક્તિ જશોદાએ બાંધ્યા છે ભુધર, પ્રેમને દામણે બહાલો; હું પદ મમપદ ઝાડ ઉખેડ્યાં, લીલા કરે નંદલાલો. નરતન. ૨ વાદ વચ્છાસુરને વધ કીધો, શમતા કોટી કરે છાંયે; મોહ બગાસુર મોહને માર્યો, તપશાતણા તટ માંહે. નરતન. ૩ આળસ દૈત્ય અગાસુર આવ્યા, સાધન બાળક સહાયાં; એક ઘડી માંહી એ દૈત્ય માર્યો, અર્ભક જીવતાં આયાં. નરતન. ૪ ભણુતર બ્રહ્માનો ગર્વ ગાળ્યો છે, છોલા પડ્યા ગુણસિંધુ; ધુન્ય વૃંદાવનમાં ચારે ધેનો, દયારૂપી દીનબંધુ. નરતન. ૫ કશ્ણા કુંવારકા વરત કરે છે, શીતળતા રત સારી; અભે કદંબે ચઢી અલબેડો, નહાલ કરી વ્રજનારી. નરતન. ૬ દુરીજન મેઘ ચઢ્યા દુખ દેવા, ધ્યાન ગોવરધન ધાર્યો; રૂપીરાજ પ્રભુ ગોકુળ રાખ્યું, ઈંદ્રનો ગર્વ ઉતાર્યો. નરતન. ૭

(રાગ આશાવરી—પ્રેમવક્ષણા ભક્તિ વિષે.)

જીવો મારા પ્રાણજીવન હું તો વારીરે, તમપર બહાલીડા; જીવો મારા ટેક. પ્રાણથી પ્યારા નેણાંના તારા, હૈડાનારે હાર મનહરનારા જીવો. ૧ હસી હસી દિલ લીધાં હેરી, આ ચિત લીધાં હેરી; લાગ્યાંરે જગકેરાં સુખ ઝેરી. જીવો. ૨ કોટી કલપ વીતે પણ દુર રહેતાં, એ દુખરે થાકે રૂણીધર કહેતાં. જીવો. ૩ લળી લળી લ્યુરે ભામણિયાં, કેઈ પેરેરે કીધાં છે આ કામણીયાં. જીવો. ૪ નેણુ કટારી મોહન મારી, ધાયલરે થઈછું હું તો ગિર-ધારી. જીવો. ૫ જોઈને જીવું છું કશું કામ ન સુઝે, બીજું રે કોઈ આમાં શું બૂઝે. જીવો. ૬ રાજ રૂપાળા દાસ દુર્લભના રસીયા, કૌતકરે વીના બહાલા શું હસીયા. જીવો. ૭

બહાલીડા મને બહાલા રહેજ્યો, લાડીલા મને બહાલા રહેજ્યો; ચાતકરે ચહાય જેમ સ્વાંતીને, બહાલીડા મને. ટેક. હરીચલ પંખીનું હેત લકડમાં, તેવીરે પ્રીત હરીજન તડમાં. બહાલીડા. ૧ માંછલડીની જળ સંગે માયા, ભુધરરે એવા મારે મન ભાયા. બહાલીડા. ૨ લોભી નરની ધનપર લગની, પ્યારીરે લાગે એહેવી રજ પગની. બહાલીડા. ૩ મૌહેર સુણી મણીધર ડોલે, દીલડાંરે ડોલો મારાં એ તોલે. બહાલીડા. ૪ કામીને જ્યમ કામની પ્યારી, એહેવીરે અવિચળ રહો ચારી. બહાલીડા. ૫ પતંગને દીવડલો પ્યારો, માધવરે એહેવો ભાવ રહો મારો. બહાલીડા. ૬ ચકોરને જ્યમ ચંદ્રચા બહાલો, દીલમાંરે દુર્લભનારે મહાલો. બહાલીડા. ૭

રાગ ગરબી—પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ વિષે.

લાગી લાગીરે મને લાગી લટકાળાજની પુરણુ લગની લાગી. ૧ ટેક.
આનંદનો દરીયો ઊભરાણો, ભાવટ ભવ કેરી લાગી. લટકાળા. ૧ લાખ
ફેરા સમ ખાઈને લાલચ, ત્રણે ભુવનકેરી ત્યાગી. લટકાળા. ૨ સુંદર
શામના ચરણમાં સજની, આઠે પહેર અનુરાગી. લટકાળા. ૩ આળસ
મોહ કેરી ઉંઘમાંથી, ઝડપ દેઈનેરે જાગી. લટકાળા. ૪ નાકકટાં જેવી લાગે
લલમણી, નિર્લજ દુનિયા નાગી. લટકાળા. ૫ હાથે કરીને મારે માથે
હરીનું, મેહેણું લીધું છે મેંતો માગી. લટકાળા. ૬ દુર્લભના દીલમાં પ્રભુ
વસીયા, નિર્ભય નોખત વાગી. લટકાળા. ૭

તાણી તાણીરે લીધાં તાણી, મારે વહાલીડે ચીતડલાં લીધાં તાણી. ૧ ટેક.
ઝેર થયાં જગનાં સઉ મુખડાં, લાવણ્યમાંરે લોભાણી. મારે. ૧ લોકડીયાં
તાણી લાજે ન લાજું, ભાવતી ખોલો ભલે વાણી. મારે. ૨ શિરપર શેષ
મહેશનો સ્વાતી, ધીંગો ધણી વૃજદાણી. મારે. ૩ ચિંતામણી અણચિંતવી
વાધી, કીયારે ભવની કમાણી. મારે. ૪ પોસડીયે મેંતો અમૃત પીધાં,
ભાવે તે કેમ હવે પાણી. મારે. ૫ દીલડાં પ્રેમ્યાં છે માટે ડોલુ દીવાની,
જીવડલાં શું શકે જાણી. મારે. ૬ દુર્લભના દીલમાં પ્રભુ વસીયા, વાંસળી-
યેરે વેંધાણી મારે. ૭

વારી વારી જઈ વારી, મારા વહાલીડાના મુખડલા પર વારી. ૧ ટેક.
એ મુખડે મુને એક પલકમાં, ભવજળ બુડતાં ઉગારી. મારા. ૧ એ
મુખડાના દરશન માટે, ત્યાગી થયા ત્રીપુરારી. મારા. ૨ દેખંતામાં થાઉં
હરખે દીવાની, ઈંદ્રને જાણું બીખારી. મારા. ૩ વણ દીડે દહેલીતુર ફૂં
છું, ધ્રુવું છું નેણે જળ ધારી. મારા. ૪ આરોગનું નથી ઓખદ જગમાં,
નાડી ન જાણે કોઈ મારી મારા. ૫ કોટીક વૈદ ભલે મરો કુટી, કોઈની ન
લાગે આમાં કારી. મારા. ૬ દુર્લભના દિલમાં પ્રભુ વસિયા, મનના ચોર
મોરારી૦ મારા. ૭

દાસી દાસીરે હું તો દાસી, મારા વહાલીડાની લખ ફેરા હુંતો દાસી.
૧ ટેક. અણતેડયા મારે આંગણે આવ્યા, કોટીક ગંગા કાશી. મારા વહાલી-
ડાની. ૧ સેવા લીધીછે કરી નિરનારે સાટાં. હરામીજનને તો હાંસી. મારા
વહાલીડાની. ૨ સો શીર ખોધયે તો એ સુધાં, અલખેતો અવિનાશી. મારા
વહાલીડાની. ૩ તેત્રીશ કોટીથી નેહ ટળી ગયો, ચિંતા ભાગી ચોરાશી.

મારા બહાલીડાની. ૪ નરક થકી મને નરસી લાગે, અજ્ઞાનીયાંની આશી.
 મારા બહાલીડાની. ૫ શ્રીમુખે કહી સહુ સાંભળતાં, મને ખવાસણ ખાસી.
 માયા બહાલીડાની. ૬ દુર્લભના દીલમાં પ્રભુ વસિયા, વાલ્યમ અક્ષરવાસી.
 મારા બહાલીડાની. ૭

પ્રાર્થના.

(રાગ ગરબી.)

મારા સાચા સ્નેહીરે, બહરીપતિ બાપડીયા; મને ભારે ભડંસોરે, જપુ તારા બપડીયા. ૧ અંત વેળે તો અળગારે, સગાં સહુ સ્વારથીયાં; આજ હરીજન બહાલારે, પુરા પરમારથીયા. ૨ આવી અંત સમામાંરે, ઉગારો તો ઉગરીયે; નાથ મારીતો લગ્યારે, જનારી નથી જરીયે. ૩ મારા ધર્મ-ધુરંધરરે, અનાથના નાથ અરે; પ્રભુ પતીતપાવનરે, નોંધારાં આધાર હરે. ૪ ગરૂ ગરીબ નીવાબરે, પ્રભુ મારા પ્રાણપતિ; અરે અંતરબીરે, સુધારી ઘો મારી મતિ. ૫ મચ્છ કચ્છ મનોહરરે. વરાહ નૃસિંહ વિભુ; વેદ વ્યાપક વામનરે, ભૃગુકુળ ભાણુ પ્રભુ. ૬ અન્નેધ્યા અધિપતિરે, સીતા-પતી શોક હરો; વ્રજરાજ વિહારીરે, સેવકની સહાય કરો. ૭ બળ બુદ્ધ કલંકીરે, દયા કરો દત્ત હરે; હરિ હંસ પૃથુ પ્રભુરે, કલ્યાણના કંત કરે. ૮ હરિ નારદ હયગ્રીવરે, વળી વદે વ્યાસ હરે; દાસવત્સળ દાતારે, હરો ભવ ત્રાસ હરે. ૯ નાભિરાબના નંદરે, દયા લાવી દ્રષ્ટી કરો; મુરતીસુત મોહનરે, કપિલજી કષ્ટી હરો. ૧૦ ધિંગિઢાલ ધન્વંતરરે, વિધીસુત ચાર વિભુ; દાસનું દુઃખ જાણીરે, બહારે ચઢો જજ પ્રભુ. ૧૧ પ્રહસાહની પીડારે, હણી તતકાળ હરી; તેલ કઢાઈ તાતીરે, સુધન્વાની ટાઢી કરી. ૧૨ રસિયા લાજ રાખીરે, પંચાળીનાં ચીર પુર્યાં; પોતાના જાણી પાંડવરે, હરી તમે દુઃખ હર્યાં. ૧૩ એક નામે અબ્રમેળરે, ઉધારિયો એજ પળે; ગુણકા ગુણ ગાતાંરે, તરી ભવ તેજ પળે. ૧૪ વણુ આચારી વાંદરરે, ગણ્યાં જિન દાસડીયાં; ગિધ પંખીને ગોસોકરે, વસાવિયો વાસડિયાં. ૧૫ ગજરાજને ગોવિંદરે, ઝુંડે ગ્રહો જોહ સમે, હરિ બંધન હરવારે, ઉજ્યતા એહ સમે. ૧૬ પાર વિનાના પાપીરે, તાર્યા પ્રભુ ટેક ધરી; દ્રઢ કાળજી માડંરે, નચિંતો છું હું તો હરી. ૧૭ વિશ્વાસિને વાલમરે, દગો કરયે દોષ અડે; વ્રત વાઢતાં વિહલરે, કુવા માંહિ કોશ પડે. ૧૮ સતિ નારી લુટાતાંરે, પતિ કેડે માખ ઘંટે; શિષ્યનું સત્ય જાતાંરે, ગુરૂજનું માન મટે. ૧૯ સુરવૃક્ષને છાંયેરે, ખેઠે જ્યારે દેહ બળે; ત્યારે કલપતરૂનીરે, વડાઈ તો વેગે ટળે. ૨૦ સિંહ ભરખ શિયાળેરે, લીધો ત્યારે સિંહશાનો; મોરલી સુણી મધુરીરે, ન ડાલે

ભુજંગ શાનો. ૨૧ પત રાખો પ્રભુજીરે, મારી આજ માવલિયા; નવ થઈએ નમેરાંરે, હયાણુ છો નાવલિયા. ૨૨ બહાલા કઠણ વેળામાંરે, સગું કોઈ કેનું નથી; નાથ છો નિરમાનીરે, આઘ્યાં કેમ માન અતિ. ૨૨ દાસ ખીડાતો દેખીરે, દીલે નવ લાવો હયા; ત્યારે ગીતામાં ગોવિંદરે, કપાનિધિ કેમ કહ્યા. ૨૪ મોટો નામનો મહિમારે, વખાણુ છે વેદ સદા; આપનું બિરૂદ એવુંરે, બુડી જાય કેમ કદા. ૨૫ હેઠું નાખે ન હરિયલરે, અડ્યું પગે એક વરા; મેંતો સેવ્યાં છે ચરણારે, ઉમંગે અનેક વરાં. ૨૬ ધુળ ચપટી લીજાપેરે, તાળી ત્રેશે મુખ મળી; બિરૂદ બાનાનુ જશેરે, વિચારીને જો જો વળી. ૨૭ અરે અવગુણ જોતારે, પ્રભુ કેમ પાલવશે; પેટમાં મારે પાટુરે, જનેતા તો જાળવશે. ૨૮ બચ્યાં ન્યાણે નપાંખારે, મળે કયારે માવડલી; એમ જોઉં જીવનરે, વળી વળી વાટડલી. ૨૯ સંત લેઈ સંગાથેરે, પધારોને પ્રાણપતી; દિલ શુદ્ધથી દુર્લભરે, ચહે તવ ચરણ રતી. ૩૦

(રાગ કાફી—મનતે શીખામણુ વિષે.)

મનડા કહું મારૂંરે, માની લેને મનડા કહું મારૂંરે ટેક. માની લેને કહું મારૂં, ચોરાશીનું મટે વારૂં; વારે વારે તને વારૂંરે. માની. ૧ માયામાં તું સુખ માને, ધ્રુજે છે હરીને ધ્યાને; સતસંગે લાજે શાનેરે. માની. ૨ ઝાંઝવાનાં પાણી જોઈ, પિવા દોડે પ્રિત પ્રોઈ; રખડી મરીશ રોઈરે. માની. ૩ ચપળતા પડી ચુલે, જગમાં બેહાલ ઝુલે; ભર્મણામાં શિદ્ધ ભુલેરે. માની. ૪ વિષયોની ગમે વાતો, ગોવિંદાને નથી ગાતો; અવળાઈ ઘણી આતોરે. માની. ૫ બહરીપતીને બેલી, કરીલે કપટ મહેલી; સુધારી લે બાજી છેલીરે. માની. ૬ રૂપિરાજ હરી રીઝે, કામ એવું કરી લીજે, પ્રભુરસ નીત પીજેરે. માની. ૭

મનનો વિશ્વાસ કરવો તે વિષે.

મનની ન કોઈ કરોરે પતિજ પાપી, મનની ન કોઈ કરોરે. ટેક. કોઈ ન પતિજ કરો, દિન દિન બહુ ડોરો; તો સહજે ભવ તરોરે. પતિજ. ૨ આંધિયે તો નાવે બંધે, ઢાપલું માયાને ધંધે; કહું છે પંચમ સ્કંધેરે. પતિજ. ૩ રૂપભ પ્રભુએ પેખ્યું, મનને લખાડી લેખ્યું; સિદ્ધિયો સહામું ન દેખ્યુરે. પતિજ. ૪ સુભરી રૂપિયે જાણી, મનની પતિજ આણી; તપ થયું ધુળધાણીરે. પતિજ. ૫ મનને ભરૂંસે રહ્યા, સિદ્ધને સાધક વહ્યા; પરાશર પડી ગયારે. પતિજ. ૬ રૂપિરાજ રીત એવી, મનની પતિજ કેવી; જુગારીની માયા જેવીરે. પતિજ. ૭

મનના અજબ ખ્યાલ વિષે.

મનુવો અખંડ કરેરે, અજબ ખ્યાલ મનુવો અખંડ કરેરે. ટેક. મનુવો અખંડ કરે, પળમાં પાખંડ ધરે; પળમાં બ્રહ્માંડ ફરેરે. અજબ. ૧ પળમાં મનુર બને, પળમાં તો સુર બને; કાયર કૂર બનેરે. અજબ. ૨ પળમાં વાંદર જેવું, પળમાં ઉંદર જેવું; પળમાં તો ખર જેવુરે. અજબ. ૩ પળમાં ભુપાળ બને, પળમાં ગોવાળ બને; પળમાં શિયાળ બનેરે. અજબ. ૪ પળમાં તો ક્રોધ રૂપ, પળમાં તો યોધરૂપ; પળમાં વિરોધ રૂપરે. અજબ. ૫ ભુવે ન કુકામ કામ, કરે એનું ધાર્યું કામ; હરામીના બહુ હામરે. અજબ. ૬ લોક વેદ તણી લાજ, માને નહિ દગાબાજ; રીસ આણે રૂપિરાજરે. અજબ. ૭

મનને વશ કરવા વિષે

ચપળ ચૌર મનરે, જીતો સંતો ચપળ ચૌર મનરે, કરો વશ ચપળ ચૌર મનરે. ટેક. ધ્યાનની લગામ ધારો, સુમરણ હામ ધારો; વિષયા રાત બવારેરે, કરો. ૧ તપના તો તાજણીયા, વૈરાગને દોરે વણીયા; ચાબક ગુરૂ બણિયારે. કરો. ૨ સતસંગ રેત માંહિ, ક્ષમાજીના ખેત માંહિ; થકવો ફેરવી ત્યાંહિરે. કરો. ૩ પવનનો થંભ થાપો; ઓહં સોહં સીડી માપો; મન ભૂતડાને આપોરે. કરો. ૪ મન ગજ મતવાલો, જ્ઞાનનો અંકુશ ઝાલો; ભગતી ભજન ભાલોરે. કરો. ૫ કામ ક્રોધ લોભ મોહ, ચારના ઉપર દ્રોહ; ચરણે જંજીર લોહરે; કરો. ૬ શિખામણ દેઉં છેલી, દેશો માં ધીરજ મહેલી; રૂપિરાજ રામ ખેલીરે. કરો. ૭

(રાગ ગરબી-ધીરજ વિષે.)

ધીરજ સંતોનેરે ધીરજ રાખી ધરથી, ન ડગ્યાં દુરિજનિયાંના ડરથી; ધન્ય સંતોનેરે. ટેક. શ્વાન ભસે પણ શ્વાન સામું ભસાય નહિ કુંજરથી; ધન્ય. ૧ વાંદરનાં દાંતિયાને વાદે, ન થાય તેવું નરથી; ધન્ય. ૨ પાંચ વરસના પ્રહેલાદજીની, છાતી કઠણ વજરથી; ધન્ય. ૩ હજાર વાતે હરકત પહોંચી, પાંડવને પામરથી; ધન્ય. ૪ રોજ રગડગત વેઠી વિલીપણ, ઉછર્યા તે અવસરથી; ધન્ય. ૫ હરીશ્વંદ્ર હેરાન થયા પણ, નવ તોડયું નટવરથી; ધન્ય. ૬ રૂપિરાજ બલિહારી બળને, તોડયું ગોરના ધરથી; ધન્ય. ૭

વૈરાગ વિષે.

ધન્ય ગોપીચંદરે વૈરાગને જાઉં વારી, મમતા સર્વસ નાખી મારી; ધન્ય ગોપીચંદરે. ટેક. સહેજ વાતમાં તજ સોળસે, નવજોખનિયાં નારી;

ધન્ય. ૧ ઝેર થયા જરિયાની જામા, દુટેલી કંથા ધારી; ધન્ય. ૨ સોના તણા સુખપાલ તજ્યા વળી, પગમાં નહી પેંજરી; ધન્ય. ૩ પડી મુક્રી જુઓ એક પલકમાં ઝગઝગ કનક કચારી; ધન્ય. ૪ કનક થાળ પકવાન તજીને, વન વન અલેખ પોકારી; ધન્ય. ૫ સુખ સંપત સંસાર સાહેબી, સ્વપને નવ સંભારી; ધન્ય. ૬ રૂપીરાજ રીઝીયા વૈરાગે, વાલ્યમ કુંજ-વિહારી; ધન્ય ગોપીચંદ્રે વૈરાગને જાઉં વારી. ૭

પ્રેમભક્તિ વિષે.

ધન્ય ગોપીજનરે પ્રેમપણે હૃદ વાળી, વશ કરી લીધા શ્રી વનમાળી; ધન્ય ગોપીજન. ટેક. લોક કૃદ્ધંબની લાજ તજીને, ખિરદ રાખ્યું ખિરદાળી; ધન્ય. ૧ માત પિતા સુત બંધવ મેહેલ્યાં, ખાવીંદ ન શક્યા ખાળી; ધન્ય. ૨ વાંસલડીનો શબ્દ સુણતાં, તનની શુદ્ધ ટાળી; ધન્ય. ૩ નકટ લોકની હરકત ન ગણી, બરકત નાંખી બાળી; ધન્ય. ૪ લક્ષ્મીથી ઘણી મોટપ લીધી, કુણ બિચારી કાળી; ધન્ય. ૫ કોટિ ભુવનના કરતા સાથે, રાત દીવસ રંગતાળી; ધન્ય. ૬ વાહ વાહ રૂપિરાજે વૃજની, ભક્તિ અલૌકિક ભાળી; ધન્ય ગોપીજનરે. ૭

રાગી મુક્તની સમજણ વિષે.

ધન્ય ધન્ય સમજણરે જનકરાયની જાણું, વંદન કરીને નિત્ય વખાણું; ધન્ય ધન્ય સમજણરે. ટેક. અલખત જેતાં ઇંદ્ર બરાબર, મોહ તણે મુખ છાણું; ધન્ય. ૧ પીતાં હરીરસ હવેલી સળગી, દીલડું નવ ડહોળાણું; ધન્ય. ૨ એકાંતે છળવા આવી અપહરા, યોગીનું મતુ જણાણું; ધન્ય. ૩ રંગમહેલ તો રાન સરીખા, ભજત બરાબર ભાણું; ધન્ય. ૪ શુળી અને સિંહાસન સરખાં, લેંટ બરાબર નાણું; ધન્ય. ૫ વૈરાગના ઉપર હૃદ વાળી, ગાદીનું કામ ગણાણું; ધન્ય. ૬ રૂપીરાજ બલીહારી રાયને, હરદમ નામ જખાણું. ધન્ય. ૭

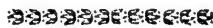
મુક્તના આનંદ વિષે.

ભલે શુકન થાઓ સારા, આનંદ છેરે લોલ; મળો લોકડાંના ભારા, આનંદ છેરે લોલ. ૧ ભલે નવે ગ્રહો રૂઠો, આનંદો ભલે દુધે મેહ વુઠો, આનંદ. ૩ ભલે પુષ્પ લેઇ પુજે, આનંદ. ભલે ધુળ નાખી ધુજે, આનંદ. ૪ ગણો ગુણિયલ કે ગાંડો આનંદ. ભલે ફાવે એમ ભાંડો, આનંદ. ૫ ગણી રોચુવો કે રંડી, આનંદ. ભલે પરખો પાખંડી, આનંદ. ૬ રૂપીરાજના રૂદીયે, આનંદ. બ્યાપી રહ્યો છે સદાયે. આનંદ. ૭

કોઈનો ખુટયો ન ખુટે, આનંદ છેરે લોલ; ચૈર હાકમ ન લુટે, આનંદ.
૧ ભલે મળો હાથિ હોદો, આનંદ. ભલે બંધીખાને બાંધો, આનંદ. ૨
ભલે રહું સદા ભોગી, આનંદ. ભલે રોજ રહું રોગી, આનંદ. ૩ ભલે મળો
લુખી ભાજી, આનંદ. ભલે મળે રસોધયો તાજી, આનંદ. ૪ ભલે થિર
માન થાપો, આનંદ. ભલે અપમાન આપો, આનંદ. ૫ વહેમ બળી થયાં
વાની, આનંદ. દ્રઢ કાળજી છે ધ્યાની, આનંદ. ૬ રૂપિરાજ રામ રીઝે,
આનંદ. હવે કામ એજ કીજે, આનંદ. ૭

આ તે સાચું કે સ્વપ્નું આશું થયુરે લોલ; જગત જાણે છે ખપનું,
તે કયાં ગયુંરે લોલ. ૧ માયા મરેલી શી ભાણું, આ શું થયુરે લોલ;
કામ કળિજીગનું કાણું, તે કયાં ગયુરે લોલ. ૨ આખું જગત લાગે અવળું,
આ શું થયું. સગાં કામ કરે સવળું, તે કયાં ગયું. ૩ સુખ દુઃખ થયું
સરખું, આ શું થયું. નેણાં ભરી લોક નિરખું, તે કયાં ગયું. ૪ કાઠું
લાગે છે દિવાનું, આ શું થયું. પાપ પુન્ય તણું પાનું, તે કયાં ગયું. ૫
જમણ લાગે વેઠ જેવું, આ શું થયું. નરકચૌરાશીનું દેવું, તે કયાં ગયું. ૬
રૂપિરાજ રામ રાજી, આ શું થયું. મન મેવાશી પાજી, તે કયાં ગયું. ૭

હવે કુણ જાય કાશી, ચિંતા ટળીરે લોલ; મળ્યા વૈકુંઠવાસી, વેળા
વળીરે લોલ. ૧ શિદ વાત રાખું છાની, ચિંતા. મને વાત લીધી માની,
વેળા. ૨ કેદ કારમી ચઢી છે, ચિંતા. ગાંઠ પ્રેમની પડી છે, વેળા. ૩ અસલ
વાત ઓળખાણી, ચિંતા. કિયા જનમની કમાણી, વેળા. ૪ ખલક સર-
જનહાર ખોળ્યો, ચિંતા. હરખતો સમુદ્ર છોળ્યો, વેળા. ૫ જગત તરખ-
લશું જાણું, ચિંતા. મોક્ષ જીવતાં હું માણું, વેળા. ૬ રૂપિરાજ રામ
રાજી, ચિંતા. દુરિજન બળે દાઝી, વેળા. ૭

રાગ કેદારો-દુરિજનના સંગનો ત્યાગ કરવા વિશે.

નહિ કરું નહિ કરું નહિ કરું, દુરિજનિયાંની સંગત નહિ કરું. ટેક.
વસ્તીમાં વસવાનો નહિ જોગ આવે, તો જંગલમાં ફરતો કરું. દુરિજનિયાં.
૧ શબ્દ સુણ્યે આવે શ્રવણોમાં ચસકા, તો ભાળી ભાળી નેણે જળ ભરું;
દુરિજનિયાં. ૨ પાસે ખેડા થકી ત્રાસ પડે છે, તો અડવાથી ઉલકી મરું;
દુરિજનિયાં. ૩ સમરણ તાર તોડાવે છે સેહેજે, તો ધીરજ કેમ કરી ધરું;
દુરિજનિયાં. ૪ વાટે ને ઘાટે જતાં જતાં નિત્ય વળગે, તે જંગલનું જાણે
જાંખરું; દુરિજનિયાં. ૫ શુળીનું દુઃખ હજી કાંક સારું, તો દુરિજનથી

હું તો બહું ડરું; દુરિજનિયાં. ૬ દુરિજનથી રૂપિરાજને દાવો, તો પાપીનું
મુખ થજે પુરું; દુરિજનિયાં. ૭

સંત સમાગમની ઇચ્છા વિશે.

જે મળે જે મળે જે મળે, રૂંડો સંત સમાગમ જે મળે; ટેક. ત્રિવિધી
તાપ બૂઝે તેજ વેળા, તો શીતળતા અંતરે ઢળે; રૂંડો. ૧ રૂંડિયા નગરમાંથી
સાવ ઊંચાળે, તો અવગુણ સરવે ઉચળે; રૂંડો. ૨ આતમ લક્ષતણી
અગનીમાં, તો મોહનાં મુળ બધાં બળે; રૂંડો. ૩ સાગર માંહી ભળે જેમ
સરિતા, તો ભગવંતમાં વરતી ભળે; રૂંડો. ૪ ધર્મ સનાતનમાં થાય દ્રઢતા,
તો વૈરાગની અવધી વળે; રૂંડો. ૫ ભક્તિ વિના બીજું ભાન રહે નહિ,
તો જ્ઞાન હિમાળે મન ગળે; રૂંડો. ૬ રૂપિરાજ વારી સાધુની સંગત, તો
જીવહશા જીવની ટળે; રૂંડો. ૭

ધર્મનું સ્થાપન કરવામાં શુરવીરપણા વિશે.

નહી ભરું નહી ભરું નહી ભરું, પાછાં પગલાં હવે હું તો નહી ભરું.
ટેક. સમરણ બખતર પેહેરું શરીરે, તો અહંબ્રહ્મ મુખે ઉચરું; પાછાં
પગલાં. ૧ તુળસી પાન મુખમાં લેઈ મુકું, તો પ્રથમથી ડાભ પાથરું; પાછાં
પગલાં. ૨ સત સમશેર ક્ષમા કર ખાંડું, તો શીશ ઉતારીને સંચરું; પાછાં.
૪ કામ ક્રોધ મદ લોભ મળે, તો કાપી કાપી કટકા કરું; પાછાં. ૫ અધર્મ
વાધનો અંતજ આણું, તો ઢુંગસિંહને ઢુંઢતો ફરું; પાછાં. ૬ રોકણહાર
રૂપિરાજને કુણ છે, મારું કે પોતે હું મરું; પાછાં. ૭

દેહાભિમાન તજવા વિશે.

કુણ કરે કુણ કરે કુણ કરે, ગંદી દેહનો અભિમાન કુણ કરે. ટેક.
પૃથ્વી પવન જળ અગની ગગનની, તો ગાંડ પડી છે તે તો નરે; ગંદી
દેહનો. ૧ લેંટ લાળ ગળફાનું ભરેલું તો ખોખું પાનાની પેઠે ખરે; ગંદી
દેહનો. ૨ પાચ પડ મળમુત્રને, તો રાત દિવસ ઝરતુંજ રે; ગંદી. ૩ હાડ
પંજરપર ચામડું આણું, તો લોહી બધે ફરતું ફરે; ગંદી દેહનો. ૪ નખથી
શીખા સુધી નરક ભર્યું છે, તો દેખી જોતાં દિલડું ડરે, ગંદી દેહનો. ૫
પાણીતણા પરપોટાની પેઠે, રહેવાની ધીરજ કુણ ધરે; ગંદી દેહનો. ૬
તનનો માલ રૂપિરાજે તપાસ્યો, તો કંપી કંપી મન થરથરરે; ગંદી. ૭

૩૩૩૩૩૩૬૬૬૬૬૬

રાગ કાશી-માયાપર સ્થિતિ વિશે.

કાયરનું નહિ કામ, ન્યારો ભાઈ પંથ અમારો; કાયરનું નહિ કામ.
ટેક. પેટ કટારી પહેરીને પહેલેથી, સંચરવું સંગ્રામ; ન્યારો ભાઈ. ૧ ત્રણે

ભુવનના સુખની તૃષ્ણા, હજાર વાર હરામ; ન્યારો. ૨ વિષયી જનને વેણુ અમારાં, દીધા જાણીયે ડામ; ન્યારો. ૩ સહેજ સમાધી શ્વાસ ઉશ્વાસે, નાભીએ રટવું નામ; ન્યારો. ૪ અષ્ટસિદ્ધિ નવનીધિ લાગે, ગંડીચોર ગુલામ; ન્યારો. ૫ આ દુનિયામાં ડેરા દીધા, માયા પાર મુકામ; ન્યારો. ૬ રૂપિરાજ આનંદ રહે નિત, જતાં તન ધન ધામ; ન્યારો. ૭

મરજવા રસ માણે, જીવે તેને ભેદ જડે નહિ; મરજવા રસ માણે. ટેક. અઢાર ભારમાં અમરજૂટી, યોગી વીરલા જાણે; જીવે તેને. ૨ આંખે અંધો કંઠે કોયલી, ભુખ્યો ઉઠે ભરે ભાણે; જીવે. ૨ મરણ ધારીને મહા જળે જાય તે, અમુલ્ય મોતીડાં આણે; જીવે. ૩ એરણ હોય તો હીરો જણાશે, પરખાશે નહિ પડાણે; જીવે. ૪ દોર ઉપર નટ ખાંડે ખેલે, મોજ મળે તે ટાણે; જીવે. ૫ તેલ ભરેલી ત્રાંસળી જાળવી, શેહેર તપાસ્યું એક શાણે; જીવે. ૬ રૂપિરાજ મતનો અમૃતરસ, ચખાય નહિ રંક રાણે; જીવે. ૭

જીવને માયાનું આવરણ છે તે વિષે.

જીવ તણું નહિ જોર, હિંડી શકે પંથે અમારે; જીવ તણું નહિ જોર. ટેક. હીંડવા જાય તો હરકત મોટી, ધરધંધો વન ધોર; હીંડી શકે. ૧ અતિ વિકટ છે મારગ આડા, કુટુંબ પહાડ કઠોર; હીંડી શકે. ૨ ધન વિદ્યા મદ ને વળી મમતા, આડા થુવરના ચોર; હીંડી. ૩ દશે દિશામાં વીંટી વળ્યા તે, આવશે ખાપરા ચોર; હીંડી. ૪ મેઘ ઘટા જોઈ નાચવા માંડે, કદળી વનનાં મોર; હીંડી. ૫ શરદ પુનમની સુરતા સાંધે, ચાંદો જોઈ ચકોર; હીંડી. ૬ રૂપિરાજ જાળકુકડી રાહે, ધીર ધરે નહિ ઢોર; હીંડી. ૭

જ્ઞાની પુરૂષનો બોધ આસુરી જીવને ન લાગે તે વિષે.

બોધકમાં નહિ બાધ, પાત્રમાં પાપ રહ્યું છે; બોધકમાં નહિ બાધ. ટેક. પારસ પરશે હેમ ન હોય તો; આયસનો અપરાધ. પાત્રમાં. ૧ પલળે નહિ પાષાણ કદાપી, ઉંડું નીર અગાધ. પાત્રમાં. ૨ સરાવનારો કહોને શું કરે, અવળચંડીનું શ્રાદ્ધ. પાત્રમાં. ૩ દરપણમાં રવિ પુરણ ન દરશે, દુણીની ક્યાં કરૂં દાદ. પાત્રમાં. ૪ સુરજ ઉગે સરવે દેખે, ઉલુક દે અપવાદ. પાત્રમાં. ૫ દેવ જગામાં દારા દેખી, મેલે છે મરજદ. પાત્રમાં. ૬ સર્વે સુણે રૂપિરાજની રચના, સરખો ન લહે સ્વાદ. પાત્રમાં. ૭

નામ સ્મરણના મહિમા વિષે.

નરનારાયણ નરનારાયણ જીભલડી તું જપરે, ચંચળતા ચતુરાઈ અરણમાં અરપરે નરનારાયણ. ટેક. નરનારાયણ નરનારાયણ નામ મંત્ર મોટો, ભવજળ દરિયાવ નાવ જુગલ નામ જોટો. નર ૧ નરનારાયણ

નરનારાયણ જાપ એજ જાદુ, વેરી વશ થાયે કામ ક્રોધ ને વિવાદુ નરં ૨
નરનારાયણ નરનારાયણ નામ તોપ ગોળો, તોડે અજ્ઞાન કોટ ટળે મોહ
ટાળો. નરં ૩ નરનારાયણ નરનારાયણ નામ બડી ખૂટી, જન્મ મરણ
જખર રોગ તરત જાય દુટ્ટી. નરં ૪ નરનારાયણ નરનારાયણ નામ શુકન
સારા, અગણીત અવયોગ યોગ ના નેડે નકારા. નરં ૫ નરનારાયણ
નરનારાયણ નામ મોટી સિદ્ધિ, નરક તુલ્ય અવર સકળ રિદ્ધિ નિદ્ધિ.
નરં ૬ નરનારાયણ નરનારાયણ નામ મોટી માન, રૂપિરાજ કહે નિવાર-
જનાર વિશ્વરાજ. નરં ૭

મહી મુક્તાની સ્મરણ ભક્તિ વિષે.

નરનારાયણ નરનારાયણ જપરે કરમાળા, ચપળતાની ચાલ બદલ
મ્હેલ ખીજા ચાળા. નરનારાયણ. ટેક. નરનારાયણ નરનારાયણ બોલ
મારી નાભી, લખચોરાશી લેંટ તુલ્ય દુર થાય ડાભી. નરં ૧ નરનારાયણ
નરનારાયણ સમર મારી છાતી, હરદમે હજારવાર ગ્રીવા રહેને ગાતી.
નરં ૨ નરનારાયણ નરનારાયણ બોલ નાક મારા, ત્રિવેણીની તીર માંહી
પાડને પોકારા. નરં ૩ નરનારાયણ નરનારાયણ નામ બોલ નેણા, કોટી
ભમર શબ્દ તુલ્ય કાન સુણ વેણાં. નરં ૪ નરનારાયણ નરનારાયણ
ઉચર નવસે નાડી, રગરગમાં ભજન રંગ પાસ દેને પાડી. નરં. ૫
નરનારાયણ નરનારાયણ નામ બોલ મનરે, નખથી શિખા સહિત તુંતો
નામ બોલ તનરે; નરં ૬ આઠે પહોર આજ ઉધમ વીર હાંક વાગી,
રૂપિરાજ રોમ રોમ નામ ધુન્ય લાધી. નરં ૭

(રાગ ગરબી—દિલની રામાયણ.)

દિલમાં દેખીલ્યોરે દેખીલ્યોરે, રઘુનાથજીનો ખુબ રંગ ખીલ્યોરે; દિલમાં.
ટેક. હાંરે ગંગ સરજી તો શાન્તવૃત્તિ શુરી, નિત્ય ન્હાય તેના દોષ થાય
દુરી; હાંરે પ્રેમ કોટમાં અન્યોધા પુરીરે. દિલમાં. ૧ હાંરે પરમારથ તો
દશરથ પિતા, માત કૌશલ્યા હરિગુણ ગાતાં; હાંરે શુદ્ધ બુદ્ધિ તો જાણુને
સીતારે. દિલમાં. ૨ રહીરે બ્રહ્મલેલીમાં રામ રામ હીરો, જાપ અજખા
ધનુષ્ય બાણ ધીરો; હાંરે વડો વિવેકી લક્ષ્મણ વીરોરે. દિલમાં. ૩ હાંરે
શુદ્ધ ધર્મ ધારણે વસિષ્ઠ સ્વામી, જ્ઞાનરૂપ ભરત મોક્ષ પંથ ગામી; હાંરે
રાગ રૈયતની વેદના વામીરે. દિલમાં. ૪ હાંરે યોગ જંગલમાં જીવ દયા
ઝાડી, ચિત્રકોટ ચિત્ત પાત્ર પુન્ય પહાડી; હાંરે દિનોનાથ કરે ખેલ માંહી
દહાડીરે. દિલમાં. ૫ હાંરે સત્ય સુગ્રીવ હનુમાન હરખે કુદે, વિદ્યા વાંદરની
ફેજ થઈ ઉદે; હાંરે રોસે રાક્ષસનાં કાપીયાં છે રહેરે. દિલમાં. ૬ હાંરે નળ
નીલ નિગમ છે શિલાટ સારા, ભવસાગરની પાજ બાંધનારા; હાંરે રૂપિ-
રાજ રામ સવેળે ઉતાર્યોરે. દિલમાં. ૭

હાંરે દિલમાં દેખીલ્યોરે દેખીલ્યો, રાય રાવણનો ખુબ રંગ ખીલ્યોરે. દિલમાં. ટેક. હાંરે લોભ સાગરમાં માયાપુરી લંકા, કપટ કોટ ઉપર વાજે દોષ ડંકા; હાંરે વચ્ચે વસિયા છે મોહ વીર વંકારે. દિલમાં. ૧ હાંરે કામ રાવણ તો નિત્ય રહ્યો કોપી, લોક વેદતણી લાજ બધી લોપી; હાંરે એવી અનીતિની ફાજ બુરી ઓપીરે. દિલમાં. ૨ હાંરે ક્રમા રાણી મંદોદરી છે ખાસી, શીખ દીધામાં ગઈ જીભ ધાસી; હાંરે તોએ જોયું નહિ મુરખે તપાસીરે. દિલમાં. ૩ હાંરે ક્રોધ કુંભકરણ ભાઈ જુઓ કેવો, તકે તૃણાની સોડ તાણે તેવો; હાંરે અહંકાર ઈંદ્રજીત સુત એવોરે. દિલમાં. ૪ હાંરે ફેલ ધ્વજ થંભા પાપની ફરકે, અજસ યોધડીઆં અવસર ના ચુકે; હાંરે મિથ્યા કચેરી મુરખતા ન મુકેરે. દિલમાં. ૫ હાંરે શીશ દશે દિશ મુકુટ મચ્છરના, અભિમાન છત્ર પ્રાણ દુભે પરના; હાંરે શોક સિંહાસન ચોરગુણ ચરનારે. દિલમાં. ૬ હાંરે કારભારી અજ્ઞાન કરે કામું, એવું રાવણનું રાજ્ય છે નકામું; હાંરે રૂપિરાજ રામ જુઓ એના સહામુંરે. દિલમાં. ૭

હાંરે દિલમાં દેખીલ્યોરે દેખીલ્યો, રામ રાવણનો સંગ્રામ ખીલ્યોરે. દિલમાં. ટેક. હાંરે પ્રથમ અંગદ વૈરાગ ગયા આપે, જેવા ઉંદરાને બીવ-રાવ્યા સાપેરે; એવું કરી આવ્યા રામને પ્રતાપેરે. દિલમાં. ૧ હાંરે દૈવી ફાજ ચઢી દિનાનાથ કેરી, કપટ કાંગરા તમામ લીધા ઘેરી; હાંરે શુરા શોકમાં સુકાય શેરી શેરીરે. દિલમાં. ૨ હાંરે ઈંદ્રજીતે મારી અનાચાર બરછી, વાગી લક્ષ્મણને તરત છાતી સરશી; હાંરે તેની મૂર્છા થઇ ઘણીક નરસીરે. દિલમાં. ૩ હાંરે અમર દીવો સતસંગનો ઉપાડી, લાવ્યો વીર જેની અંજની છે માડી; હાંરે તરત લક્ષ્મણની મૂર્છા મટાડીરે. દિલમાં. ૪ હાંરે જાપ અજપાનાં બાણ છુટ્યાં બ્યારે, કુંભકરણ ઈંદ્રજીત મુવા ત્યારે; હાંરે પછી કુણ ચઢે રાવણની બહારેરે. દિલમાં. ૫ હાંરે રાવણ મારીને લંકે લુટી લીધી, દાસ હતો તેને રાજગાદી દીધી; હાંરે સીતા ભેટીયાં ને લીલાલહેર કીધીરે. દિલમાં. ૬ હાંરે બહાલો વૈમાને બેસી ઘેર આવ્યા, સીતા સહિત વળી સખા સંગે લાવ્યા; હાંરે રૂપિરાજે ભાવ મોતીડે વધાવ્યારે. દિલમાં. ૭

દ્વિતીય તીર્થ વિષે.

હાંરે દિલમાં દેખીલ્યોરે દેખીલ્યો, સકળ તીર્થનો ખૂબ સંઘ ખીલ્યોરે. દિલમાં. ટેક. હાંરે જ્ઞાન ગંગાજળ કૃષ્ણ કથા કાશી, યોગ જગન્નાથ અવધ સંત આશી; હાંરે કુરૂક્ષેત્ર કોમળ ચિત્ત વિશ્વાસીરે. દિલમાં. ૧ હાંરે અવંતીપુરી આચારસિંધુ સેવા, ધીરજ ધરણીધર દાન દેવી દેવા; હાંરે રામ રામ વાણી રેવારે. દિલમાં. ૨ હાંરે દયા દ્વારામતિ બદ્રિનાથ બહાનું, પુરી સુદામાની શાન્તિ પુન્ય છાનું; હાંરે મુનિવ્રત રાહેર મથુરાં હું માનુંરે.

હિલમાં. ૩ હાંરે તીવ્ર તપશા તો જાણવી ત્રિવેણી, સેતુબંધ રામનાથ રૂડી રહેણી; હાંરે મહિસાગર તો ક્ષમા મોક્ષ દેણીરે. હિલમાં. ૪ હાંરે પ્રભુ આશરો પ્રયાગરાજ પરખો, નદિ સરસ્વતિ નમ્રતાને નીરખો; હાંરે આયુ-રાજ તો અકોધ મેરૂ સરખોરે. હિલમાં. ૫ હાંરે ગુરૂ શિક્ષા તો ગોમતીનો આરો, ધર્મ ધારણા તો સાધ્યમતિ ધારો; હાંરે સુવિચાર ગિરનાર પહાડ પ્યારોરે. હિલમાં. ૬ હાંરે વીધિ વિવેક સંતોષ વિષ્ણુ સ્વામી, નિલકંઠજી વૈરાગ નિષ્કામી; હાંરે રૂપિરાજો ખોળી જોયું નથી ખામીરે. હિલમાં. ૭

(રાગ ગરબી—પ્રેમલક્ષણ ભક્તિ વિષે)

હાંરે દેખો સખી ડોલરીયો, કાલીંદીને કાંઠે ઉભોરે. ટેક. પ્રાણજીવન રૂડું પહેર્યું પીતાંબર, હાંરે મોર મુગટ મનોહર ધરીયો. કાં ૧ વાંસળી વગાડે ને મોહ પમાડે, હાંરે જુઓ ચાળો જાદુડાનો ભરીયો. કાં ૨ ભીને વાને પણ ભલો શોભે છે, હાંરે પેલો ગુંજનો હાર કેંધયે કરીયો. કાં ૩ વઢનારી નારીયો તો કહે છે વઢકારો, હાંરે મને લાગે છે ડાપણનો દરિયો. કાં ૪ માંકડાં લઈને કાલે માંખણ માગવા, હાંરે રૂપિયામાં ઘેર ઘેર ફરીયો. કાં ૫ કૈકવાર આંગણે નચાડું નાનકડો, હાંરે પેલો કાનકુંવર કેસરીયો. કાં ૬ રંગીલો નાથ રૂપિરાજ કહે રૂપાળો, હાંરે એતો આપણે કાજે અવતરીયો. કાં

હાંરે કાળજની વાત કોને કહીયે, ગોવાળીયે ઘેલાં ક્રીધારે. ટેક. ચિત્તડલાં ચોરીયાંને કાળજડાં કોરીયાં, હાંરે એને વિજેગે રોઈ રોઈ રહીયે. ગોવાળીયે. ૧ વગર વાંકે શીઠ ક્રીધાં વસીકર્ણ, હાંરે છોગાંવાળે જસોદાને છેયે. ગોવાળીયે. ૨ વાંસે ફરીયે તો કરે લોકડાં વજરત, ઘેર દુખા જામી જાય હૈયે. ગોવાળીયે. ૩ ઉંઘડલી નાવે ન ભાવે ભોજનીયાં, હાંરે નથી ખાપી રાખ્યું નીરહૈયે. ગોવાળીયે. ૪ આંધળાં ભીંત કરી નાખ્યાં આહીરડે, હાંરે સખી ઝાઝુ કહેતાં વન જઈયે. ગોવાળીયે. ૫ દુધલડે પેટ સખી ભરીયે દયાળનાં, હાંરે એનાં કામણ વાળે તો ગુણ પ્રહીયે. ગોવાળીયે. ૬ રંગીલો નાથ રૂપિરાજ કહે રૂપાળો, હાંરે એને ન્યાળી ન્યાળીને ન્યાસ થઈયે. ગોવાળીયે. ૭

હાંરે બહાલીડે વાંસળી વગાડી, અથાગ નાહ આ તે કેવોરે. ટેક. વાહ વાહ વાંસ ધન્ય ધન્ય તારી વાંસળી, હાંરે તેં તો લાખેણી મોહની લગાડી. અથાગ ૧ ધેનુઓના મુખમાં ધર્યાં રહ્યાં તરખલાં, હાંરે નાગ ડોલે નવે કુળ દહાડી. અથાગ ૨ આંચળ મુખે ને થયાં ખગાકાર વાછડાં, હાંરે નાખે કુપળીયો જમુનાની ઝાડી. અથાગ ૩ જમુનાનાં નીર થીર થઈગયાં જાણીયે, હાંરે મોહ પામ્યાં જમુનાં મારી માડી. અથાગ ૪ પીઉ પીઉ બંધ થયાં

મોહ્યાં પંખીડલાં, હાંરે કેનો આશરો તે બોલ શકે કાઢી. અં ૫ વાંસળીનો નાદ સુણી ઉતરી સમાધી, હાંરે મહાદેવજીએ આંખડી ઉઘાડી. અથાગ ૬ રંગીલોનાથ રૂપિરાજ કહે રૂપાળો, હાંરે જાઉ વારણીયે વધો એની વાડી. અં

હાંરે કામણીયાં કારમાં કરેલાં, વેચાણ કરી લીધાં બહારે. ટેક. લટકા ઉપર વારી જાઉં નંદલાલને, હાંરે અંતર ખીચવા જરૂર આવેલાં વેચાણ. ૧ વેણાં વેણાં ઉપર વારી વારી જાઉં વારણે, હાંરે ભેદ ઉંડો ને ભાવનાં ભરેલાં. વેચાણ. ૨ નેણાં નેહે ભરેલ જાદુની જાળમાં, હાંરે જાણે રામબાણ વીંધવા ધરેલાં. વેચાણ. ૩ મોરલીમાં મોહિની ને મુગટમાં મોહિની, હાંરે ઠગી લેવા નાચકડાં કરેલાં. વેચાણ. ૪ બનનારી બની ગઈ સૈરો શું બોલીયે, હાંરે અન્ન ધરતું બગાડી ઉછરેલાં. વેચાણ. ૫ મુખડે ન જાય કંઈ હૈડું ન હાથ રથું, હાંરે લોક કહે છે માથાનાં કરેલાં. વેચાણ. ૬ રંગીલે નાથે રૂપિરાજ કહે રૂપાળો, હાંરે હોડ પાડીને ચીતડાં હરેલાં. વેચાણ. ૭

(રાગ ગરબી—જ્ઞાનનાં વીસ લક્ષણ.)

વીસ લક્ષણ ગીરવા જ્ઞાનનાં હો સંતોરે, ભાખેલ વચન ભગવાનનાં ગુણવંતોરે; અધ્યાયે ગીતાને તેરમે હો સંતોરે, જનને ધન્ય તેમાં જે રમે ગુણવંતોરે. ૧ વખાણ પોતાનાં પરીહરો હો સંતોરે, નવ દુંગ કરી પોતે ધરો ગુણવંતોરે; જાણી નવ હરવા જંતુને હો સંતોરે, સેવા સાચા ગુરુ સંતને ગુણવંતોરે. ૨ ભુખ તરસ સહનની ભાવના હો સંતોરે, એ સાધુ ચંદન બાવના ગુણવંતોરે; વાણી પણ સરવ સ્વભાવની હો સંતોરે, રાખવી પવિત્રાઈ પાવની ગુણવંતોરે. ૩ વૈરાગે ધીરજ ધરીયે હો સંતોરે, સમરણનો લક્ષ વધારીયે ગુણવંતોરે; નિત સંત સમાગમ કીજીયે હો સંતોરે, ધરમાં પડણા થઈ રીજીયે ગુણવંતોરે. ૪ દુરીજનની સભાથી દુર રહો હો સંતોરે, સત શાસ્ત્ર વિષે ભરપુર રહો ગુણવંતોરે; હું પદ નહિ કુળ મમતા નહિ હો સંતોરે, તન વશ સુખ દુઃખ સમતા સહિ ગુણવંતોરે. ૫ ભવ દુઃખ સાંભળી ત્રાશીયે હો સંતોરે, હું દેહ નહિ અવિનાશી એ ગુણવંતોરે; વીશ લક્ષણ ભેગાં લીજીયે હો સંતોરે, તો જ્ઞાન સુધારસ પીજીયે ગુણ. ૬

એ જ્ઞાની ગોવિંદ રૂપે છે હો સંતોરે, અત્યંતીક મોક્ષ અનુપ છે ગુણુઃ;
જમ મધ્યે દૈવત બાણીયું હો સંતોરે, રૂપિરાજે જ્ઞાન વખાણીયું ગુણુઃ. ૭

(રાગ ઘોળ—અખંડાનંદ વિષે.)

અતિ ઉત્તમ આતમ જ્ઞાન, દશા જેને આવેરે; મટે દેહતાણું અભિમાન,
ફરી નવ ફવેરે. ૧ વળી સંત સમાગમ નિત, રૂડો કરી બાણેરે; છેડી
ભક્તિમાં પુરણ પ્રિત, મહા સુખ માણેરે. ૨ મન માંહી સંતોષ સદાય,
ભડી રીતે ભાવેરે; એતો કદી ઉદાસી ન થાય, અક્ષય સુખ આવેરે. ૩ ચાર
લક્ષણમાં જેનું ચિત્ત, તેના તાપ ટળીયારે; એ તો ત્રણે ગુણેશ્રી અતિત,
મહા પદે મળીયારે. ૪ તજે આપોપું આઠે પહોર, અતિશે ઉમંગેરે; હર-
વેળે હરિની હોર, રહે રૂડે રંગેરે. ૫ બાધ ભાધ કે રાગી વૈરાગી, વૃત્તિ
વનવાસીરે; લગની જેને આ રીતે લાગી, એને નિત કાશીરે. ૬ રૂપિરાજની
સમજે રીત, મતામત મહેલરે; એના ઉપર પુરણ પ્રિત, અદ્રિપતિ ખેડીરે. ૭

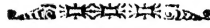
(રાગ ઘોળ)

સખી આજ સોનાનો સૂરજ શોભી રહ્યો, સખી આજ હૈડાનો હરખ
ન જાય કહ્યો. ૧ સખી આજ સોનાને પુલંડે છાખ ભરો, સખી આજ કેસર
કંકુની ગાર કરો. ૨ સખી આજ તોરણ બંધાવો બારણીયે, સખી આજ
મંગળ ગીત ભડાં ભણીયે. ૩ સખી આજ મોતીડે મંગળ ચોક પુરો,
સખી આજ સુંઢાળો દેવલીયો સમરો. ૪ સખી આજ વગડાવો છત્રીસ
વાજલીયાં, સખી પુજપે પાત્ર ભરો ભડીયા. ૫ સખી આજ વહાલાના
સ્હામાં વધામણીયાં, સખી આજ ભાવતાં લીજીયે ભામણીયાં. ૬ સખી
આજ સો દીવે સોનાની દીવલડી, સખી આજ જીવો રૂપિરાજ જીભડલી. ૭

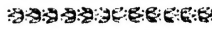
~~~~~

ધન્ય ભાગ્ય આનંદસાગર છોળે ચઢ્યો, ધન્ય ભાગ્ય પાપીડાંને રૂદે
ત્રાસ પડ્યો. ૧ ધન્ય ભાગ્ય સંત સભા જેને આંગણીયે, ધન્ય ભાગ્ય
પ્રેમનાં જળ આવે પાંખણીયે. ૨ ધન્ય ભાગ્ય દુધલડે ધુઓ પાવલીયા,
ધન્ય ભાગ્ય વૈષ્ણવને ઢોળો વાવલીયા. ૩ ધન્ય ભાગ્ય સંત ચરણરજ
શીશ ચઢી, ધન્ય ભાગ્ય જેતામાં ભક્તિની ભુક્તિ જડી. ૪ ધન્ય ભાગ્ય
ગાતાવાતા આવે સંત ઘરે, ધન્ય ભાગ્ય જય જય જય હરિ કૃષ્ણ કરે. ૫
ધન્ય ભાગ્ય વાય ટાઢા શાન્તિના વાવલીયા, ધન્ય ભાગ્ય ટાળે ચૌરાના
તાવલીયા. ૬ ધન્ય ભાગ્ય ધુન્ય મચી જેને બારણીયે, ધન્ય ભાગ્ય જાયરે
રૂપિરાજ તોરણીયે. ૭

રૂપિરાજ સંત સભા શુરવીર અતિ, રૂપિરાજ ધીગડમહા છે ધીર મતિ
 ૧ રૂપિરાજ જરણાનાં ખડગ ભલાં ઝળકે, રૂપિરાજ ધીરજ હાલડીયો ચળકે.
 ૨ રૂપિરાજ સંત બાણાવળી ખુબ બન્યા, રૂપિરાજ બ્રહ્મવિદ્યા કેરા મંત્ર
 ભણ્યા. ૩ રૂપિરાજ ધુન્યની તોપ અવાજ ઉઠે, રૂપિરાજ કળિજીગ વેગળો
 માથું કુટે. ૪ રૂપિરાજ માયા બિચારીના ભોગ મળ્યા, રૂપિરાજ અવગુણ
 દેશ તણ ઉચાળ્યા. ૫ રૂપિરાજ સંત સુરા મારા સામંત છે, રૂપિરાજ
 રણજીત સર્વે સલામત છે. ૬ રૂપિરાજ શરણે આવે તેની સહાય કરે,
 રૂપિરાજ હરામી વેગળાં હાય કરે. ૭

રંગરેલ રામ સભા ધન્ય રાતડડી, રંગરેલ ધન્યરે ધન્ય આ વાતડડી.
 ૧ રંગરેલ મોતીડે વરશ્યારે મેવડીયા, રંગરેલ હરશને આવોરે દેવડીયા. ૨
 રંગરેલ રામ સભા મારે ખુબ રળે, રંગરેલ મુક્તિ સદાવ્રત આંહી મળે. ૩
 રંગરેલ અડસઠ તીરથ આંહી મળ્યાં, રંગરેલ પરીયાનાં પુન્ય તો આજ
 ફળ્યાં. ૪ રંગરેલ આનંદના આજ ઓધ વળ્યા, રંગરેલ આંગણે આવી
 મહંત મળ્યા. ૫ રંગરેલ હરખ ચમક ઉભરાય હૈયે, રંગરેલ એક જીભે
 કેટલુંક કહીયે. ૬ રંગરેલ મલકે રૂપિરાજ મુખડલું, રંગરેલ સદાય રહો
 આવું સુખડલું. ૭

(રાગ ઘોળ—સાધુતાના ગુણ વિષે.)

નિર્મળ સુંદર સંતાનાં નેણાં, નિર્મળ વૈરાગનાં ભર્યાં વેણાં; મુરખ
 લોકડીયાં તણાં મહેલાં, તો સાંભળતાં થાય સુખીયારે. ૧ કૃષ્ણ રીઝાવણ
 પાવન કહેણી, રામ રીઝાવણ સુંદર રહેણી; સંશય શોકની ઉપર છીણી
 તો બ્રહ્મવિદ્યા કેરા ભુમીયારે. ૨ આપોપું ટાળી બાળી જગ આશ, દયાળુ
 ગંભીર દાસના દાસ; ત્રણ ગુણ પર અજબ તમાસા, તો દેખે ત્રીવેણીની
 તીરમારે. ૩ વેદ અહોનીશ બહાડી, ભક્તિ વિના પણ એક ન ખાડી;
 મહાદશા આવી ગઈ મતવાડી, તો ઓળખનારાજ ઓળખેરે. ૪ કદ રજની
 પેરે હું પદ કાપ્યું, વૃજ વનિતા સમ વહાલોયું વ્યાપ્યું; આત્મનિવેદન
 સરવસ આપ્યું; તો બળરાય સરખા બની રહ્યારે. ૫ સાધુ અહોનીશ
 સાધન સાધે, એક મને ભગવંત આરાધે; બહાલપણું સતસંગમાં વાધે, તો
 આનંદની છોળ ઉછળેરે. ૬ વિષયવાસના તો વૈરણ જાણે, કામ ક્રોધ કેરો
 અંતજ આણે; મોક્ષ પદારથ જીવતાં માણે, તો રૂડા લાગે રૂપિરાજનેરે. ૭

ધતિ મુક્તવું અંગ-પ્રકરણ ચોથું સમાપ્ત.

ધતિશ્રી રૂપિરાજ કૃત બોધચિંતામણી સમાપ્ત.

નામદાર માહારાજ વડોદરા રેલ્વેના સરકારી કેળવણીખાતાએ
ધનામ અને શાળા લાયકેરી માટે મંજૂર કરેલું

ફક્ત જુજ નકલો સીલીકે છે.

સચિત્ર !

સચિત્ર !!

શ્રીવિષ્ણુ પુરાણ.

લેખક--મણિલાલ છબારામ ભટ્ટ.

પરમ શ્રદ્ધાળુ અને ભાવિક વૈષ્ણવ ભાઈઓને તેમજ નવું

જાણવાની જિજ્ઞાસાવાળા બંધુઓને

ખાસ અમુદ્ય લાભ.

જગતની નિમાયક, સંવર્ધક અને પોષક મહાન્ શક્તિ શ્રીવિષ્ણુ ભગવાનની પરમ ભક્તિ ભાવથી હૃદયમાં ધારણ કરનાર આપણા હિન્દુ-ભાઈઓને “ વિષ્ણુ પુરાણ ” ની નવી પીછાન કરવાની છેજ નહિ. છતાં આ નવા જમાનામાં અનેક રીતે નિરીક્ષણ કરનાર અનેક વિધર્મીઓને પણ સંતોષ આપે અને આપણી પુરાણી ઉંડા ધાર્મિક ભાવનાઓને પણ પોષે તેવી રીતના “ વિષ્ણુ પુરાણ ” ના નવ અવતારની જરૂર ચારે તરફથી સ્વીકારાતી જોઈ ગુજરાતના એક માનનીય સાક્ષરના હસ્તે તેનું ભાષાંતર તૈયાર કરાવી સાત સુંદર ચિત્રો, અને સોનેરી બાઈન્ડિંગની કેમી આઠ પેજ ૩૫૦ પેજની દળદાર આવૃત્તિ બહાર પાડવામાં આવી છે તેની ઘણી ખરી નકલો દુકંડ સમયમાં ખપી ગઈ છે. માત્ર જુજ નકલો અમારી પાસે સીલીકમાં છે, છતાં કીંમત માત્ર રૂ. ૨-૫-૦ માં ઘેર બેઠે પહોંચાડવામાં આવે છે, જેથી અમુદ્ય તકનો લાભ લેવા અમારા સુઝ વાંચકો ચુકશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું

બુકસેલર હરગોવિનદાસ હરજીવનદાસ.

૨૧૩૦, પાનકોર નાકા-અમદાવાદ.

